

RANUAN KUNTA

KUNTASTRATEGIA

KUNNAN TALOUSARVIO 2018 JA TALOUSSUUNNITELMA 2019-2020

LUONNOS

KH 2.11.2017

2018

SISÄLLYSLUETTELO

I RANUAN KUNTASTRATEGIA

1	Visio 2025	3
2	Toiminta-ajatus	3
3	Arvot	3
4	Päämäärät ja tavoitteet 2018 - 2020.....	3
5	Kehittämisohjelmat	4
5.1	Elinkeinojen kehittämisohjelma	4
5.2	Maankäytön kehittämisohjelma.....	7
5.3	Talous- ja tuottavuusohjelma	8
5.4	Henkilöstöohjelma	9
5.5	Hankintaohjelma	10
5.6	Viestintäohjelma	10
5.7	Palveluohjelmat	11

II RANUAN KUNNAN VUODEN 2018 TALOUSARVIO JA VUOSIEN 2019-2020 TALOUSSUUNNITELMA

1	YLEISPERUSTELUT	13
1.1	Kuntalain säädökset talousarviosta ja -suunnitelmasta	13
1.2	Edellisen vuoden talousarvion toteutuminen ja taloussuunnitelman laadintaan vaikuttavat yleiset kehitysnäkymät	13
1.3	Väestö ja työpaikat	16
1.4	Talousarvion rakenne ja talousarvion sitovuus	18
1.5	Taloussuunnitelman yhteenvetotaulukot hallintokunnittain	19
2	KÄYTTÖTALOUSOSA	22
3	TULOSLASKELMAOSA	71
4	INVESTOINTIOSA	75
5	RAHOITUSOSA	76
6	HENKILÖSTÖSUUNNITELMA	77
7	OMISTAJAPOLIITTISET LINJAUKSET SEKÄ KUNTAKONSERNIIN KUULUVILLE TYTÄRYHTEISÖILLE ASETETTAVAT TAVOITTEET :.....	79
8	TALOUSARVION JA TALOUSSUUNNITELMAN LIITTEET	82

I RANUAN KUNTASTRATEGIA

1 Visio 2025

Luontoon, yrittäjyyteen ja hyvinvointiin panostava elinvoimainen kunta

2 Toiminta-ajatus

Kuntalaisille tarjotaan laadukkaat lähipalvelut sekä monipuoliset mahdollisuudet yrittämiseen.

3 Arvot

Kunnan arvoja ovat kestävä kehitys, palveluajattius, yhteisöllisyys ja oikeudenmukaisuus.

4 Päämäärät ja tavoitteet 2018 - 2020

Elinvoimainen kunta

1. Yrittäjyyden ja työllistymisen edistäminen
2. Monipuolinen palvelutarjonta ja -tuotanto
3. Yhdessä tekeminen
4. Matkailun kehittäminen ja markkinointi
5. Kylien kehittäminen

Hyvinvoiva kuntalainen

1. Lähipalveluiden saatavuus
2. Kuntalaisten osallistumis- ja vaikuttamismahdollisuuksien lisääminen
3. Hyvinvoinnin ja terveyden edistäminen
4. Yhteisöllisyyden ja avoimuuden edistäminen
5. Digitaalisten palveluiden saatavuus ja tarjonta

Puhtaan luonnon keskellä

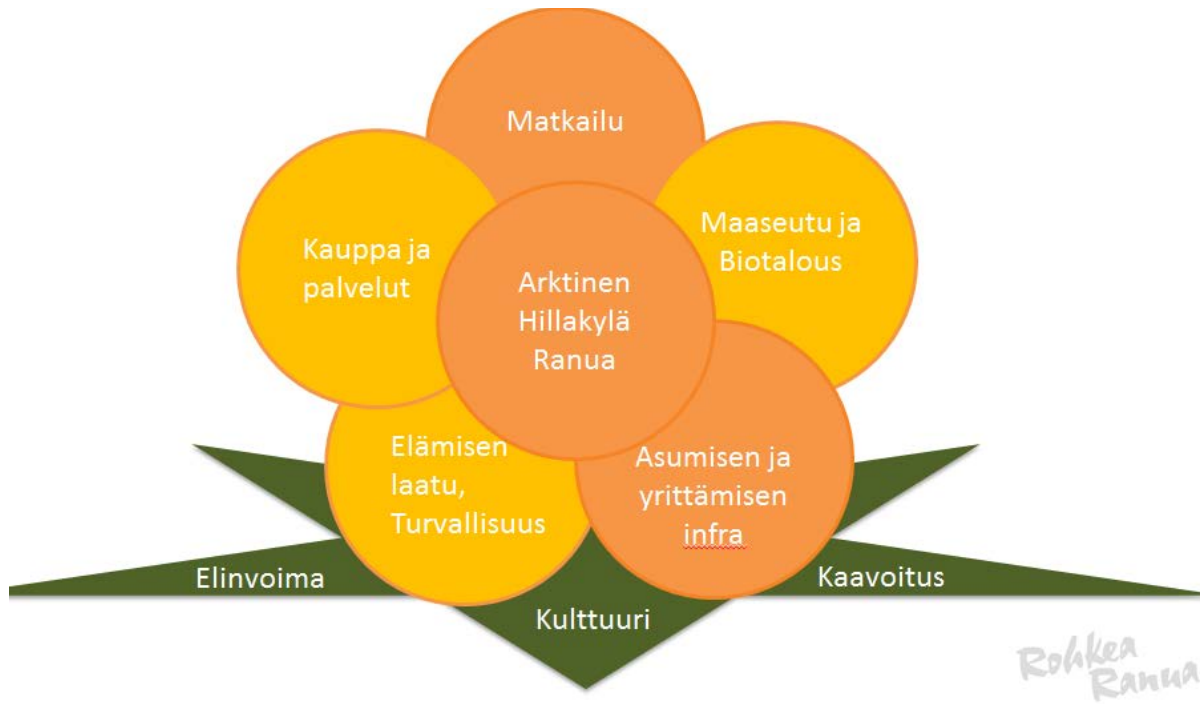
1. Kestävän kehitys luonnonvarojen hyödyntämisessä ja jalostamisessa
2. Asuinympäristön puhtaus ja viihtyisyys
3. Puhtaan luonnon mainearvon vaaliminen
4. Luontoaktiiviteettien lisääminen
5. Hillabrändin edelleen kehittäminen

Laadukkaat lähipalvelut -> Kuntatalouden tasapaino -> Osaava ja sitoutunut henkilöstö ja palveluntuottajat -> Ennakoiva päätöksenteko -> Tavoitteellinen omistajaohjaus -> Itsenäinen kunta

5 Kehittämisohjelmat

5.1 Elinkeinojen kehittämisohjelma

Visio ja menestystekijät

Elinkeinojen kehittämisohjelman painopisteet

Arktinen hillakylä - Kaupan, palvelun ja matkailun keskittymä

(ulkoinen viestintä)

1. Arktinen Hillakylä vahvistaa jo olemassa olevaa Hilla-brändiä ja nojaa Ranuan omiin luontaisiin kilpailukykytekijöihin. Arktinen Hillakylä on alueen viestinnän kärki, se korostaa alueen kaupankäyntiä, palvelua sekä matkailu- ja lomakohdetta. Arktinen Hillakylä nostaa esille myös biotalouden mahdollisuudet; bioenergian ja ruokatalouden kautta ravainvoita käännetään takaisin maaseudulle.
2. Biotalous kehittyminen edellyttää panostamista tuotekehitykseen ja jalostusasteen nostamiseen. Näistä esimerkkeinä ovat mm. lähiruoka ja metsien monipuolinen hyödyntäminen. Ruokatuotanto nähdään Ranualla merkittävänä vahvuutena ja sen käyttöä ja tunnettua halutaan vahvistaa.
3. Ranualla luodaan edellytyksiä maailman puhtaimmalle kaivostoiminnalle.

Arktinen matkailu- ja lomakohde - Eläinpuisto, luonnon monipuoliset mahdollisuudet ja elävät kylät luovat perustan kansainvälistyvälle arktiselle matka- ja lomakohteelle

1. Arktinen matkailu- ja lomakohde muodostuu matkailuvirtoja tukevista palveluista, joiden markkinointiveturina toimii eläinpuisto ja matkailuyhdistys. Ranualla hyödynnetään jo saavutettua matkailun mainearvoa ja vahvistetaan sitä edelleen kylä- ja vesistömatkailun avulla. Hilla ja sen tuotteistaminen nostetaan esille entistä voimakkaammin. Matkailun kehittämisen myötä kasvu saadaan heijastumaan myös muille toimialoille. Luonnon monipuoliset mahdollisuudet ja niiden hyödyntäminen edesauttavat monipuolisen palvelutarjonnan syntymistä.
2. Aasian maiden kiinnostus Lapin matkailuun nähdään vahvuutena Ranuan matkailussa ja potentiaalisina uusina asiakkaina. Matkailun kehittymisen haasteita ovat perhematkailun muutos käyntikohteesta arktisista palveluista tunnetuksi lomakohteeksi. Haasteeseen vastataan markkinointia ja myyntiä vahvistamalla.

Tapa toimia - Elinvoiman rakentaminen yhdessä oppien ja yhteistyössä yrittäjien ja sidosryhmien kanssa. Ranua haluaa kasvaa yrittäjätavallisenä kuntana (sisäinen viestintä).

1. Uutta ja innostavaa ilmapiiriä ruokitaan Mitä uutta –ajattelulla. Mitä uutta –ajattelu on ranualainen meemi, tapa ajatella ja luoda uutta ja haastetaan ranualaiset ja yhteistyökumppanit yhteistyöhön. Mitä uutta –ajattelua käytetään kaikessa yhteisessä tekemisessä.
2. Ranuan ympäröivä luonto ja monipuoliset palvelut tarjoavat moninaiset mahdollisuudet myös vapaa-ajan viettoon. Koska luonto ja palvelut ovat lähellä, on vapaa-aika ja työn tekeminen helppo yhdistää.
3. Etätyön, tietotyön ja digitalisaation suunnitelmallinen hyödyntäminen.

VETOVOIMAINEN -

- Laadukkaat lähipalvelut
- Yrittäjähenkinen ilmapiiri
- Tulo- ja kiinteistöveroprosentit maan keskitasolla
- Puhdas luonto
- Turvallinen asuinpaikka
- Asumisen edullisuus
- Hyvät harrastusmahdollisuudet

Valtuuston vahvistamat periaatteet kunnan ja yritysten välisissä suhteissa

- Elinvoimapolitiittiset kehittämistoimet ja yleisten edellytysten luominen kohdistuvat koko yrityskenttään
- Kunta tarjoaa yrityksille elinkeinoelämän yleisten toimintaedellytysten luomiseen tarvittavaa maksutonta neuvontaa. Kunta edistää kaavoituksen, katuverkostojen ja yhdyskuntatekniikan ratkaisulla yritysten toimintaedellytyksiä.
- Kunta tarjoaa aktiivisesti tontteja ja tonttitarjonnassa hyödynnetään markkinointikampanjoita
- Kunnan kotisivuilla ylläpidetään luetteloa myytävistä tai vuokrattavista liike- ja teollisuustiloista
- Kunta myöntää kesätyöpaikkatukea yrityksille ja yhdistyksille vahvistettujen periaatteiden ja valtuuston vahvistamien sitovien määrärahojen mukaisesti
- Kunta on mukana matkailuyhdistyksen toteuttamassa yhteismarkkinoinnissa
- Kunta osallistuu erillispäätöksin kehittämishankkeiden omarahoitusosuuksiin
- Kunnan päätöksenteossa otetaan huomioon yritysvaikutukset
- Kunnan työllistämisyksikkö edistää ja koordinoi pitkäaikaistyöttömien työllistymistä ja välityömarkkinoiden kehittymistä
- Kunta mahdollistaa soveltuvien lähi- ja tukipalveluiden tuottamisessa ostopalvelun/palvelusetelin käytön

5.2 Maankäytön kehittämisohjelma

1. Maankäyttöstrategian kehityskuvat

- kunta on aktiivinen maankäytön kehittäjä ja toimija
- keskustajama eli kirkonkylä on jatkossakin tärkein asumisen, elinkeinojen ja palvelujen alue
- kylien säilyminen elinvoimaisina ja asuttuina on tärkeää; asutus kylillä pyritään ohjaamaan kyläkeskuksiin
- vesistöjen rannat ovat tärkein asumisen vetovoimatekijä
- kunta profiloituu virkistys- ja matkailu- sekä mökki- ja etätyökuntana

2. Tonttivarannon tarpeet ja tavoitteet

- tonttien kilpailukykyinen hintataso
- kunnan maanomistuksen lisääminen strategisesti merkittävillä alueilla
- teollisuustonttien varaaminen ja markkinointikampanjat
- rakennuspaikkojen omarantaisuuden merkityksen huomiointi

3. Maapoliittiset toimintalinjat

- kunnan maanomistus ja -hankinta pidetään aktiivisena ja ajantasaisena
- pääasiallinen maanhankintakeino on vapaaehtoinen maanhankinta
- etuosto-oikeutta voidaan käyttää maankäytön kannalta strategisilla alueilla
- maankäytön suunnittelun ja ohjauksen ensisijainen keino on kaavoitus; kaavoitusprosessien kehittäminen osallistavampaan suuntaan
- maankäytön suunnittelussa ja toteutuksessa huomioidaan ympäristön merkitys kunnan vetovoimaisuudelle; ympäristön hyvä tila, maisemalliset tekijät ja ympäristön hyödyntämisen mahdollisuus mm. virkistysreitit
- kuntalaisia kannustetaan osallistumaan lähialueidensa kehittämiseen

5.3 Talous- ja tuottavuusohjelma

1. Talouden tavoitteet ja painopistealueet

Suunnitelmallinen ja ennakoiva talous mahdollistaa kunnan ja kuntakonsernin palveluiden tasaisen, vakaan, häiriöttömän ja oikea-aikaisen tarjonnan sekä palveluiden kehittämisen lainsäädännön ja ennalta määriteltyjen periaatteiden mukaisesti. Maksuvalmiudesta huolehditaan jatkuvasti.

1. Varmistetaan tulo-rahoituksen riittävyys juoksevien menojen kattamiseen
2. Rahoitusmuodoista käytetään kulloinkin edullisinta vaihtoehtoa (laina-raha/leasing-ratkaisut/omien varojen sitominen)
3. Kunnan tuloveroprosentin ja kiinteistöveroprosenttien pitäminen lähellä valtakunnallisia keskiarvoja
4. Maksu- ja taksapolitiikan rakenteiden tarkastelu vuosittain ja kustannustason nousua vastaavien korotusten tekeminen
5. Investoinnit kohdennetaan välttämättömiin pitkälle tulevaisuuteen palveleviin investointeihin sekä infrastruktuuriin
6. Kuntakonserniyhteistyön tiivistäminen ja tytäryhteisöjen omistajapoliittiset linjaukset vahvistetaan vuosittain talousarvion laadinnan yhteydessä
7. Paikallisten sopimusten käyttömahdollisuuden selvittäminen talouden sopeuttamisen keinona.

2. Tuottavuuden tavoitteet ja painopistealueet

Tuottavuuden lisäämiseksi etsitään uusia toimintatapoja, joilla palvelut voidaan tuottaa taloudellisesti edullisimmin. Olennaista on tehtävien priorisointi, tavoitteisiin ja toimenpiteisiin sitoutuminen sekä seuranta. Henkilöstön kustannustietoisuutta ja tietoa toimintaympäristön ja palvelurakenteen muutoksista lisätään.

1. Henkilöstön osaamisen ja työelämän laadun kehittäminen
2. Palveluprosessien suoraviivaistaminen ja toiminnanohjauksen tehostaminen
3. Sähköisten palveluiden ja uusien innovaatioiden käyttöönotto palvelutuotannon tuloksellisuuden ja vaikuttavuuden lisäämiseksi
4. Hallinnonrajat ylittävän yhteistyön tehostaminen
5. Toimitilojen käytön tehostaminen ja tarpeettomista tiloista luopuminen
6. Organisaation, rakenteiden ja johtamisjärjestelmien kehittäminen - valta ja vastuu oikealle tasolle
7. Hankintaprosessin osaamiseen panostaminen ja hankintojen suunnitelmallisuuden tehostaminen sekä energiatehokkuuden ja hiilijalanjäljen huomioiminen hankinta/valintakriteereissä.

5.4 Henkilöstöohjelma

1. Osaamisen ja ammattitaidon kehittämien

- työntekijöiden hyvä perehdyttäminen laajentuviin tehtäviin
- henkilöstön osaamisen ja ammattitaidon varmistaminen, henkilökunnan vahvuuksien hyödyntäminen ja uudistumiskyvyn edistäminen
- henkilöstön kannustaminen ja tukeminen työnkierrossa, sisäisessä liikuttavuudessa ja omatoimisessa kehittämisessä
- säännölliset kehityskeskustelut ja osaamiskartoitukset

2. Työhyvinvoinnin edistäminen

- luotettava ja kannustava työyhteisö
- terveellisen ja turvallisen työympäristön takaaminen
- henkilöstön työkyvyn, työilmapiirin sekä työyhteisön yhteistoiminnan edistäminen ja tukeminen
- tehokkaan työajan käytön periaate ja työjärjestelyjen toimivuus
- työterveyshuollon ja työsuojelun toimivuus
- työkyvyn seurannan ja varhaisen tuen mallin noudattaminen
- kevennetyn työn tarjoamisen mahdollisuuksien selvittäminen

3. Esimiestyön ja johtamisen kehittäminen

- reilun ja vastuullisen työnantajakuvan ylläpitäminen
- yhdessä tekemisen edistäminen
- osaava, asiantunteva sekä kannustava johtaminen
- henkilöstön oikea sijoittelu ja resursointi palvelutarpeen mukaan
- henkilöstön oikeudenmukainen ja yhdenvertainen kohtelu henkilöstö- ja työyhteisöasioissa, rekrytoinnissa sekä työ- ja perhe-elämän yhteensovittamisessa

4. Palkkauksen ja palkitsemisen tasapuolisuus

- yhdenmukainen ja läpinäkyvä palkkausjärjestelmä
- vaativuuden arviointiin perustuvat tehtäväkohtaiset palkat ja ajan tasalla olevat tehtäväkuvaukset
- osaavan työvoiman saatavuuden ja paikkakunnalle sitouttamisen varmistaminen

5. Yhteistoiminta

- henkilöstön ja työnantajan välinen säännöllinen ja vuorovaikutteinen yhteydenpito
- henkilöstön osallistuminen ja sitouttaminen toiminta- ja muutosprosessien valmisteluun ja kehittämiseen

6. Henkilöstösuunnittelu

- henkilöstön aseman turvaaminen palveluita ulkoistettaessa
- henkilöstön aseman varmistaminen sisäisissä tehtävien uudelleenjärjestelyissä (täydennys- ja uudelleen koulutus)

5.5 Hankintaohjelma

1. Strategisten tavoitteiden tukeminen

- tuottavuuden ja palvelun laadun lisääminen
- työllisyyden edistäminen ja elinvoiman kehittäminen

2. Tuottavuuden parantaminen

- hankintojen vaikuttavuuden painottaminen ja perusteltavuus
- palvelun kehittämistä edistävät hankinnat, jotka lisäävät palveluiden käytettävyyttä ja vastaavuutta asiakastarpeisiin
- alueellisen yhteistyön ja hankintarenkaiden hyödyntäminen

3. Elinvoimapolitiikan edistäminen

- hankintojen suunnittelu ennakoivasti ja pitkäjänteisesti
- yritysvaikutusarvioinnin toteuttaminen
- vuoropuhelu yrittäjien ja kunnan kesken

4. Ympäristö- ja energiatavoitteiden edistäminen

- hankintojen elinkaariajattelun lisääminen (kustannukset/vaikutukset)
- vakiintuneiden ympäristökriteerien käyttäminen
- kestävän kehityksen ja energiatehokkuuden toteuttaminen

5. Hankintaosaamisen parantaminen

- kokonaistaloudellisten hankintavaikutusten huomioon ottaminen
- hankintakokonaisuuden/osatarjousten mahdollistaminen hankintatoiminnassa
- lähituotannon huomioiminen
- hankinta- ja sopimusosaamisen lisääminen.

5.6 Viestintäohjelma

Kunnan viestintä on

- luotettavaa, avointa, myönteistä ja totuudenmukaista
- selkeää, ajankohtaista ja ennakoivaa
- vuorovaikutteista, tasapuolista ja visuaalisesti miellyttävää.

Viestinnän tavoitteena on

- tukea strategiassa vahvistettujen päämäärien saavuttamista
- tukea suunnittelua, johtamista, palvelutuotantoa, markkinointia ja tulokellisuutta
- tehdä Ranua myönteisesti tunnetuksi
- edistää kuntalaisten osallistumis-, tiedonsaanti- sekä vaikuttamismahdollisuuksia
- antaa oikea kuva koko kunnan ja kuntakonsernin toiminnasta ja kehitymisestä.

5.7 Palveluohjelmat

Perusturvapalvelut:

Toiminta-ajatus:

Järjestetään arkielämän sujumisen turvaavia ja hyvinvointia edistäviä asiakaslähtöisiä ja vaikuttavia sosiaali- ja terveydenhuollon palveluja koko kunnan alueella.

Visio:

Sosiaali- ja terveyspalvelut edistävät kuntalaisten turvallisuutta, hyvinvointia ja itsenäistä elämää sekä ennaltaehkäisevät ongelmia. Lähtökohtana palveluiden järjestämisessä on kuntalaisten tarpeet ja voimavarat, toimiva palvelujärjestelmä ja tavoiteltavien muutosten aikaansaaminen.

Arvot:

Asiakaslähtöisyys, yhteisöllisyys, oikeudenmukaisuus, luotettavuus, ammattitaito ja luovuus

Menestystekijät:

- Paikallisen kulttuurin tuntemus ja yhteisöllisyys
- Yhteisen osaamisen vahvistaminen ja jakaminen kunnan sisällä
- Monialainen ja hallintorajat ylittävä yhteistyö sekä yhteistyö muiden toimijatahojen ja kolmannen sektorin kanssa
- Kyky vastata joustavasti ja viiveettömästi toimintaympäristön ja palvelutarpeen muutoksiin

Painopistealueet ja tavoitteet:

- Palveluja järjestetään voimassa olevaa lainsäädäntöä, sovellus- ja toimintaohjeita sekä laatusuosituksia noudattaen
- Sote -uudistuksen etenemistä seurataan tiiviisti ja ryhdytään tarvittaviin toimenpiteisiin palvelutuotannon muokkaamiseksi sote -kuntoon yhdessä henkilöstön kanssa. Hyödynnetään palveluiden kehittämistyössä valtakunnallisia sote -kärkihankkeita.
- Lisätään henkilöstön tietoisuutta kuntatalouden ja yleensäkin toimintaympäristön muutoksista sekä lisätään henkilöstön kustannustietoisuutta. Reagoidaan muutoksiin ennakoivasti.
- Vahvistetaan johtamista, asiakaslähtöisiä toimintatapoja ja henkilöstön osallisuutta sekä sitoutumista joustavaan toimintakulttuuriin.
- Hankitaan asumispalveluja ja tukipalveluja tarvittaessa yksityissektoreilta täydentämään/korvaamaan kunnallista palvelutuotantoa. Ikäihmisten tehostetun palveluasumisen palveluseteli tulee käyttöön talousarviovuonna 2018 ja muita palvelusetelille avattavia palveluja selvitetään.
- Vahvistetaan ja kehitetään ehkäiseviä ja varhaisen tuen palveluja sekä osaamista.
- Lisätään työllistymistä, koulutusta ja osallisuutta Työllistämisyksikön avulla sekä mm. matalankynnyksen päihde- ja mielenterveyspalvelujen palveluja kehittämällä.
- Hyvinvointikertomus toimii tiedolla johtamisen välineenä ja sen avulla johdetaan kehittämistavoitteita palveluille kokonaisvaltaisen hyvinvoinnin ja terveydenedistämisen pohjalta.

Sivistyspalvelut:

Toiminta-ajatus:

Laadukkaat varhaiskasvatus-, esi- ja perusopetuksen, lukion sekä vapaa-ajan palvelut asiakaslähtöisesti. Toiminnan perustana on vahva paikallinen identiteetti ja aktiivinen kuntalainen. Korostetaan yrittäjähenkisyyttä ja vahvistetaan vuorovaikutusta kansallisiin ja kansainvälisiin toimijoihin.

Visio: Korkeatasoisen koulutuksen ja vapaa-ajan palveluiden Ranua

Arvot: Elinikäinen kasvu ja oppiminen, hyvinvointi sekä yhteisöllisyys.

Menestystekijät:

- Ammattitaitoinen ja monipuolisesti osaava henkilöstö
- Paikallinen kulttuuriperintö
- Monialainen yhteistyö ja osallisuus
- Nykyaikainen tiedonvälitys ja viestintä

Painopistealueet ja tavoitteet:

- Säännöllinen toiminnan laadun ja määrän arviointi
- Monipuolisten palveluiden turvaaminen lähivuosina
- Elämisen ja oppimisen taitojen sekä osaamisen vahvistaminen
- Henkilöstön ja kuntalaisten sitoutuminen toiminnan kehittämiseen ja muutoksiin

Tekniset palvelut:

Toiminta-ajatus:

Teknisten peruspalveluiden ylläpitäminen ja kehittäminen luotettavalla, tehokkaalla ja taloudellisella tavalla siten, että tuloksena on tyytyväinen asiakas.

Visio: Toimiva, viihtyisä, terveellinen ja turvallinen kunta kauniissa luonnossa

Arvot: Turvallisuus, taloudellisuus, luotettavuus, avoimuus, asiakaslähtöisyys

Painopistealueet ja tavoitteet:

- Tehokas ja kilpailukykyinen palvelutuotanto
- Paikallisten voimavarojen käyttö
- Yritysvaikutusten huomioiminen kaikissa toiminnoissa
- Suunnitelmallinen ja pitkäjänteinen toiminnan kehittäminen
- Yhteistyö ja vuorovaikutus
- Turvallinen ympäristö
- Palvelujen tuottaminen omana/kuntakonsernin tuotantona yhteistyössä paikallisten yritysten kanssa
- Kunnan kiinteistöjen tehokas ylläpito ja asuinrakennusten käyttöasteen parantaminen
- Moottorikelkkareittiverkoston ja safaritoiminnan alueiden rakentaminen
- Vapaa-ajan alueiden korkealaatuinen ylläpito
- Palvelujen tuottaminen kestävän kehityksen periaatteiden mukaan
- Mökkitonttien markkinointi.

II RANUAN KUNNAN VUODEN 2018 TALOUSARVIO SEKÄ VUOSIEN 2019-2020 TALOUSSUUNNITELMA

1 YLEISPERUSTELUT

1.1 Kuntalain säädökset talousarviosta ja -suunnitelmasta

Kuntalain 110 §:n mukaan valtuuston on vuoden loppuun mennessä hyväksyttävä kunnalle seuraavaksi kalenterivuodeksi talousarvio ottaen huomioon kuntakonsernin talouden vastuut ja velvoitteet. Talousarvion hyväksymisen yhteydessä valtuuston on hyväksyttävä myös taloussuunnitelma kolmeksi tai useammaksi vuodeksi (suunnittelukausi). Talousarviovuosi on taloussuunnitelman ensimmäinen vuosi.

Talousarvio ja –suunnitelma on laadittava siten, että ne toteuttavat kuntastrategiaa ja edellytykset kunnan tehtävien hoitamiseen turvataan. Talousarviossa ja –suunnitelmassa hyväksytään kunnan ja kuntakonsernin toiminnan ja talouden tavoitteet.

Taloussuunnitelman on oltava tasapainossa tai ylijäämäinen. Kunnan taseeseen kertynyt alijäämä tulee kattaa enintään neljän vuoden kuluessa tilinpäätöksen vahvistamista seuraavan vuoden alusta lukien. Kunnan tulee taloussuunnitelmassa päättää yksilöidyistä toimenpiteistä joilla alijäämä mainittuna ajanjaksona katetaan

Talousarvioon otetaan tehtävien ja toiminnan tavoitteiden edellyttämät määrärahat ja tuloarviot sekä siinä osoitetaan, miten rahoitustarve katetaan. Määräraha ja tuloarvio voidaan ottaa brutto- tai nettomääräisenä. Talousarviossa ja –suunnitelmassa on käyttötalous- ja tuloslaskelmaosa sekä investointi- ja rahoitusosa.

Kunnan toiminnassa ja taloudenhoidossa on noudatettava talousarviota.

1.2 Edellisen vuoden talousarvion toteutuminen ja taloussuunnitelman laadintaan vaikuttavat yleiset kehitysnäkymät

Valtuuston 14.11.2016 vahvistamassa vuoden 2017 talousarviossa ennakoitiin, että vuosikatetta kertyisi 1.338.241 euroa ja tilikauden ylijäämä olisi 8.907 euroa.

Kunnan kokonaistalous on toteutunut pääosin vuonna 2017 vahvistettujen suunnitelmien mukaan ja valtuuston asettamat toiminnalliset tavoitteet tullaan pääosin saavuttamaan. Sivistystoimi on joutunut tarkistamaan käyttösuunnitelmaa syksyllä 2017 Kirkkonylän koulun väistötilojen vuokratilustensa sovittamiseksi budjettiraamiin.

Terveyskeskuksen investointihankkeen suunnittelu keskeytettiin laajenevien korjaustarpeiden vuoksi joulukuussa 2016. Samalla käynnistettiin uuden hyvinvointikeskushankkeen suunnittelu. Uuteen hyvinvointikeskukseen tulevat nykyiset toimintatilat lukuun ottamatta valmistuskeittiötä ja pesulaa. Hankkeen kattohinnaksi vahvistettiin

8,0 milj. euroa. Investointihanke toteutetaan STM:n luvalla. Hankkeen KVR – urakoitsija ja kiinteistöleasingrahoittaja valittiin kesäkuussa 2017. Rakennusvaihe käynnistyi syyskuussa 2017 ja hanke valmistuu vuoden 2018 loppuun mennessä. Nykyinen terveyskeskus puretaan uuden kiinteistön käyttöönoton jälkeen. Tätä ennen on ratkaistava, miten ruoka- ja pesulapalvelutuotanto järjestetään jatkossa.

Talven 2017 aikana Kirkonkylän koulun sisäilmastoepäilyt lisääntyvät ja kohteessa tehtiin keväällä laaja kuntotutkimus FCG suunnittelu ja tekniikka Oy:n toimesta. Tutkimustulosten perusteella koulun laajennusosalla sekä vanhalla osalla (keittiö- ja porrastilat) toteutettiin rakennusterveysasiantuntijan suunnitelmien mukaiset tarvittavat korjaustoimenpiteet toimitilojen käytön mahdollistamiseksi. Tämän lisäksi päädyttiin hankkimaan väistötiloiksi kahdeksan opetusluokkaa, joilla korvataan vanhan osan opetustilat. Väistötilat otettiin käyttöön viikolla 42. Vanha osa on ollut opetuskäytössä osittain em. ajankohtaan saakka. Muista tiloista ainoastaan ruokasali ja valmistuskeittiöt ovat edelleen käytössä. Sisäilmastoepäilyjä on tullut edelleen laajennusosalta.

Kunnanhallitus päätti heinäkuussa pitämässään kokouksessa käynnistää koko sivistystoimea koskevan palveluverkkoselvityksen sekä sivistystoimen kiinteistökantaa koskevat kuntotutkimukset. Pitkälle tulevaisuuteen ulottuvat arviot tehdään sivistystoimessa tarvittavasta palveluverkosta, toimitilarakenteesta sekä henkilöstöresursseista. Palveluverkkoratkaisun pohjalta linjataan sivistystoimen tulevaisuuden toimitilaratkaisut. Em. linjausten perusteella ratkaistaan investointitarpeet ja -mahdollisuudet ottaen huomioon kunnan talouden kantokyky. Palveluverkkoselvitys valmistuu 15.4.2018 mennessä.

Voimakas rakennemuutos ja kiinteistöjen sisäilmasto-ongelmat ovat murentamassa kestäväällä pohjalla olevan kuntatalouden. Taloussuunnitelma vuosille 2018-2020 on 2,4 milj. euroa alijäämäinen. Talouden tasapainottaminen vaatii merkittäviä palvelutuotannon muutoksia ja tilatehokkuuden olennaista nostamista.

Verohallinnon 2.10.2017 julkaiseman tiedon mukaan verovuonna 2017 maksettava kunnallisvero Ranualla oli 8.57 milj. euroa, jossa on muutosta edelliseen vuoteen verrattuna -0,4 %. Yhteisöverotuotto aleni 3,8 %. Kiinteistöverotuoton ennustetaan kasvavan 6,1 %, mikä selittyy kiinteistöveroprosenttien korotuksesta. Em. verotulojen kehitys ja vuotuinen vajaan 0,5 milj. euron valtionosuuksien vähentyminen lisäävät kuntatalouden vakauttamisen tarvetta.

Kuntaliiton talouskatsauksen mukaan Suomen talouskasvu oli viime vuonna odotettua vahvempaa. Tilastokeskus tarkisti bruttokansantuotteen määrän kasvuksi 1,9 prosenttia vuonna 2016. Arvonlisäyksen volyyymi kasvoi eniten rakentamisessa, maa-, metsä- ja kalataloudessa sekä liike-elämän palveluissa. Kysyntäeristä kansantuotetta kasvattivat erityisesti kotitalouksien kulutus sekä yksityiset investoinnit, muun muassa vahva rakentaminen. Myös vientikysyntä ylsi pieneen kasvuun.

Työpanos pysyi viime vuonna kuitenkin lähes ennallaan, mikä merkitsi koko kansantalouden työn tuottavuuden (kiinteähintainen bruttoarvonlisäys jaettuna tehdyillä työtunneilla) parantumista 1,2 prosentilla. Matalahkosta muutosprosentista huolimatta työn tuottavuus kehittyi siten nopeammin kuin monena aikaisempana vuotena.

Yleisen taloudellisen aktiviteetin viriämisen ohella kotimaista kysyntää vahvisti viime vuonna kuluttajien luottamus tulevaisuuden näkymiin, matalana pysytellyt inflaatio sekä tuloverokevennykset. Velallisten ostovoimaa tukivat myös kotitalouksien säästämisasteen lasku ja matala korkotaso. Kotitalouksien velkaantumisaste nousi viime vuonna 126 prosenttiin suhteessa kotitalouksien käytettävissä oleviin tuloihin.

Tilastotietojen mukaan talouskasvu on alkuvuonna vahvistunut yhä viime vuoden lukemista. Esimerkiksi tuotannon työpäiväkorjattu suhdannekuvaaja oli kuluvan vuoden heinäkuussa 3,1 prosenttia korkeammalla tasolla kuin vuosi sitten. Myös teollisuuden uudet tilaukset ja kasvukeskusten rakennustoiminta lisääntyivät alkuvuonna vahvasti. Lähes poikkeuksetta ennustelaitokset olettavatkin kuluvan vuoden bruttokansantuotteen kasvun nousevan kolmen prosentin tuntumaan. Talouden kasvulukujen kiihtyminen perustuu pitkälti siihen, että Suomen vienti on lähtenyt kauan odotettuun kasvuun maailmantalouden imussa ja kasvun odotetaan jatkuvan myös lähivuosina. Maailmantaloudessa voimakkainta kasvua ylläpitävät perinteiseen tapaan nousevat taloudet, mutta kehitys on piristynyt myös jo teollistuneissa länsimaissa. Myös euroalueella kasvu on ollut odotettua vahvempaa.

Valtiovarainministeriön mukaan BKT kasvaa tänä vuonna 2,9 prosenttia. Ensi vuodelle kasvun odotetaan hiipuvan hieman, sillä bruttokansantuotteen kasvuksi ennustetaan 2,1 prosenttia. Kuluva vuosi lienee siis suhdannehuippuvuosi, jolloin talouskasvu tukeutuu voimakkaasti paitsi kotimaiseen kulutukseen ja investointeihin niin myös piristyvään vientikysyntään.

Ensi vuonna kasvuvauhdin ennakoidaan hieman hidastuvan yksityisessä kulutuksessa ja investoinneissa, mutta vastaavasti nopeutuvan viennissä. Viennin kasvuedellytyksiä tukee maailmantalouden hyvä vire ja yritysten kustannuskilpailukyvyyn kohentuminen kiky-sopimuksen ansiosta. VM olettaakin, että Suomen pitkään vallinnut markkinaosuuksien menetys vientimarkkinoilla päättyy vihdoinkin. Tämä vaikuttaa myös yksityisiin investointeihin, joissa kasvun painopiste siirtyy rakentamisesta, erityisesti asuinrakentamisesta, teollisuuden tuotannollisiin investointeihin.

Vuonna 2017 sopimuspalkkoja ei korotettu ja julkisen sektorin lomarahoja leikattiin 30 %. Tämän yhteisvaikutuksena sopimuspalkkojen arvioidaan laskevan keskimäärin 0,3 %. Ansiotasoa nostavat kuitenkin liukumien ja muut rakenteelliset tekijät, joiden myötä ansiotasoindeksi nousee kuluvana vuonna 0,3 %. Työllisyyden paranemisen vuoksi koko talouden palkkasumma kehittyy kuluvana vuonna huomattavasti tätä nopeammin. VM olettaa, että koko talouden palkkasumman kasvaa kuluvana vuonna 1,8 % ja ensi vuonna 2,2 %. Työnantajien sosiaaliturvamaksut laskevat vuonna 2017 ja 2018 selvästi.

Valtiovarainministeriön mukaan bruttokansantuote kasvaa 1,8 prosenttia vuonna 2019. Ennusteessa Suomen talouskasvun moottorina jatkaa edelleen neljän prosentin kasvuvauhtiin yltävä vienti. Yksityisen kulutuksen kasvun ennakoidaan sen sijaan painuvan 1,2 prosentin pintaan, sillä työllisyys kohenee enää hitaasti ja kotitalouksien negatiivinen säästämisaste rajoittaa kulutusmahdollisuuksia.

Hallitus päätti neuvottelussaan 5.7.2017, että maakunta- ja sote-uudistus tulee voimaan 1.1.2020 alkaen. Tällöin sosiaali- ja terveystalouden järjestämisvastuu siirtyy maakunnille. Maakuntavaalit järjestetään lokakuussa 2018.

Tuloveroprosentti säilytetään entisellään 19,75 %:ssa, josta efektiivinen (todellinen) veroaste verotulopohjaan tehtävien vähennysten jälkeen on ennusteen mukaan 12,08 % vuonna 2017 (v. 2016 12,52 %). Kiinteistöveroprosentit korotetaan seuraavasti: vakinaisen asumisen kiinteistöveroprosentti 0,45 % (0,41 %), yleinen kiinteistöveroprosentti 1,00 % (0,93 %) ja muiden asuinrakennusten kiinteistöveroprosentti 1,10 % (1,10 %).

Talousarviovuonna 2017 verotuloja odotetaan kertyvän yhteensä 9.500.000 euroa ja valtionosuuksia 20.200.000 euroa, mikä on 300.000 euroa vähemmän kuin vuodelle 2017 arvioitu kertymä.

1.3 Väestö ja työpaikat

Ranuan väkiluku on muuttunut vuodesta 1970 lukien alla olevan taulukon mukaisesti. Taulukossa on esitetty myös Tilastokeskuksen uusin väestöennuste vuosille 2020, 2030 ja 2040.

Vuosi	Väkiluku	Muutos-%
<i>Kehitys:</i>		
1970	6278	
1980	5603	-10,7
1990	5655	+ 0,9
2000	5052	-10,7
2010	4337	-14,1
2016	4023	- 7,2
<i>Tilastokeskuksen ennuste:</i>		
2020	3794	- 5,7
2030	3465	- 8,7
2040	3262	- 5,8

Vuoden 2017 syyskuun lopussa kunnan väkiluku oli 3 978 asukasta. Vuodenvaihteen tilanteeseen verrattuna väestö on vähentynyt 45 asukkaalla ts. 1,1 prosentilla, kun vastaava vähennys vuonna 2016 oli 13 asukasta ts. -0,3 %. Kunnan tavoitteena oleva asukasluvun vakiinnuttaminen 4 000 asukkaaseen edellyttää Suhangon kaivoshankkeen toteutumista tai muun merkittävän työpaikkakokonaisuuden perustamista paikkakunnalle. Päätös kaivoksen mahdollisesta avaamisesta ei toteutune suunnitelmakaudella.

Ranuan kunnan väestön ikä- ja sukupuolirakenne 31.12.2016 oli alla olevan taulukon mukainen (suluissa 10 vuotta aiemmin ollut tilanne/31.12.2006). Taulukossa on vertailu myös Lapin kuntiin.

	Ranua	Lappi
<i>Asukasluku, joista</i>	4023 (4 632)	180 197 (184 935)
<i>0-14 v.</i>	18,5 % (18,8)	15,2 % (15,4)
<i>15-64 v.</i>	56,2 % (57,0)	61,5 % (62,0)
<i>yli 65 v.</i>	25,4 % (24,2)	23,2 % (22,6)
<i>Naisia</i>	47,8 % (47,7)	49,8 % (49,8)

Viimeisimmän vuodelta 2015 saatavissa olevan tilaston mukaan Ranualla oli työvoimaa 1550, joista työllisiä 1258 ja työttömiä 292. Työvoiman ulkopuolella oli 2470, joista alle 14-vuotiaita 757, opiskelijoita 281, eläkeläisiä 1302, varus-/siviilipalvelumiehiä 2 ja muita 128.

Huoltosuhte (ts. elatussuhte = kuinka monta työhön osallistumatonta on yhtä työllistä kohti) oli vuonna 2014 2,23 (v. 2000 2,34). Väestöllinen huoltosuhte (ts. demografinen = kuvaa alle 15-vuotiaiden ja yli 65-vuotiaiden määrää sataa 15-64 -vuotiasta kohden) oli vuonna 2015 75,5 (v. 2000 66,1). Vanhuushuoltosuhte, mikä kuvaa yli

65-vuotiaiden määrää sataa 15-64 -vuotiasta kohden oli Ranualla vuonna 2013 37,0 (v. 2000 24,5).

Alla olevassa taulukossa on esitetty työttömyysasteet (keskimäärin kuukaudessa) vuosina 1990, 2000, 2010, 2015 ja 2016. Vertailu on myös Lapin kuntiin yhteensä.

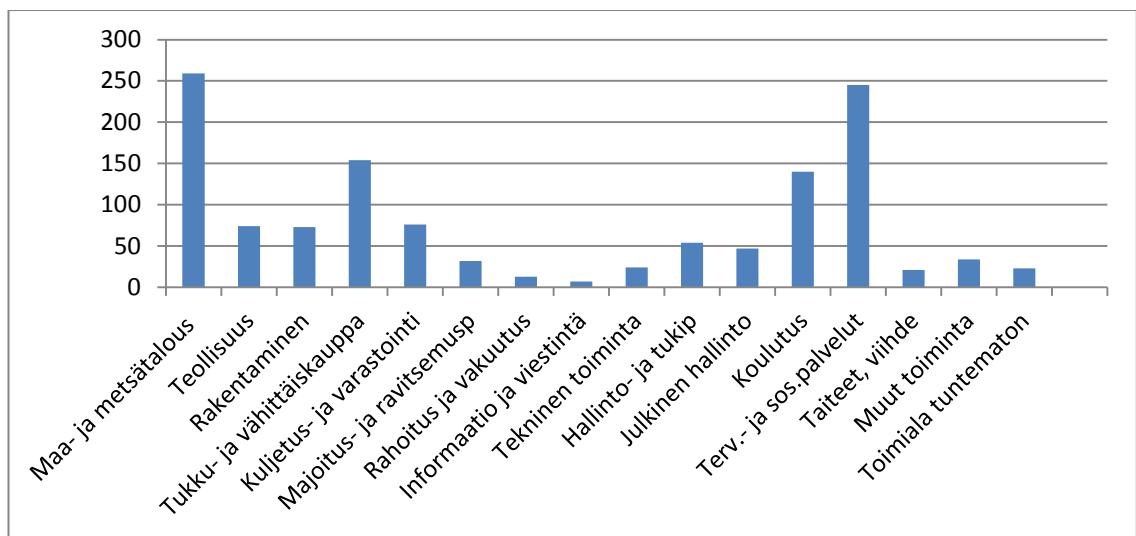
	1990	2000	2010	2015	2016
Ranua	7,8	23,8	14,5	17,4	17,2
Lappi	7,8	21,0	13,7	16,7	15,9

Vuoden 2017 syyskuun tiedon mukaan Ranualla oli työttömiä työnhakijoita 202 (edellisen vuoden vastaava luku 254) ja työttömyysaste oli 13,0 % (16,1 %). Lapissa vastaavat luvut olivat 10 460 (12 806) ja 12,7 % (15,4 %).

Alla olevassa taulukossa on esitetty työpaikat työnantajasektorin mukaan Ranualla 31.12.2013. Vertailussa myös Lappi.

	Ranua	%	Lappi	%
<i>Työlliset</i>	1214	100,0	68819	100,0
<i>Palkansaajat</i>	929	76,5	60676	88,2
Valtio	25	2,7	5423	8,9
Kunta	472	50,8	20041	33,0
Valtioneemm.Oy	12	1,3	1591	2,6
Yksityissektori	420	45,2	33330	55,0
Tuntematon			291	0,5
<i>Yrittäjät</i>	285	23,5	8143	11,8

Alla olevassa kuviossa on esitetty työpaikat toimialan mukaan Ranualla 31.12.2013.

1.4 Talousarvion rakenne ja sitovuus

Valtuusto hyväksyy tässä talousarviossa toimintamenot, toimintatulot ja toimintakateen kunnanhallitusta ja hallintokuntia sitoviksi tulos/vastuualueetasolla.

Kunnanhallitus ja lautakunnat vahvistavat sitovat käyttösuunnitelmat tulosityksikkö I-tasolla. Kunnanhallitus ja lautakunnat voivat siirtää käyttösuunnitelman hyväksymiseen liittyvää toimivaltaansa edelleen alaisilleen viranhaltijoille ja määritellä samassa yhteydessä käyttösuunnitelman sitovuustason.

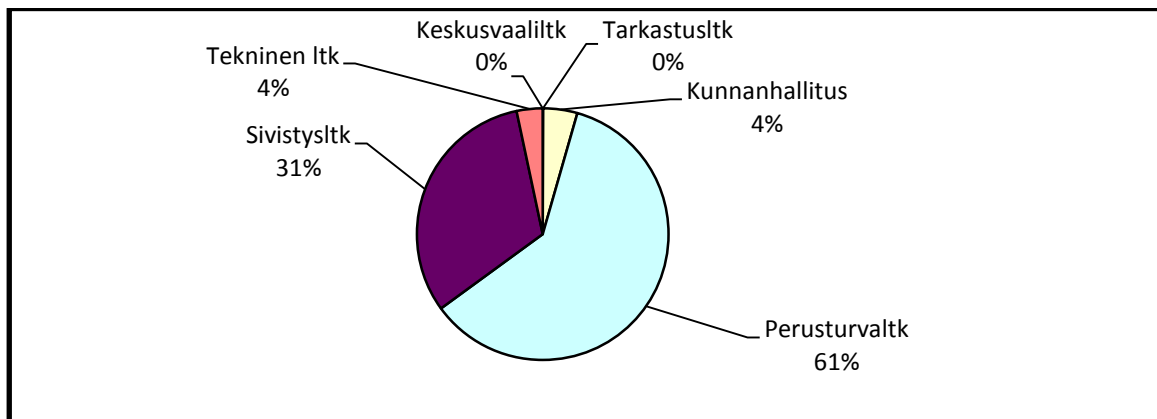
Investointiosassa määrärahat ja tuloarviot ovat valtuustoon nähden sitovia taseryhmittäin (pitkävaikutteiset menot, maa- ja vesialueet, rakennukset, kiinteät rakenteet ja laitteet, koneet ja kalusto sekä käyttöomaisuusarvopaperit). Kunnanhallitus ja tekninen lautakunta hyväksyvät investointiosan yksityiskohtaisemmat hankekohtaiset käyttösuunnitelmat.

Tuloslaskelmassa ja rahoituslaskelmassa määrärahojen ja tuloerien luonteiset erät ovat sitovia valtuuston nähden. Poistot lasketaan valtuuston hyväksymän poistosuunnitelman mukaisesti.

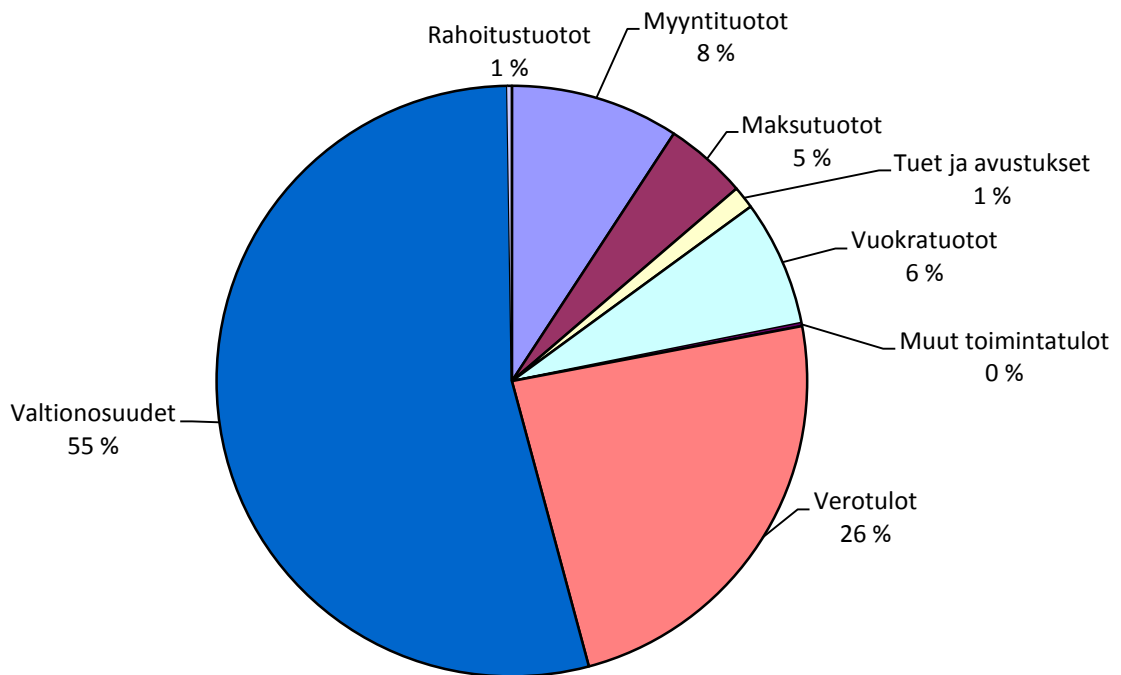
1.5 Taloussuunnitelman yhteenvetotaulukot hallintokunnittain

Hallintokunta	TP 2016	TA 2017	TAES 2018	Muutos-%	TS 2019	TS 2020
Keskusvaalilautakunta						
Toimintatuotot			8 000		8 000	8 000
Toimintakulut		6 850	17 000	100,0	17 000	17 000
Toimintakate		-6 850	-9 000	100,0	-9 000	-9 000
Tarkastuslautakunta						
Toimintatuotot						
Toimintakulut	21 138	18 000	18 000		18 000	18 000
Toimintakate	-21 138	-18 000	-18 000		-18 000	-18 000
Kunnanhallitus						
Toimintatuotot	2 106 210	2 124 369	1 669 402	-21,4	1 669 402	1 669 402
Toimintakulut	3 292 457	3 267 676	2 776 544	-15,0	2 776 544	2 776 544
Toimintakate	-1 186 247	-1 143 307	-1 107 142	-3,2	-1 107 142	-1 107 142
Perusturvaltk						
Toimintatuotot	3 157 445	3 230 684	2 519 527	-22,0	2 019 527	2 019 527
Toimintakulut	19 550 626	20 779 111	20 090 526	-3,3	20 047 526	20 047 526
Toimintakate	-16 393 181	-17 548 427	-17 570 999	0,1	-18 027 999	-18 027 999
Sivistyslautakunta						
Toimintatuotot	905 343	934 414	662 799	-29,1	662 799	662 799
Toimintakulut	9 479 193	9 767 614	9 504 491	-2,7	9 375 491	9 375 491
Toimintakate	-8 573 850	-8 833 200	-8 841 692	0,1	-8 712 692	-8 712 692
Tekninen lautakunta						
Toimintatuotot	2 520 528	2 394 437	2 172 028	-9,3	2 172 028	2 172 028
Toimintakulut	3 584 042	3 392 412	3 297 847	-2,8	3 297 847	3 297 847
Toimintakate	-1 063 514	-997 975	-1 125 819	12,8	-1 125 819	-1 125 819
Koko kunta yhteensä						
Toimintatuotot	8 689 526	8 683 904	7 031 756	-19,0	6 531 756	6 531 756
Toimintakulut	35 927 456	37 231 663	35 704 408	-4,1	35 532 408	35 532 408
Toimintakate	-27 237 930	-28 547 759	-28 672 652	0,4	-29 000 652	-29 000 652

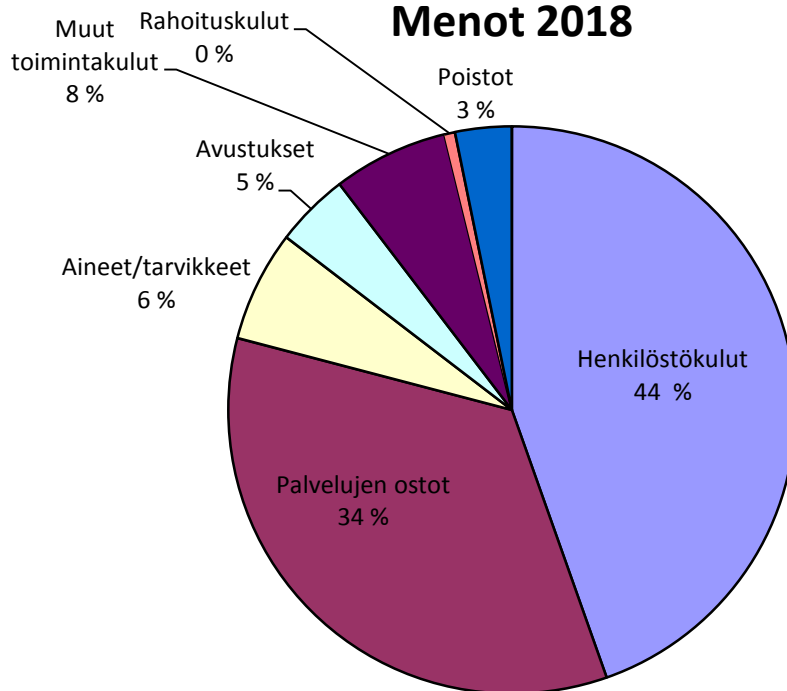
Alla olevassa kuviossa on esitetty toimintakate toimielimittäin talousarviovuonna 2018. Seuraavalla sivulla on esitetty kokonaistulojen ja menojen jakauma.

Tulot 2018

Menot 2018

TULOSLASKELMA	TP 2016	TA 2017	TAES 2018	TS 2019	TS 2020
Toimintatuotot	8 689 526	8 683 904	7 031 756	6 531 756	6 531 756
Toimintakulut	-35 927 456	-37 231 663	-35 704 408	-35 532 408	-35 532 408
TOIMINTAKATE	-27 237 930	-28 547 759	-28 672 652	-29 000 652	-29 000 652
Verotulot	9 627 586	9 500 000	9 500 000	9 600 000	9 600 000
Valtionosuudet	21 528 784	20 500 000	20 200 000	19 700 000	19 200 000
Rahoitustuotot ja -kulut					
Rahoitustuotot	231 463	50 000	200 000	50 000	50 000
Rahoituskulut	-132 045	-164 000	-150 000	-150 000	-150 000
VUOSIKATE	4 017 858	1 338 241	1 077 348	199 348	-300 652
Poistot ja arvonalentumiset					
Suunnitelman muk.poistot	-3 617 204	-1 329 334	-1 134 471	-1 150 000	-1 050 000
Satunnaiset erät					
Satunnaiset tuotot					
Satunnaiset kulut					
TILIKAUDEN TULOS	400 654	8 907	-57 123	-950 652	-1 350 652
Poistoeron lisäys (-) tai vähennys (+)	338 013				
Varausten lisäys (-) tai vähennys (+)	-600 000				
TILIKAUDEN YLI/ALIJÄÄMÄ	138 667	8 907	-57 123	-950 652	-1 350 652

RAHOITUSOSA		TP 2016	TA 2017	TAES 2018	TS 2019	TS 2020
Tulorahoitus						
Vuosikate	+/-	4 017 858	1 338 241	1 077 348	199 348	-300 652
Satunnaiset erät	+/-					
Tulorahoituksen korjaukset	+/-	73 418				
Investoinnit						
Investointimenot	-	-2 315 767	-1 500 000	-1 415 000	-925 000	-1 325 000
Rahoitusosuudet investointimenoihin	+	118 673				
Pys.vas.hyödykkeiden luovutustulot	+	11 623				
Toiminnan rahavirta	+/-	1 905 804	-161 759	-337 652	-725 652	-1 625 652
Rahoituksen rahavirta						
Antolainauksen muutokset						
Antolainasaamisten lisäykset	-	-19 386				
Antolainasaamisten vähennykset	+	20 588	25 000	25 000	25 000	25 000
Lainakannan muutokset						
Pitkäaikaisten lainojen lisäys	+					
Pitkäaikaisten lainojen vähennys	-	-482 272	-659 860	-490 454	-490 454	-490 454
Lyhytaikaisten lainojen muutos	+/-					
Oman pääoman muutokset	+/-					
Vaikutus maksuvalmiuteen		1 424 735	-796 619	-803 106	-1 191 106	-2 091 106
Lainakanta 31.12.		4 650 640	3 990 780	3 500 326	3 009 872	2 519 418
Investointien tulorahoitus, %		183,84	89,22	76,14	21,55	-22,69
Kassavarat 31.12.		8 224 367	7 427 748	6 764 642	5 573 536	3 482 430

2

KÄYTTÖTALOUSOSA

Valtuusto asettaa käyttötalousoosassa kunnan toiminnalle tavoitteet sekä vahvistaa tavoitteiden edellyttämät määrärahat ja tuloarviot. Määrärahat ja tuloarviot on esitettyä bruttoperiaatteella.

Toimielin: **KESKUSVAALILAUTAKUNTA**
Tehtävä/tulosalue: **Vaalit**

Talous	TP 2016	TA 2017	TAES 2018	Muutos-% 2017-2018	TS 2019	TS 2020
Toimintatuotot			8 000		8 000	8 000
Myyntituotot						
Maksutuotot						
Tuet ja avustukset			8 000		8 000	8 000
Vuokratuotot						
Muut toimintatuotot						
Toimintakulut		-6 850	-17 000	100,0	-17 000	-17 000
Henkilöstökulut		-5 040	-13 880	100,0	-13 880	-13 880
Palvelujen ostot		-1 100	-2 170	100,0	-2 170	-2 170
Aineet, tarvikkeet ja tavarat		-90	-250	100,0	-250	-250
Avustukset						
Vuokrat		-580	-600	100,0	-600	-600
Muut toimintakulut		-40	-100	100,0	-100	-100
Toimintakate		-6 850	-9 000	31,4	-9 000	-9 000
Poistot ja arvonalentumiset						
Tilikauden tulos		-6 850	-9 000	100,0	-9 000	-9 000
Vyörytyserät						

Sanalliset tavoitteet ja perustelut:

* Presidentin vaalit toimitetaan 1-2/2018, eduskuntavaalit 4/2019 ja europarlamenttivaalit 6/2019. Mikäli hallituksen 5.7.2017 suunnitelmat toteutuvat, maakuntavaalit toimitetaan 10/2018.

Toimielin: Tehtävä/tulosalue:	TARKASTUSLAUTAKUNTA Tarkastustoimi
Toiminnan lyhyt kuvaus/ palveluajatus:	Tarkastuslautakunta asetetaan hallinnon ja talouden tarkastuksen järjestämistä varten. Tarkastuslautakunta valmistelee valtuuston päätettävät hallinnon ja talouden tarkastusta koskevat asiat sekä arvioi, ovatko valtuuston asettamat toiminnalliset ja taloudelliset tavoitteet kunnassa ja kuntakonsernissa toteutuneet. Tilintarkastusyhteisö voidaan valita kerrallaan enintään kuuden tilikauden ajaksi.

Talous	TP 2016	TA 2017	TAES 2018	Muutos-% 2017-2018	TS 2019	TS 2020
Toimintatuotot						
Myyntituotot						
Maksutuotot						
Tuet ja avustukset						
Vuokratuotot						
Muut toimintatuotot						
Toimintakulut	-21 138	-18 000	-18 000		-18 000	-18 000
Henkilöstökulut	-3 017	-3 800	-3 000	-21,1	-3 000	-3 000
Palvelujen ostot	-18 090	-14 150	-14 950	5,7	-14 950	-14 950
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-31	-50	-50		-50	-50
Avustukset						
Vuokrat						
Muut toimintakulut						
Toimintakate	-21 138	-18 000	-18 000		-18 000	-18 000
Poistot ja arvonalentumiset						
<i>Tilikauden tulos</i>	-21 138	-18 000	-18 000		-18 000	-18 000
Vyörytyserät						

Toimielin: Tehtävä/tulosalue: Tilivelvollinen:	KUNNANHALLITUS Yleishallinto Kunnanjohtaja
Toiminnan lyhyt kuvaus/ palveluajatus:	Kunnanhallitus vastaa kunnan hallinnosta ja taloudenhoidosta sekä valtuuston päätösten valmistelusta, täytäntöönpanosta ja laillisuuden valvonnasta. Kunnanhallitus edustaa kuntaa ja käyttää sen puhevaltaa. Tehtäväalueeseen kuuluvat valtuusto, kunnanhallitus, kunnanjohtaja, ystävyyskuntatoiminta, edustus/suhdetoiminta ja toimikunnat, jäsenmaksut, verotuskustannukset, velkaneuvonta ja löytöeläinten säilytys.

Tavoitteen kohteen määrittely	Mittari	TP2016	TA2017	TAE2018	TS2019	TS2020
Tasapainoinen ja kestävä talous	Tuloveroprosentti	19,25	19,75	19,75	19,75	19,75
	Kiinteistöveroprosentit:					
	• vakinainen asuminen	0,40	0,41	0,45	0,45	0,45
	• yleinen	0,90	0,93	1,00	1,00	1,00
	• muut asuinrakennukset	1,00	1,00	1,10	1,10	1,10
Tulorahoituksen riittävyys	Vuosikate €/asukas	998	335	269	50	-75

kattamaan pitkävaikutteisista tuotannontekijöistä aiheutuvat kulut						
Lainanotto pitkävaikutteisten investointien rahoittamiseen	Lainamäärä €/asukas	1156	980	880	750	650
Hyvinvoiva henkilöstö	Sairauspoissaolot pv/hlö	14,7	<12	<12	<12	<12
	Kehityskeskustelut käyty %	100	100	100	100	100
	Työhyvinvointikysely	Tehty	Tehdään	Tehdään	Tehdään	Tehdään

Perustiedot:	TP2016	TA2017	TAE2018	TS2019	TS2020
Henkilöstö					
Kunnanjohtaja	1	1	1	1	1

Talous	TP 2016	TA 2017	TAES 2018	Muutos-% 2017-2018	TS 2019	TS 2020
Toimintatuotot	125	300	200	-33,3	200	200
Myyntituotot	25					
Maksutuotot	100	300	200	-33,3	200	200
Tuet ja avustukset						
Vuokratuotot						
Muut toimintatuotot						
Toimintakulut	-472 462	-410 061	-410 016		-410 016	-410 016
Henkilöstökulut	-164 268	-142 562	-134 722	-5,5	-134 722	-134 722
Palvelujen ostot	-258 652	-207 415	-228 415	10,1	-228 415	-228 415
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-4 516	-3 000	-3 000		-3 000	-3 000
Avustukset	-13 000	-13 000	-13 000		-13 000	-13 000
Vuokrat	-19 432	-22 084	-21 079	-4,6	-21 079	-21 079
Muut toimintakulut	-12 594	-22 000	-9 800	-55,5	-9 800	-9 800
Toimintakate	-472 337	-409 761	-409 816		-409 816	-409 816
Poistot ja arvonalentumiset	-5 179	-4 581	-3 920	-14,4	-3 920	-3 920
Tilikauden tulos	-477 516	-414 342	-413 736	-0,1	-413 736	-413 736
Vyörytyserät	-5 343	-4 131	-3 943	-4,6	-3 943	-3 943

Sanalliset tavoitteet ja perustelut:

- * Kuntastrategian laatiminen keväällä 2018.
- * Tulevan kunnan toiminnan ja talouden varmistaminen sekä elinvoimajohtamiseen panostaminen.
- * Palveluiden tuottaminen; ulkoistus ja palveluseteli vaihtoehtoina palveluntuotannossa.
- * Sivistystoimen palveluverkkoselvityksen tekeminen; palveluverkko- ja toimitilastrategisten linjausten tekeminen keväällä 2018.
- * Aktiivisen henkilöstöpolitiikan toteuttaminen palvelutuotannon muutos- ja uudelleenorganisointilanteissa.
- * Varaudutaan SOTE –palvelutuotanto- ja maakuntaudistukseen. Vuoden 2020 alusta lukien kunnan henkilöstöstä, sekä kuntatalouden käyttömenoista ja rahoitustuotoista siirtyy SOTE:n mukana noin 60 % maakuntahallinnolle. Lähipalveluiden ja työpaikkojen turvaaminen.
- * Johtaminen muutoksessa; tiedolla johtamiseen panostaminen sekä prosessi- ja henkilöstöjohtamisen kehittäminen. Esimieskoulutusta suunnataan tiedolla ja muutoksessa johtamistaitojen lisäämiseen.
- * Toimintojen ja palvelutuotannon sopeuttaminen ikärakenteen muutokseen. Henkilöstön luonnollisen poistuman hyödyntäminen toimintojen ja talouden sopeuttamisessa.
- * Työprosessien tuloksellisuuden lisääminen ja työvoiman ohjaus sinne, missä sitä tarvitaan.
- * Kuntamaisema otetaan toiminnanohjaukseen kaikissa yksiköissä. Kuntamaisema on osa talouden ja toimintojen suunnittelua ja seurantaa.

- * Työhyvinvointia edistetään kehityskeskustelujen, osaamiskartoituksen ja varhaisen tuen avulla. Työnkierto sekä resurssisuunnittelun ja työajan hallinnan keinot aktiiviseen käyttöön. Sairauspoissaolojen vähentäminen (alle 12 pv/hlö). Sähköinen Tyky-Online -hyvinvointiseteli (100 €).
- * Virkojen ja toimien tullessa avoimiksi, niiden vakinainen täyttäminen kaikissa tapauksissa edellyttää kunnanhallituksen täyttölupaa. Yli kolmen kuukautta kestävien sijaisuuksien täyttämistä päättää kunnanjohtaja henkilöstöpäällikön esityksestä. Lyhyet sijaisuudet hoidetaan tehtäviä sisäisesti järjestelemällä ilman sijaistyövoimaa.
- * Järjestö-, kylätoiminta-, kylätalo- ym. avustuksiin varataan 13 000 euroa. Määräraha jaetaan hakemusten perusteella. Kaikki avustukset tulee hakea asetetussa määrääjässä. Avustuksen myöntämisen edellytyksenä on hyvinvointi- ja terveysarvojen edistäminen ja noudattaminen toiminnassa. Myytäviin kannatus- ja mainosilmoituksiin ei ole varattu määrärahaa.
- * Konserniohjaukseen ja johtamiseen panostaminen sekä kuntastrategian ja kunnan elinvoimapolitiikan toteuttaminen kaikissa tytäryhteisöissä.
- * Matkailun aktiviteettien/palvelutarjonnan monipuolistaminen sekä yhteistyön lisääminen matkailualan toimijoiden ja muiden yrittäjien kanssa. Eläinpuiston alueen tonttitarjonnan lisääminen.
- * Ranuan Infra Oy:n alkuvaiheen toiminnan varmistaminen, liiketoimintojen eriyttäminen ja kannattavuuden varmistaminen sekä synergiahyötyjen maksimointi.
- * Laajakaistan hyödyntäminen ja oman sähköisen palvelutuotannon kehittäminen sekä etätyömahdollisuuksien markkinointi. Kuituyhteyksien rakentaminen Ranuan Vuokra-asunnot Oy:n asuntoihin.

Tehtävä/tulosalue: Tilivelvollinen:	Toimisto- ja sisäiset palvelut Hallintojohtaja sekä ruoka- ja pesulapalveluiden osalta ruokapalvelupäällikkö
Toiminnan lyhyt kuvaus/ palveluajatus:	Tuloyksikkö tuottaa tehokkaasti, joustavasti ja kustannuksiltaan edullisesti henkilöstö-, hallinto- ja ICT-palveluita sekä ruokahuolto- ja pesulapalveluita. Tehtäväalueeseen kuuluvat hallintopalvelut, ICT-palvelut, henkilöstöpalvelut, työsuojelu, henkilöstön työhyvinvointi, ammattiyhdistystoiminta sekä koko kunnan ruokahuolto- ja pesulapalvelut.

Tavoitteen kohteen määrittely	Mittari	TP2016	TA2017	TAE2018	TS2019	TS2020
<i>Ravitsemispalvelut:</i> Perusturvatoimi:	Ateriasuoritteet €/suorite	209540 3,28	216830 3,55	185650 3,28	185650 3,28	185650 3,28
Koulut:	Ateriasuoritteet €/suorite	166064 1,98	138155 2,93	169285 2,53	169285 2,53	169285 2,53
Ateriapalvelun laatuksely	Arviointiasteikko (1-5): Ruoan riittävyys Ruoan maku Ulkonäkö Lämpötila Ruokailutilanteen sujuvuus Henkilökunnan palvelualltisuus			>4 >3 >3 >4 >3 >3		
<i>Pesulapalvelut:</i>	Suoritteet (kg) €/suorite	74486 2,03	76680 2,10	66020 2,42	66020 2,42	66020 2,42

Perustiedot:

TP2016

TA2017

TAE2018

TS2019

TS2020

Henkilöstö

Toimistopalvelut:

Hallintojohtaja

Kehittämispäällikkö

1

1

1

1

1

1

1

1

1

1

Hallintosihteeri	2	2	1	1	1
Laskentasihteeri	1	1			
Matkailukoordinaattori	-	½	1	1	1
Palkkasihteeri	2	1			
Toimistosihteeri	8	8			
ICT-palvelut:					
ICT-päällikkö	1	-	-	-	-
IT-asiantuntija	2	2	2	2	2
Ruokapalvelut:					
Ruokapalvelupäällikkö	1	1	1	1	1
Ruokapalveluesimies	1	1	1	1	1
Ruokapalvelutyöntekijä	13½	13½	12½	12½	12½
Pesula:					
Pesulatyöntekijä	3	3	3	3	3

Talous	TP 2016	TA 2017	TAES 2018	Muutos-% 2017-2018	TS 2019	TS 2020
Toimintatuotot	2 099 628	2 124 069	1 669 202	-21,4	1 669 202	1 669 202
Myyntituotot	2 092 322	2 124 069	1 669 202	-21,4	1 669 202	1 669 202
Maksutuotot	63					
Tuet ja avustukset	7 243					
Vuokratuotot						
Muut toimintatuotot						
Toimintakulut	-2 333 858	-2 356 534	-1 873 078	-20,5	-1 873 078	-1 873 078
Henkilöstökulut	-1 360 511	-1 353 812	-848 098	-37,4	-848 098	-848 098
Palvelujen ostot	-456 023	-449 920	-468 131	4,0	-468 131	-468 131
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-414 348	-456 800	-460 100	0,7	-460 100	-460 100
Avustukset						
Vuokrat	-102 121	-95 502	-96 249	0,8	-96 249	-96 249
Muut toimintakulut	-855	-500	-500		-500	-500
Toimintakate	-234 230	-232 465	-203 876	-12,3	-203 876	-203 876
Poistot ja arvonalentumiset	-145 452	-116 266	-121 137	4,2	-121 137	-121 137
<i>Tilikauden tulos</i>	-379 682	-348 731	-325 013	-6,8	-325 013	-325 013
<i>Vyörytyserät</i>	379 682	348 731	325 013	-6,8	325 013	325 013

Sanalliset tavoitteet ja perustelut:

- * Talous- ja henkilöstöhallintopalveluiden siirto liikkeenluovutuksena 1.4.2018 Monetra Oy:lle. Toiminnan siirtymisen sujuvuuden varmistaminen ja henkilöstön perehdyttäminen uusiin järjestelmiin.
- * 1.1.2018 alkaen kolme työntekijää siirtyy Monetra Oy:n palvelukseen. Hallinto-osaston henkilökuntaan kuuluneet toimistosihteerit siirretään vuoden 2018 alusta ko. hallintokuntiansa henkilöstöön. Tehtävät säilyvät nykyisellään.
- * Kunnan IT-palvelun tuottamismallia selvitetään (oma tuotanto/ostopalvelu) toimintojen hoidon ja tietohallinnon toimivuuden varmistamiseksi.
- * Ruoka- ja pesulapalvelutuotantoratkaisujen (ulkoistus/oma tuotanto) tekeminen sekä sote – palvelutuotannon muutosten vaikutusten selvittäminen tukipalveluihin ja muutokseen varautuminen.
- * Sijaishenkilöstön käyttöä vähennetään ja työvoiman ohjaus aikakriittisiin tehtäviin. Työllistämisyksikön palveluita hyödynnetään avustavissa tehtävissä kunnan kaikissa työyksiköissä.

- * Kuntaan varataan nuorten 2 viikon/6 h/pv kesätyöpaikkoja edelleen 30. Kesätyöpaikkojen myöntämisperiaatteena on, että kesätyöpaikan voi saada nuori, joka täyttää työllistämivuonna 15 vuotta. Lisäksi edellytetään, että nuori osallistuu työllistämivuoden keväällä järjestettyyn nuorten kesätyöntekijöiden tietopaketti –infoon. Toimintaa hallinnoi työllistämisyksikkö.
- * Koko kuntaa kattavan kuituverkon hyödyntäminen, sähköisten palveluiden kehittäminen ja tarjoaminen palvelutuotantoon.
- * Etätyöperiaatteiden laatiminen ja tietoturvaohjeiden päivittäminen sekä tietosuojalain edellyttämien päivitysten ja toimenpiteiden tekeminen.

Tehtävä/tulosalue:	Maankäytön suunnittelu
Tilivelvollinen:	Kunnanjohtaja
Toiminnan lyhyt kuvaus/ palveluajatus:	Yleiskaava, asemakaava ja muu maankäytön suunnittelu.

Perustiedot:	TP2016	TA2017	TAE2018	TS2019	TS2020
Henkilöstö					
Teknisen osaston osastopäällikkö	1/3	1/3	1/3	1/3	1/3

Talous	TP 2016	TA 2017	TAES 2018	Muutos-% 2017-2018	TS 2019	TS 2020
Toimintatuotot						
Myyntituotot						
Maksutuotot						
Tuet ja avustukset						
Vuokratuotot						
Muut toimintatuotot						
Toimintakulut	-56 192	-63 595	-60 315	-5,2	-60 315	-60 315
Henkilöstökulut	-25 616	-24 595	-4 670	-81,0	-4 670	-4 670
Palvelujen ostot	-30 438	-39 000	-55 645	42,7	-55 645	-55 645
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-138					
Avustukset						
Vuokrat						
Muut toimintakulut						
Toimintakate	-56 192	-63 595	-60 315	-5,2	-60 315	-60 315
Poistot ja arvonalentumiset						
Tilikauden tulos	-56 192	-63 595	-60 315	-5,2	-60 315	-60 315
Vyörytyserät	-635	-641	-580	-9,5	-580	-580

- Sanalliset tavoitteet ja perustelut:**
- * Keskustan osayleiskaavatyön loppuun saattaminen. Ehdotusvaihe keväällä 2018.
  - * Varaudutaan aloittamaan maankäytön suunnittelu Portimojärven lähialueella, jos Suhangon kaivoksen avaamiseen tähtäävästä lopullisesta kannattavuusselvityksestä tehdään kaivosyhtiössä päätös.
  - * Kolomaan teollisuusalueen infotaulu
  - * Talousarvio vuonna varaudutaan aloittamaan kirkonkylän asemakaavan päivitys ja suunnitelmavuosina valmistellaan yleiskaavoituksen jatkamista kaavoittamattomille järviolueille.

Tehtävä/tulosalue: Tilivelvollinen:	Elinkeinoelämän kehittäminen Kunnanjohtaja
Toiminnan lyhyt kuvaus/ palveluajatus:	Elinkeinoelämän ja matkailun kehittämisessä on tavoitteena yrittäjyyden edistäminen; kasvu ja kehittäminen sekä yritysten toimintaedellytysten turvaaminen. Tehtäväalueeseen kuuluvat elinkeinojen kehittäminen/neuvonta, Hillakylä/hillatori, markkinointi ja messut sekä uudet kehittämishankkeet.

Tavoitteen kohteen määrittely	Mittari	TP2016	TA2017	TAE2018	TS2019	TS2020
Uusien työpaikkojen luominen	Uudet yritykset/vuosi Uudet työpaikat	20 12	10 15	10 15	>10 >15	>10 >15
Toimivat yritykset		260	240	260	260	260
Asukasmäärän vakiinnuttaminen	Asukasmäärä	4023	4100	4000	4000	4000
Työttömyyden vähentäminen	Työttömyysaste (%) Työttömien määrä (lkm)	17,2 272	17,0 254	<14,0 <220	<14,0 <220	<14,0 <220

Talous	TP 2016	TA 2017	TAES 2018	Muutos-% 2017-2018	TS 2019	TS 2020
Toimintatuotot	6 457					
Myyntituotot	6 457					
Maksutuotot						
Tuet ja avustukset						
Vuokratuotot						
Muut toimintatuotot						
Toimintakulut	-289 339	-290 486	-298 135	2,6	-298 135	-298 135
Henkilöstökulut	-73 910	-103 030	-115 740	12,3	-115 740	-115 740
Palvelujen ostot	-83 429	-91 000	-68 600	-24,6	-68 600	-68 600
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-1 581	-2 200	-2 500	13,6	-2 500	-2 500
Avustukset	-47 030	-20 000	-15 000	-25,0	-15 000	-15 000
Vuokrat	-9 255	-14 256	-14 295	0,3	-14 295	-14 295
Muut toimintakulut	-74 134	-60 000	-82 000	36,7	-82 000	-82 000
Toimintakate	-282 882	-290 486	-298 135	2,6	-298 135	-298 135
Poistot ja arvonalentumiset	-9 898	-4 259	-422	-90,1	-422	-422
Tilikauden tulos	-292 780	-294 745	-298 557	1,3	-298 557	-298 557
Vyörytyserät	-3 272	-2 927	-2 867	-2,0	-2 867	-2 867

Sanalliset tavoitteet ja perustelut:

Elinvoima:

Kunta toteuttaa elinvoimaohjelmaa kuntastrategian mukaisesti. Painopisteinä ovat Arktinen Hillakylä, arktinen matkailu- ja lomakohde ja tapa toimia. Tavoitteena on investointien ja työpaikkojen lisääminen Ranualla. Elinvoiman toimenpideohjelmassa on estettyä myös maaseutua ja kylien kehittämistä koskevat tavoitteet.

Kunnan elinvoiman strateginen vastuu ja kehittämisvastuu ovat kunnanhallituksella ja kehittämistyötä johtaa kunnanjohtaja. Kunnanhallituksen asettaman elinvoimaryhmän tehtävänä on edistää kunnan elinvoiman kehittymistä ja kasvamista, yrittäjien ja kunnan välistä yhteistyötä ja vuorovaikutusta.

Elinvoimaohjelman käytännön toimenpiteistä vastaa kehittämisspäällikkö ja matkailun kehittämisessä on mukana myös matkailukoordinaattori. Palvelut muodostuvat alueen markkinoinnista, yritysten kasvupalveluista, sijoittumispalveluista, tarvittavista valmennusohjelmista sekä osallistumisesta hanketoimintaan.

Toimenpideohjelma 2018-2020:

1. Arktinen hillakylä

Arktinen Hillakylä Ranua on Kaupan, palvelun ja matkailun keskittymä

- brändin rakentaminen ja vahvistaminen (tehtävänä tukea strategian toteutumista)
- kasvun ja kansainvälistymisen edistäminen allianssitoiminnan avulla
- biotalouden jalostaminen tuotteiksi ja palveluiksi (mm. Hillakoulu)
- toimialojen kestävä kehitys, mm. puhdas kaivostoiminta
- yritysten tuotekehitys ja viestintä
- uusien yritysten sijoittuminen paikkakunnalle

Toimenpiteitä:

Yritysten kasvua ja kehittymistä vahvistetaan kumppaneiden ja sidosryhmien - allianssin kanssa. Biotalous osalta edistetään bioenergiaa ja elintarviketuotantoa sekä hyvinvointiin liittyviä tuotteita ja palveluita. Panostetaan rahavirtojen kääntämiseen takaisin maaseudulle. Puhtaan kaivostoiminnan mahdollisuuksiin varaudutaan. Hillaimagoa vahvistetaan edelleen. Kasvumahdollisuuksia hakevia yrityksiä haetaan Ranuulle.

2. Arktinen matkailu- ja lomakohte

Eläinpuisto verkostoineen, luonnon monipuoliset mahdollisuudet ja elävät kylät luovat perustan kansainvälistyville arktiselle matka- ja lomakohteelle.

- Ranuan eläinpuisto veturina
- Kasvun ja kansainvälistymisen edistäminen
- Osayleiskaava vahvistaa matkailun liiketoimintaa
- Kehittyminen kansainvälisenä matkailu- ja lomakohteena viipymää lisäämällä
- Kylä- ja vesistömatkailun tuotteistaminen

Toimenpiteitä:

Matkailua kehitetään viipymän pidentämiseksi matkailuveturin ja alueen matkailuyritysten sekä yhteistyökumppaneiden kanssa. Ranuan matkailuyhdistyksen toimintaa vahvistetaan. Matkailukoordinaattori toimii verkoston ja kehittämisen kokoajana.

3. Tapa toimia

Elinvoiman rakentaminen tehdään yhdessä oppien, yhteistyössä yrittäjien ja sidosryhmien kanssa. Ranua haluaa kehittyä yrittäjäystävällisenä kuntana ja saada paikkakunnalle uusia etätyöntekijöitä.

- Viestinnän, työkalujen ja yhteistyöverkoston kehittäminen yritysten elinkaaren eri vaiheissa
- Infran kehittäminen ja ylläpito
- Sähköinen markkinapaikka Infokartta
- Kasvun työpajat
- Paikalliskulttuurin ja alueen omien kilpailukykytekijöiden hyödyntäminen
- Mitä uutta –ajattelun edistäminen
- Aito yhdessä tekeminen, verkostojen monipuolistaminen
- Lähikuntavierailut
- Kuntaimagon vahvistaminen

Toimenpiteitä:

Kaikki kuntalaiset ja yhteistyökumppanit haastetaan Mitä uutta –ajatteluun.

Uudet kehittämishankkeet ja muut sitoumukset

- Visit Ranua

- Biotalous: Ruokatalo ja bioenergia
- House of Lapland -kumppanuusohjelma
- *Kylät ja yhdistysten toiminta hoidetaan yhteistyössä maaseututoimen ja Luken kanssa.*
  - Kehittämistyön keskiössä on yritysten tarpeet ja käytettävissä olevat kehittämiskumppanit.
  - Peräpohjolan Leader ry:n rahoituksen hyödyntäminen
- Osallistutaan yhteismarkkinointiin Ranuan Matkailuyhdistys ry:n kautta

Nuorten työllistymistä ja työelämään kiinnittymistä tuetaan tulevalla suunnitelmakaudella seuraavilla tukitoimilla (avustukset ovat määrärahasidonnaisia):

- (15 000 €) Työllistämisyksikkö koordinoi kesätyöpaikkatukea. Tuen tarkoituksena on ohjata nuoria työnantajan koulutuksella työtehtäviin sekä tukea nuorten elämänuran valintaa.

Tehtävä/tulosalue:	Maaseututoimi
Tilivelvollinen:	Hallintojohtaja
Toiminnan lyhyt kuvaus/palveluajatus:	Maaseutualueen elinkeinojen ja palvelujen ylläpitämisen edistäminen. Maaseutuyritysten säilyttäminen sekä suunnitelmallinen kehittäminen.

Tavoitteen kohteen määrittely	Mittari	TP2016	TA2017	TAE2018	TS2019	TS2020
Nykyisten työpaikkojen säilyttäminen	Tilojen määrä	131	129	129	128	128
Toiminnasta luopumisen alaisista tiloista 30 % jatkaa tuotantoa isännöydenvaihdoksella.	Isännöydenvaihdosten määrä	1	1	1	1	1
Maatalousyritykset investoivat tuotantorakennuksiin	Investointeja koskevien rahoitushakemusten määrä	2	1	1	2	1

Toiminnan kysyntä ja laajuustiedot	TP 2016	TA 2017	TAE2018	TS2019	TS2020
Palveluita käyttävien maatalousyritysten lkm	131	129	129	128	128
Lypsykarjatilojen lkm	31	28	27	26	26
Lihakarjatilojen lkm	15	15	15	14	14
Lammastilojen lkm	-	1	1	1	1
Hevostilojen lkm	3	3	3	3	3
Kasvinviljelytilojen lkm	65	62	63	64	64
Porotalousten lkm	15	18	18	18	18
Erikoisviljelytilojen lkm	2	2	2	2	2

Talous	TP 2016	TA 2017	TAES 2018	Muutos-% 2017-2018	TS 2019	TS 2020
Toimintatuotot						
Myyntituotot						
Maksutuotot						
Tuet ja avustukset						
Vuokratuotot						
Muut toimintatuotot						
Toimintakulut	-140 606	-147 000	-135 000	-8,2	-135 000	-135 000

Henkilöstökulut						
Palvelujen ostot	-56 644	-57 100	-55 100	-3,5	-55 100	-55 100
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-6					
Avustukset	-64 145	-69 500	-59 500	-14,4	-59 500	-59 500
Vuokrat	-607	-400	-400		-400	-400
Muut toimintakulut	-19 204	-20 000	-20 000		-20 000	-20 000
Toimintakate	-140 606	-147 000	-135 000	-8,2	-135 000	-135 000
Poistot ja arvonalentumiset						
Tilikauden tulos	-140 606	-147 000	-135 000	-8,2	-135 000	-135 000
Vyörytyserät	-1 590	-1 481	-1 298	-12,4	-1 298	-1 298

Sanalliset tavoitteet ja perustelut:

- * Peräpohjolan Leader ry:n toiminnan tavoitteena on maaseutualueiden elinvoimaisuuden edistäminen ja asukkaiden kannustaminen omaehtoiseen kehittämistoimintaan. Yhdistys neuvoo ja opastaa ruohonjuuritason toimijoita oman asuinalueensa kehittämiseen. Peräpohjolan Leader ry tukee aloittavia ja toimivia mikroyrityksiä, jotta alueelle syntyy uusia yrityksiä ja työpaikkoja.
- * Maatalousyrittäjille järjestetään 1 koulutustilaisuus. Määrärahaa on varattu 100 €
- * Maatalousyrittäjiä tuetaan talous-, kylvö-, lannoitus- ja viljelysuunnitelmien laadinnassa. Tuen suuruus on 50 % arvonlisäverottomasta hinnasta ja tuen myöntäminen edellyttää, ettei tukea ole saatu muualta. Määrärahaa on varattu yhteensä 5 500 €
- * Kunta palkitsee vuoden maatalousyrittäjän sekä muistaa isännöydenvaihdoksen tehneitä maatalousyrityksiä. Määrärahaa on varattu 1 000 €
- * Eläinlääkärisubventioihin on varattu 30 000 € sitova määräraha. Eläinlääkärisubventioissa noudatetaan kunnanhallituksen päätöstä ja subvention perusteita tarkistetaan vuosittain talousarvion laatimisen yhteydessä.
- * Kunta tukee 120 h maksullista lomitusta 50 %:lla tuntihinnasta. Määrärahaa on varattu 23 000 € ja se myönnetään toteutuman (laskutuksen) mukaisesti siihen saakka kuin määrärahaa on käytettävissä. Lomatoimen hallinnosta vastaa Tervolan kunnan paikallisyksikkö.
- * Ostetaan keskimäärin 1 pv/vk maaseutupalveluiden neuvontapalveluita Tervolan kunnalta

Yhteenveto keskeisimmistä toiminnallisista tavoitteista	Mittari	TP2016	TA2017	TAE2018	TS2019	TS2020
Tasapainoinen ja kestävä talous	Tuloveroprosentti Kiinteistöveroprosentit: - vakinainen asuminen - yleinen - muut asuinrakennukset	19,25 0,40 0,90 1,00	19,75 0,41 0,93 1,00	19,75 0,45 1,00 1,10	19,75 0,45 1,00 1,10	19,75 0,45 1,00 1,10
	Vuosikate €/asukas Lainamäärä €/asukas	998 1156	335 980	269 880	50 750	-75 650
Hyvinvoiva henkilöstö	Sairauspoissaolot pv/hlö Eläköityminen vasta vanhuuseläkeiässä, Varhemaksut, €	14,7 97 % Ei kasvua	<12 97 % Ei kasvua	<12 97 % Ei kasvua	<12 97 % Ei kasvua	<12 97 % Ei kasvua
Asukasmäärän vakiinnuttaminen	Kehityskeskustelut käyty % Työhyvinvointikysely	100 Tehty	100 Tehdään	100 Tehdään	100 Tehdään	100 Tehdään
	Asukasmäärä	4023	4100	4000	4000	4000
Uusien työpaikkojen luominen ja työttömyyden vähentäminen	Uudet yritykset/vuosi Toimivat yritykset	20 260	10 240	10 260	>10 260	>10 260

Maaseutualueen asuttuna pitäminen ja maataloustuotannon jatkuvuus	Aktiivitiilojen määrä Isännöydenvaihdokset kpl	131 1	129 1	129 1	128 1	128 1
---	--	----------	----------	----------	----------	----------

Kunnanhallitus yhteensä	TP 2016	TA 2017	TAES 2018	Muutos-% 2017-2018	TS 2019	TS 2020
Toimintatuotot	2 106 210	2 124 369	1 669 402	-21,4	1 669 402	1 669 402
Myyntituotot	2 098 804	2 124 069	1 669 202	-21,4	1 669 202	1 669 202
Maksutuotot	163	300	200	-33,3	200	200
Tuet ja avustukset	7 243					
Vuokratuotot						
Muut toimintatuotot						
Toimintakulut	-3 292 457	-3 267 676	-2 776 544	-15,0	-2 776 544	-2 776 544
Henkilöstökulut	-1 624 305	-1 623 999	-1 103 230	-32,1	-1 103 230	-1 103 230
Palvelujen ostot	-885 186	-844 435	-875 891	3,7	-875 891	-875 891
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-420 589	-462 000	-465 600	0,8	-465 600	-465 600
Avustukset	-124 175	-102 500	-87 500	-14,6	-87 500	-87 500
Vuokrat	-131 415	-132 242	-132 023	-0,2	-132 023	-132 023
Muut toimintakulut	-106 787	-102 500	-112 300	9,6	-112 300	-112 300
Toimintakate	-1 186 247	-1 143 307	-1 107 142	-3,2	-1 107 142	-1 107 142
Poistot ja arvonalentumiset	-160 529	-125 106	-125 479	0,3	-125 479	-125 479
Tilikauden tulos	-1 346 776	-1 268 413	-1 232 621	-2,8	-1 232 621	-1 232 621
Vyörytyserät	368 842	339 551	316 325	-6,8	316 325	316 325

Toimielin: Osasto Tehtävä/tulosalue: Tilivelvollinen:	HYVINVOINTILAUTAKUNTA PERUSTURVATOIMI Perusturvan hallinto Perusturvajohtaja
Toiminnan lyhyt kuvaus/palveluajatus:	Järjestetään arkielämän sujumista ja hyvinvointia edistäviä asiakaslähtöisiä sosiaali- ja terveyspalveluja ammattitaidolla, laadukkaasti, yhteistyössä ja tulevaisuutta ennakoivasti. Tulosalue sisältää hallinnon ja projektit.

Perustiedot:	TP2016	TA2017	TAE2018	TS2019	TS2020
Henkilöstö					
Perusturvajohtaja	0,67	0,67	1	1	1
Toimistosiihteeri			1,8	1,8	1,8

Talous	TP 2016	TA 2017	TAES 2018	Muutos-% 2017-2018	TS 2019	TS 2020
Toimintatuotot						
Myyntituotot						
Maksutuotot						
Tuet ja avustukset						
Vuokratuotot						
Muut toimintatuotot						
Toimintakulut	-325 878	-311 216	-395 620	27,1	-395 620	-395 620
Henkilöstökulut	-65 270	-53 140	-148 338	179,1	-148 338	-148 338
Palvelujen ostot	-243 441	-236 971	-228 453	-3,6	-228 453	-228 453
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-1 702	-1 900	-2 000	5,3	-2 000	-2 000
Avustukset						
Vuokrat	-15 229	-19 005	-16 629	-12,5	-16 629	-16 629
Muut toimintakulut	-236	-200	-200		-200	-200
Toimintakate	-325 878	-311 216	-395 620	27,1	-395 620	-395 620
Poistot ja arvonalentumiset	-3 967	-4 493	-3 815	-15,1	-3 815	-3 815
Tilikauden tulos	-329 845	-315 709	-399 435	26,5	-399 435	-399 435
Vyörytyserät	-3 685	-3 135	-3 805	21,4	-3 805	-3 805

Sanalliset tavoitteet ja perustelut:

- * Tavoitteena on toteuttaa taloudellisesti ja tehokkaasti riittävät, laadukkaat ja toimivat perusturvan lähipalvelut.
- * Osallistutaan aktiivisesti sote -uudistuksen valmistelutyöhön ja tehdään tarvittavia toimenpiteitä. Sote- ja maakuntauudistus tulee voimaan 1.1.2020, jolloin sosiaali- ja terveyspalvelujen järjestämisvastuu siirtyy maakunnille.
- * Valmistaudutaan sosiaalihuollon liittymiseen Kanta –palveluihin vuoteen 2020 mennessä. Kanta – palveluihin liittyminen organisoidaan ja toteutetaan valtakunnallisen Kansa –hankkeen avulla neljässä vaiheessa lain mukaisesti. Pyritään kuitenkin pärjäämään nykyisillä asiakastietojärjestelmillä sote – uudistukseen saakka.
- * Hyödynnetään palveluprosesseissa ja sisällöissä hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen painopisteitä.
- * Kehitetään yhdessä henkilöstön kanssa palveluprosesseja ja -sisältöjä vastaamaan kuntalaisten palvelutarpeita. Hyödynnetään sähköistä hyvinvointikertomusta sekä kerätään asiakaspalautetta.
- * Luodaan yhteistyömuotoja poikkihallinnollisesti sekä kolmannen sektorin kanssa palveluprosessien ja sisältöjen kehittämisessä

- * Lisätään Virtu –palveluiden kautta digitaalista palvelutarjontaa.
- * Tuetaan henkilöstön työhyvinvointia (koulutus, tarvittaessa työnohjaus).
- * Huomioidaan kestävä kehityksen periaatteet työskentelyssä.
- * Osallistutaan seuraaviin hankkeisiin: Toimiva kotihoito Lappiin, Lape kärkihanke (perhekeskustoimintamalli Lappiin), Voitto –hanke (osallisuus ja sosiaalinen kuntoutus), Polut –hanke (maahanmuuttajien kotouttaminen). OmaisOiva –hanke (omaishoitajien tukeminen).

Tehtävä/tulosalue:	Lasten, nuorten ja perheiden palvelut
Tilivelvollinen:	Perusturvajohtaja
Toiminnan lyhyt kuvaus/ palveluajatus:	Toiminta sisältää lasten ja nuorten huollon, päihdehuollon, lasten koti- hoidon tuen ja lapsiperheiden kotipalvelun. Tarkoituksena on tuottaa lastensuojelu-, päihdehuolto- ja sosiaali- huoltolain mukaisia palveluja kuntalaisille.

Toiminnan kysyntä ja laajuustiedot	TP2016	TA2017	TAE2018	TS2019	TS2020
<u>Lasten ja nuorten huolto:</u>					
Lastensuojeluilmoitukset	72	50	75	75	75
Avohuollon asiakkuudet	70	60	70	70	70
Palvelutarpeen arviointi					
- lastensuojelulaki	14	10	21	21	21
- sosiaalihuoltolaki			3	3	3
Laaditut uudet asiakassuunnitelmat	10	20	20	20	20
Tarkistetut asiakassuunnitelmat	9	20	27	27	27
Päättyneet asiakkuudet	4	3	9	9	9
<u>Perhetyö:</u>					
LS-asiakkaat (perhe)	30	30	24	24	24
Ennaltaehkäisevät asiakkaat (perhe)	23	22	22	22	22
LS-asiakaskontaktit	1 128	1 080	918	918	918
Ennaltaehkäisevät asiakaskontaktit	276	340	520	520	520
<u>Lapsiperheiden kotipalvelu:</u>					
- Asiakkaat (perhe)	20	23	20	20	20
- Asiakaskäynnit	374	420	398	398	398
<u>Lasten hoidon tuki:</u>					
Lasten kotihoidontuen piirissä olevaa lasta/ lkm	98	110	100	95	90
Lasten hoidon tuki €/lapsi	1 960	2 200	1 900	1 700	1 700
<u>Päihdehuolto:</u>					
- Päihdekuntoutus	5	6	6	6	6
- Päihdepalveluasiakkaat	11	9	12	12	12

Perustiedot:	TP2016	TA2017	TAE2018	TS2019	TS2020
<u>Henkilöstö</u>					
<u>Lasten ja nuorten huolto</u>					
Perhetyöntekijä	2	2	2	2	2
Lapsiperheiden kotipalvelu	2	2	2	2	2

Talous	TP 2016	TA 2017	TAES 2018	Muutos-% 2017-2018	TS 2019	TS 2020
Toimintatuotot	33 605	33 000	11 389	-65,5	11 389	11 389
Myyntituotot						
Maksutuotot	1 327	3 000	3 000		3 000	3 000
Tuet ja avustukset						
Vuokratuotot						
Muut toimintatuotot	32 278	30 000	8 389	-72,0	8 389	8 389
Toimintakulut	-807 789	-797 276	-857 647	7,6	-857 647	-857 647
Henkilöstökulut	-170 328	-154 234	-160 317	3,9	-160 317	-160 317
Palvelujen ostot	-387 351	-383 100	-466 338	21,7	-466 338	-466 338
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-3 396	-700	-750	7,1	-750	-750
Avustukset	-241 807	-255 000	-226 000	-11,4	-226 000	-226 000
Vuokrat	-4 074	-3 742	-3 742		-3 742	-3 742
Muut toimintakulut	-833	-500	-500		-500	-500
Toimintakate	-774 184	-764 276	-846 258	10,7	-846 258	-846 258
Poistot ja arvonalentumiset	-770	-464	-477	2,8	-477	-477
Tilikauden tulos	-774 954	-764 740	-846 735	10,7	-846 735	-846 735
Vyörytyserät	-9 135	-8 032	-8 104	0,9	-8 104	-8 104

Sanalliset tavoitteet ja perustelut:

Lasten, nuorten ja perheiden palvelut:

- * Vahvistetaan ennaltaehkäisevää työtettä ja yhteistyötä lasten, nuorten ja perheiden kanssa työskentele- viin tahoihin.
- * Kehitetään edelleen kotikuntoutus –palvelua.
- * Täytetään avoinna oleva sosiaalityöntekijä-lastenvalvojan virka määräaikaisena ajalle 1.1.2018- 31.12.2019.
- * Osallistutaan Lape –kärkihankkeen mukaiseen kehittämistyöhön (perhekeskustoimintamalli).

Päihdehuollon palvelut:

- * Kehitetään päihdehuollon ryhmäpalveluita päihteettömyyden tukemiseksi ja päihteettömyyteen motivoimi- seksi työntekijöiden koulutuksen ja poikkihallinnollisen yhteistyön keinoin.
- * Vahvistetaan sosiaali- ja terveydenhuollon yhteistyötä päihde- ja mielenterveyspalveluissa.

Tehtävä/tulosalue:	Vanhusten ja vammaisten palvelut
Tilivelvollinen:	Perusturvajohtaja, vanhuspalvelujohtaja ja sosiaaliohjaaja
Toiminnan lyhyt kuvaus/ palveluajatus:	Toiminta sisältää kodinhoitoavun, tukipalvelut, omaishoidontuen, Ranta- kodin muistisairaiden palveluasumisen, mielenterveyskuntoutujien palve- luasumisen, vammaisten ja kehitysvammaisten palvelut sisältäen palvelu- asumisen, Marjaniemen laitoshoidon ja palveluasumisen. Tarkoituksena on tuottaa vanhuspalvelu-, sosiaalihuolto-, vammaispalvelu- ja kehitys- vammaisten erityishuoltolain mukaisia palveluja kuntalaisille.

Tavoitteen kohteen määrittely	Mittari	TP2016	TA2017	TAE2018	TS2019	TS2020
<u>Kotihoito- ja tukipalvelut, omaishoidontuki sekä Ranta- koti ja Seniorikoti</u> Järjestetään tehokkaasti laa- dukkaita ja kohtuuhintaisia	Kotihoito- ja tukip. €/käynti Kotihoito- ja tukip. €/tunti	16,79 54,13	18,75 57,26	17,26 47,83	17,26 47,83	17,26 47,83

palveluja	Rantakoti €/hvp	81,80	80,33	72,19	72,19	72,19
	Rantakodin käyttöaste %	95,8	100	100	100	100
	Rantakodin hoitopäivät	7 345	7 665	7 665	7 665	7 665
	Seniorikoti €/hvp	33,29	39,46	37,61	37,61	37,61
	Seniorikodin käyttöaste %	87,2	100	100	100	100
	Seniorikodin hoitopäivät	2 865	3 285	3 285	3 285	3 285
	Omaishoidontuki €/asiakas	5 471	6 415	7 117	7 117	7 117
<u>Mielenterveyskuntoutujien palvelut:</u>						
Mielenterveyskuntoutujien tarpeista lähtevien toimintojen järjestäminen	Avustus yhdistykselle, €	-	-	-	-	-
	Päivätoimintapalvelut €/pv	33,40	25,56	26	26	26
<u>Vammaisten palvelut:</u>						
Vammaisten tarpeista lähtevien toimintojen järjestäminen	Subjektiviisiin oikeuksiin kuuluva palvelu, varattu määräraha €	540 508	527 727	479 496	479 496	479 496
	Määrärahasidonnainen palvelu, varattu sitova määräraha €	2 805	6 000	6 000	6 000	6 000
<u>Kehitysvammahuolto:</u>						
Kehitysvammaisten tarpeista lähtevien toimintojen järjestäminen	Niittyvilla €/käynti	100,03	95,95	93,74	92,84	92,84
	Kuntoutuksen ohj. €/käynti	94,80	93,44	94,17	93,28	93,28
	Marjukka €/hvp	123,80	114,85	122,52	121,04	121,04
<u>Marjaniemi:</u>						
Vanhainkoti- ja ryhmäkotihoidon järjestäminen mahdollisimman taloudellisesti ja tehokkaasti	Vanhainkoti €/hvp	157,74	172,01	175,71		
	Palveluasunnot €/hvp	76,53	74,92	78,64		
	Marjaniemi €/hoitopv	103,85	105,58	109,09		
	Hoitopäivät, vanhainkoti	4 528	4 380	2 916		
	Hoitopäivät, palv.asunnot	8 929	9 490	6 318		
	Marjaniemen käyttöaste %	96,8	100	100		

Toiminnan kysyntä ja laajuustiedot	TP2016	TA2017	TAE2018	TS2019	TS2020
<u>Kotihoito</u>					
Säännöllisen kotih. asiakkaat	130	120	120	120	120
Tukipalveluasiakkaat	144	130	129	129	129
Kotihoito/käynnit	70 327	56 500	64 462	64 462	64 462
Kotihoito/tunnit	21 821	18 500	23 273	23 273	23 273
Rantakodin paikkaluku	21	21	21	21	21
Seniorikodin paikkaluku	9	9	9	9	9
Omaishoidontukiasiakkaat	70	63	63	63	63
<u>Mielenterveyspalvelut:</u>					
Palveluasunnot	8	8	8	8	8
Tukiasumiseen sijoitetut	5	5	2	-	-
Päivätoiminnoissa, lkm	13	16	15	15	15
<u>Vammaispalvelut:</u>					
Vammaispalvelulain piirissä olevat	137	133	142	142	142
<u>Subjekttiivinen oikeus/asiakas:</u>					
Kuljetuspalvelu	107	105	113	113	113
Palveluasuminen	10	11	12	12	12
Asunnon muutostyöt sekä asuntoon kuuluvat välineet ja laitteet	19	10	10	10	10
Henkilökohtainen avustaja	31	30	35	35	35

<u>Määrärahasidonnainen palvelu/asiakas:</u>					
Päivittäisistä toiminnoista suoriutumiseksi tarvittavat välineet koneet ja laitteet	10	5	5	5	5
Ylimääräiset vaate- ja erityisravintokustannukset	2	2	2	2	2
<u>Kehitysvammahuolto:</u>					
Kehitysvammaisia yhteensä	69	66	66	66	66
Palvelutalo Marjukassa	14	14	14	14	14
Palveluasuminen muualla	6	5	5	5	5
Omaisten luona	27	27	27	27	27
Perhehoidossa	4	4	4	4	4
Vanhainkoti/Rantakoti/Päivikki	2	3	3	3	3
Terveyskeskuksen vuodeos.	1	1	1	1	1
Yksin asuvat	6	4	6	6	6
<u>Marjaniemi:</u>					
Vanhainkodin paikkaluku	12	12	12		
Palveluasuntojen paikkaluku	26	26	26		
Marjaniemen asukasmäärä	51	53	44		
Em. vuorotteluhoidossa	4	4	4		

Perustiedot:

	TP2016	TA2017	TAE2018	TS2019	TS2020
<u>Henkilöstö</u>					
<u>Vanhuspalvelut</u>					
Vanhuspalvelujohtaja	1	1	1	1	1
Toimistos sihteeri			1		
<u>Kotihoito</u>					
Vastaava sairaanhoitaja/Rantak	1	1	0,5	0,5	0,5
Sairanhoitaja/kotihoito		1	2	2	2
Lähihoitaja kotihoito	17	15	15	15	15
Lähihoitaja Rantakoti	10	11	10	10	10
Lähihoitaja Seniorikoti	3	3	3	3	3
Hoitoapulainen/Rantakoti	2	1	1	1	1
Siivooja/tukipalv	2	2	2	2	2
Keittiötyöntekijä/tukipalv			1	1	1
Hoitoapulainen			1	1	1
<u>Kehitysvammahuolto</u>					
Sosiaaliohjaaja	1	1	1	1	1
Työtoiminnan ohjaaja	1	1	1	1	1
Päivätoiminnan ohjaaja	1	1	1	1	1
Sairanhoitaja	1	1	1	1	1
Lähihoitaja	4	7	7	7	7
Hoitoapulainen	1	3	3	3	3
<u>Marjaniemi</u>					
Vastaava sairaanhoitaja	1	1	0,5		
Sairanhoitaja	1	1	1		
Lähihoitaja	19	19	19		
Hoitoapulainen	1	1	1		
Laitosapulainen	3	3	3		
Varahoitaja/vak.sijainen		1	1		
Ruokapalvelutyöntekijä			1		
<u>Mielenterveyskuntoutus/Päivikkikoti</u>					
Sair.hoit./toimintaterapeutti	-	-	-	-	-
Lähihoitaja	2	2	2	2	2

Talous	TP 2016	TA 2017	TAES 2018	Muutos-% 2017-2018	TS 2019	TS 2020
Toimintatuotot	1 697 618	1 669 834	1 576 868	-5,6	1 076 868	1 076 868
Myyntituotot	260 443	249 284	272 385	9,3	272 385	272 385
Maksutuotot	1 081 695	1 063 675	963 147	-9,5	463 147	463 147
Tuet ja avustukset	9 846					
Vuokratuotot	345 118	356 875	341 336	-4,4	341 336	341 336
Muut toimintatuotot	516					
Toimintakulut	-7 156 610	-7 236 864	-7 107 351	-1,8	-7 064 351	-7 064 351
Henkilöstökulut	-4 194 603	-4 187 659	-3 811 308	-9,0	-2 711 308	-2 711 308
Palvelujen ostot	-1 750 988	-1 805 699	-1 619 794	-10,3	-2 719 794	-2 719 794
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-112 766	-148 730	-104 780	-29,6	-61 780	-61 780
Avustukset	-604 295	-591 000	-1 088 577	84,2	-1 088 577	-1 088 577
Vuokrat	-492 092	-500 176	-479 592	-4,1	-479 592	-479 592
Muut toimintakulut	-1 866	-3 600	-3 300	-8,3	-3 300	-3 300
Toimintakate	-5 458 992	-5 567 030	-5 530 483	-0,7	-5 987 483	-5 987 483
Poistot ja arvonalentumiset	-69 222	-65 640	-70 860	8,0	-70 860	-70 860
<i>Tilikauden tulos</i>	-5 528 214	-5 632 670	-5 601 343	-0,6	-6 058 343	-6 058 343
<i>Vyörytyserät</i>	-80 936	-72 910	-68 398	-6,2	-68 398	-68 398

Sanalliset tavoitteet ja perustelut:

Ikäihmisten palvelut:

- * Kehitetään edelleen palvelutarvearviointia koko asiakkuusprosessin ajan toimivaksi ja kuntouttavan työotteen työkäytäntöjä. Tehostetaan erityisesti alkuvaiheen työskentelyä asiakkaan ja omaisen kanssa sekä omahoitajuutta.
- * Jatketaan palvelukulttuurin muutostyötä laitosmaisesta hoitokulttuurista kodinomaiseen avohoivankulttuuriin.
- * Lisätään omaisten kanssa tehtävää yhteistyötä.
- * Toteutetaan tehostetun palveluasumisyksikön Marjaniemen toimintojen siirtyminen yksityiselle palveluntuottajalle hallitusti asiakkaiden, omaisten ja muiden asianosaisten välisillä tapaamisilla.
- * Otetaan käyttöön palveluseteli Marjaniemen tehostetun palveluasumisen osalta siirtymisen yhteydessä. Muita palvelusetelimahdollisuuksia selvitetään talousarviovuonna 2018.
- * Tehostetussa palvelukotiasumisessa muutetaan yksi lähihoitajan toimi hoitoapulaisen toimeksi.
- * Hankintaan kotiin vietäviin palveluihin työkäytäntöjen tehostamiseksi mobiiliin kautta toimiva asiakastietojärjestelmä/kirjaamisjärjestelmä.
- * Osallistutaan Toimiva kotihoito –kärkihankkeeseen (teknologia, kotihoidon ja omaishoidon alueelliset myöntämisen kriteerit)
- * Osallistutaan Napapiirin omaishoitajat ry:n Omaishoiva –hankkeeseen (omaishoitajien tukeminen).
- * Jatketaan ikäihmisten perhehoidon mahdollisuuksien selvittämistä.

Mielenterveyskuntoutujien päivätoiminta ja palveluasumisyksikkö Päivikki:

- * Vahvistetaan yhteistyötä muiden päivätoimintayksiköiden kanssa.
- * Kehitetään mielenterveysasiakkaiden päivätoimintamahdollisuuksia avopalveluna ja palveluasumisyksiköihin myös Päivikin ulkopuolella.

Vammais- ja kehitysvamma palvelut:

- * Kehitetään päiväkeskus Niittyvillan ja palvelukoti Marjukan yhteisiä toimintakäytäntöjä asiakkaiden itsemääräämisoikeuden lisäämiseksi. Toimintakäytännöissä lisätään kodinomaaisuutta, asiakkaiden yksilökeskeisyyttä ja kuntouttavaa työotetta. Vahvistetaan entisestään yhteistyötä omaisten kanssa.

Tehtävä/tulosalue: Tilivelvollinen:	Perusterveydenhuolto Johtava lääkäri
Toiminnan lyhyt kuvaus/ palveluajatus:	Kattava ja laadukas perusterveydenhuollon palveluitten tuottaminen. Toimintaan sisältyvät keskeisenä lääkäreiden ja muun terveydenhuoltohenkilöstön vastaanotto toiminta, kotisairaanhoido, ennaltaehkäisevä toiminta, yleislääkäritasoinen sairaalahoito (vuodeosasto), täydentävät palvelut (röntgen, fysioterapia, lääkehuolto, apuvälinetoiminta) sekä hammashuolto.

Tavoitteen kohteen määrittely	Mittari	TP2016	TA2017	TAE2018	TS2019	TS2020
Avoterveydenhuolto: Mahdollisimman laadukkaiden ja kattavien perusterveydenhuollon terveyspalveluiden tarjoaminen koko väestölle	Jonotusajat (pv) vastaanotolle - ajanvarausvastaanotto - päivystysvastaanotto	<10 <1	<14 <1	<14 <1	<14 <1	<14 <1
Lääkärien vastaanotto toiminnan taloudellisuus	Kustannukset €/käynti	119,52	141,27	162,51	162,51	162,51
Muun terveydenhuoltohenkilöstön vastaanotto toiminnan taloudellisuus	Kustannukset €/käynti	55,36	47,16	48,00	48,00	48,00
Vuodeosasto: Perusterveydenhuollon sairaalapaalveluitten tarjoaminen ja sairaalatasoa vaativien pitkäaikaisspotilaitten laitoshoidon toteuttaminen	Hoitopäivät Hoitojaksot	8 766 848	8 500 850	8 000 850	8 000 850	8000 850
Akuuttisairaanhoidon tarjoaminen huomioiden tarkoituksenmukainen hoidonporrastus erikoissairaanhoidon kanssa	Vuodeosastopaikan jonotusaika erikoissairaanhoidosta, vrk	<1	<1	<1	<1	<1
Hyvä ja ammattitaitoinen perushoito ja sairaanhoito	Pitkäaikaisspotilailla nimetty omahoitaja, %	100	100	100	100	100
Vuodeosaston tehokkuus ja taloudellisuus	Kustannukset €/hvp Käyttöaste %	210,74 85,8	216,75 92	232,94 87	232,94 87	232,94 87
Fysioterapia:	Kustannukset/käynti		68,88	70,37	70,37	70,37
Hammashuolto: Väestön tarvitsemien suun terveyspalveluitten ja ennaltaehkäisevän toiminnan tuottaminen-vastaanotto toiminnan taloudellisuus	Kustannukset €/käynti	119,19	113,72	114,17	114,17	114,17
Lasten ja nuorten sekä pääosin aikuisväestön hammashuolto	Jonotusaika (pv) • ei-akuutit • akuutit	<75 <1	<60 <1	<60 <1	<60 <1	<60 <1

Toiminnan kysyntä ja laajuustiedot	TP2016	TA2017	TAE2018	TS2019	TS2020
Vastaanottokäynnit:					
Lääkärit	8 766	10 000	8 500	8 500	8 500
Muu terv.huoltohenkilöstö	9 474	11 000	11000	11 000	11 000
Vuodeosaston hoitopaikat lkm	28	28	28	20	20
Hoitopäivien lkm	8 766	8 500	8 000	7 000	7 000
Röntgenkäynnit	2 967	3 700	3 000	3 000	3 000
Fysioterapiakäynnit		3 500	3 500	3 500	3 500
- yksilökäynnit	2 579	1 150	1 150	1 150	1 150
Työterveystarkastukset	182	150			
Työterveyshoito	333	600			
Työpaikkakäynnit	37	30			
Ryhmätilaisuudet		15			
Hammashuollon käyntimäärät	4 917	5 500	5 000	4 500	4 500

Perustiedot:

	TP2016	TA2017	TAE2018	TS2019	TS2020
Henkilöstö					
Avoterveydenhuolto					
Terveyskeskuslääkäri	3	3	3	3	3
Terveyskeskusavustaja	1,3	1,3	1,3	1,3	0,3
Avohuollon osastonhoitaja	1	1	1	1	1
Terveysneuvoja	4	4	3	3	3
Psykologi	1	1	1	1	1
Erikoissairaanhoidonhoitaja	1	1	1	1	1
Sairaanhoidonhoitaja	4	4	4	4	4
Lähihoitaja	1	1	1	1	1
Välinehoitaja	1	1	1	1	1
Laitosapulainen	1	1	1	1	1
Puheterapeutti	1	1	1	1	1
Toimintaterapeutti	½	½	½	½	½
Toimistosihtööri			0,4	0,4	0,4
Toimitilat					
Neliöt	405	405			
Vuodeosasto					
Terveyskeskuslääkäri	1	1	1	1	1
Osastonhoitaja	1	1	1	1	1
Apulaisosastonhoitaja	1	1	1	1	1
Sairaanhoidonhoitaja	9	9	9	9	9
Lähihoitaja	8	8	8	8	8
Laitosapulainen	5	5	5	5	5
Terveyskeskusavustaja	0,6	0,6	0,6	0,6	0,6
Kuntohoitaja	0,7	0,7	0,7	0,7	0,7
Toimistosihtööri			0,4	0,4	0,4
Toimitilat					
Neliöt	957	957	957	957	957
Täydentävät palvelut					
Röntgenhoitaja	1	1	1	1	1
Fysioterapeutti	2	1,6	2	2	2
Kuntohoitaja	0,3	0,3	0,3	0,3	0,3
Toimitilat					
Neliöt	432	432			
Hammashoito					
Hammaslääkäri	3	3	3	3	3

Suuhygienisti	1	1	1	1	1
Hammashoitaja	4	4	4	4	4
Laitosapulainen	1	1	1	1	1
Terveyskeskusavustaja	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1
Toimistosihtööri			0,2	0,2	0,2
Toimitilat					
Neliöt	405	405	405	405	405

Talous	TP 2016	TA 2017	TAES 2018	Muutos-% 2017-2018	TS 2019	TS 2020
Toimintatuotot	973 682	886 000	685 500	-22,6	685 500	685 500
Myyntituotot	458 183	371 000	185 500	-50,0	185 500	185 500
Maksutuotot	512 827	515 000	500 000	-2,9	500 000	500 000
Tuet ja avustukset	2 602					
Vuokratuotot	70					
Muut toimintatuotot						
Toimintakulut	-5 197 411	-5 299 199	-5 075 630	-4,2	-5 075 630	-5 075 630
Henkilöstökulut	-3 487 895	-3 521 160	-3 329 835	-5,4	-3 329 835	-3 329 835
Palvelujen ostot	-908 482	-949 653	-895 190	-5,7	-895 190	-895 190
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-534 387	-544 850	-568 700	4,4	-568 700	-568 700
Avustukset	-5 319	-16 819	-16 819		-16 819	-16 819
Vuokrat	-260 826	-265 867	-264 236	-0,6	-264 236	-264 236
Muut toimintakulut	-502	-850	-850		-850	-850
Toimintakate	-4 223 729	-4 413 199	-4 390 130	-0,5	-4 390 130	-4 390 130
Poistot ja arvonalentumiset	-331 781	-179 312	-169 238	-5,6	-169 238	-169 238
Tilikauden tulos	-4 555 510	-4 592 511	-4 559 368	-0,7	-4 559 368	-4 559 368
Vyöntyserät	-58 779	-53 388	-48 811	-8,6	-48 811	-48 811

Sanalliset tavoitteet ja perustelut:

- * Ensisijaisena tavoitteena on toimintojen tason säilyminen huolimatta elokuussa 2017 alkaneesta terveyskeskuksen uudisrakentamisesta. Osa avoterveydenhuollon toiminnoista jatkavat Nordean väistötiloissa uuden hyvinvointikeskuksen valmistumiseen saakka.
- * Terveyskeskuksen toiminnassa varaudutaan uusien tilojen suunnittelussa huomioituihin muutoksiin. Henkilöstötarpeeseen vaikuttavat ainakin vuodeosaston sairaansijamäärän lasku 28 vuodepaikasta 22 vuodepaikkaan, hammashoitoyksiköiden määrän putoaminen yhdellä sekä terveyskeskuksen kiinteistön koon pienentyminen kolmanneksella.
- * Ikäihmisten kasvavaan palvelutarpeeseen pyritään vastaamaan siirtämällä työpanosta ja osaamista vanhusväestön palveluihin, ensisijaisesti dementiapotilaitten hoitoketjun vahvistamiseen sekä kuntoutuksen tehostamiseen. Veteraanikuntoutuksen järjestäminen turvataan palkkaamalla jälleen vuodeksi ylimääräinen fysioterapeutti, jonka palkkakustannukset pystytään kattamaan valtion veteraanikuntoutuksen määrärahoista.
- * Vuodeosaston vuodepaikat laskevat 1.1.2019 käyttöön otettavissa uusissa tiloissa 22 paikkaan. Vähennys edellyttää vuodeosaston pitkäaikaispotilaitten hoidon järjestämistä tehostetussa palveluasumisessa. Muutokseen valmistaudutaan pudottamalla vuodepaikkojen lukumäärä 24 paikkaan 1.9.2018 alkaen. Nykyisellä 28 vuodepaikalla kuormitus on ollut 1-7/2017 87 % luokkaa. Tehostetun palveluasumisen paikkapula on aiheuttanut lisääntyvää kysyntää vuodeosastolle. Henkilöstövähennys hoidetaan eläköityvän henkilöstön ja sijaistyövoiman säätämisen kautta.
- * KANTA -arkistoon liittymisen II vaihe on edelleen viivästyneessä valtakunnallisten, SOTE:een liittyvien selkeitten ICT -linjausten puuttuessa. Sama epä tietoisuus estää laajempia tietojärjestelmien hankintaa tai päivittämistä.
- * Valmistautuminen SOTE -uudistukseen osallistumalla aktiivisesti kehitystyöhön, joissa tavoitellaan yhteisiä toimintatapoja ja syvenevää käytännön toimintojen integraatiota sekä tehostamalla toimintoja. SOTE -uudistuksen organisoituminen 1.1.2020 vaikuttaa tällä hetkellä kovasti optimistiselta.
- * Henkilöstön osaamisen ja jaksamisen turvaaminen pitkittyneessä ja moninaisessa muutosprosessissa.

Tehtävä/tulosalue:	Erikoissairaanhoido
Tilivelvollinen:	Johtava lääkäri
Toiminnan lyhyt kuvaus/palveluajatus:	Erikoissairaanhoidon palveluitten tarjoaminen mahdollisimman kattavasti ja laadukkaasti.

Toiminnan kysyntä ja laajuustiedot	TP2016	TA2017	TAE2018	TS2019	TS2020
Lapin keskussairaala					
Hoitopäivät	1 443	2 700	2 700	2 700	2 700
Avokäynnit	6 195	6 000	7 000	7 000	7 000
Päiväkirurgia	157	150	150	150	150
Murolan sairaala					
Hoitopäivät	235	600	600	600	600
Psykiatrisen tulosyksikön avokäynnit	234	400	400	400	400

Talous	TP 2016	TA 2017	TAES 2018	Muutos-% 2017-2018	TS 2019	TS 2020
Toimintatuotot						
Myyntituotot						
Maksutuotot						
Tuet ja avustukset						
Vuokratuotot						
Muut toimintatuotot						
Toimintakulut	-4 561 855	-5 400 000	-5 400 000		-5 400 000	-5 400 000
Henkilöstökulut	-40 461	-40 500	-40 500		-40 500	-40 500
Palvelujen ostot	-4 521 394	-5 359 500	-5 359 500		-5 359 500	-5 359 500
Aineet, tarvikkeet ja tavarat						
Avustukset						
Vuokrat						
Muut toimintakulut						
Toimintakate	-4 561 855	-5 400 000	-5 400 000		-5 400 000	-5 400 000
Poistot ja arvonalentumiset						
<i>Tilikauden tulos</i>	<i>-4 561 855</i>	<i>-5 400 000</i>	<i>-5 400 000</i>		<i>-5 400 000</i>	<i>-5 400 000</i>
<i>Vyöntyserät</i>	<i>-51 591</i>	<i>-54 404</i>	<i>-51 931</i>	<i>-4,5</i>	<i>-51 931</i>	<i>-51 931</i>

Sanalliset tavoitteet ja perustelut:

- * Erikoissairaanhoidon palveluitten tarpeeseen ei ole odotettavissa olennaisia muutoksia.
- * Ranuan erikoissairaanhoidon kustannukset ovat pysyneet LSHP:n alueella keskimääräistä matalampina toimivan ja hyvin resurssoidun perusterveydenhuollon ansiosta. Pienen väestöpohjan vaihtelu vaativassa sairastavuudessa on suurta, mikä aiheuttaa vääjäämättä suurta vuosittaista vaihtelua myös kustannuksiin. Yleinen kustannuskehitys erikoissairaanhoidossa poikkeaa edelleen muusta toiminnasta. LSHP:n käyttötalousmenojen kasvuksi vuonna 2018 on arvioitu 3,5 %.
- * Nykytasoinen erikoissairaanhoidon palveluitten hankinta yksityisiltä palveluntuottajilta säilyy ennallaan kustannustehokkaana ja hoitoprosesseja nopeuttavana.
- * Palvelut hankitaan muutoin keskitetysti Lapin sairaanhoitopiiriltä.

Tehtävä/tulosalue: Tilivelvollinen:	Ympäristöterveydenhuolto Perusturvajohtaja
Toiminnan lyhyt kuvaus/ palveluajatus:	Ympäristöterveydenhuollon palvelut ostetaan Rovaniemen kaupungilta ns. isäntäkuntamalli -periaatteella.

Talous	TP 2016	TA 2017	TAES 2018	Muutos-% 2017-2018	TS 2019	TS 2020
Toimintatuotot						
Myyntituotot						
Maksutuotot						
Tuet ja avustukset						
Vuokratuotot						
Muut toimintatuotot						
Toimintakulut	-131 451	-130 500	-130 500		-130 500	-130 500
Henkilöstökulut						
Palvelujen ostot	-128 297	-130 500	-130 500		-130 500	-130 500
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-3 094					
Avustukset						
Vuokrat	-60					
Muut toimintakulut						
Toimintakate	-131 451	-130 500	-130 500		-130 500	-130 500
Poistot ja arvonalentumiset						
Tilikauden tulos	-131 451	-130 500	-130 500		-130 500	-130 500
Vyörytyserät	-1 486	-1 315	-1 255	-4,6	-1 255	-1 255

Tehtävä/tulosalue: Tilivelvollinen:	Muu perusturva Perusturvajohtaja
Toiminnan lyhyt kuvaus/ palveluajatus:	Toimeentulotuen lakisääteisten tehtävien hoitaminen joustavasti asiakkaan tilanne huomioiden, kuntouttava työtoiminta, sosiaalityö ja kunnallisten työllisyystoimien koordinointi

Tavoitteen kohteen määrittely	Mittari	TP2016	TA2017	TAE2018	TS2019	TS2020
Toimeentuloturva: Toimeentulotuen lakisääteisten tehtävien hoitaminen määräjassa (palvelutakuu)	Kirjallisten hakemusten osuus % Päätösten käsittelyaika, pv	74 < 7	- < 7	- < 7	- < 7	- < 7
Kuntouttava työtoiminta: Aktivoidaan vaikeasti työllistettäviä (alle 25 -v ja passiiviyöttömät)	Passiivista työmarkkinatukea saavat, ka /kk Työmarkkinatuen kuntaosuus, 1000 €	27 225	24 200	24 210	24 210	24 210
Sosiaalityö: Lastenvalvoja: Elatussopimukset, huolto- ja tapaamissopimukset, isyyden selvittelyt	Päätökset	47	50	55	55	55

Toiminnan kysyntä ja laajuustiedot	TP2016	TA2017	TAE2018	TS2019	TS2020
Toimeentuloturva:					
Toimeentulotuen piirissä olevat kotitaloudet	137	-	-	-	-
Perustoimeentulotuki €/kotitalous netto	818	-	-	-	-
Toimeentulotuen piirissä olevat lapsiperheet	28	-	-	-	-
Ehkäisevää toimeentulotukea saavat kotitaloudet	39	40	26	26	26
Täydentävää toimeentulotukea saavat kotitaloudet	-	30	40	40	40
Työllistämisyksikkö:					
Kuntouttavan työtoiminnan asiakkuudet					
- työpaja	51	45	45	45	45
-seinäton	7	15	15	15	15
Työkokeilu, palkkatukityö asiakkaat	25	35	35	35	35
Maahanmuuttajasosiaalityö:					
Kuntapaikat	-	40	14	14	-
Tukiasumisyksikön käyttöaste	-	100	100	100	-

Perustiedot:	TP2016	TA2017	TAE2018	TS2019	TS2020
Henkilöstö					
Sosiaalityöntekijä	3,5	3,33	3,5	3,5	3,5
Työllisyyskoordinaattori	1	1	1	1	1
Yksilövalmentaja	-	1	2	1	1
Työpajaohjaaja	-	1,5	1,5	1,5	1,5
Vastaava ohjaaja	-	1	1	1	-
Ohjaaja	-	6	0,25	0,25	-

Talous	TP 2016	TA 2017	TAES 2018	Muutos-% 2017-2018	TS 2019	TS 2020
Toimintatuotot	452 540	641 850	245 770	-61,7	245 770	245 770
Myyntituotot	159 402	528 150	152 270	-71,2	152 270	152 270
Maksutuotot						
Tuet ja avustukset	259 730	70 000	80 000	14,3	80 000	80 000
Vuokratuotot	17 184	41 000	10 000	-75,6	10 000	10 000
Muut toimintatuotot	16 224	2 700	3 500	29,6	3 500	3 500
Toimintakulut	-1 369 632	-1 604 056	-1 123 778	-29,9	-1 123 778	-1 123 778
Henkilöstökulut	-515 585	-839 080	-541 460	-35,5	-541 460	-541 460
Palvelujen ostot	-205 983	-259 796	-243 700	-6,2	-243 700	-243 700
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-29 236	-62 950	-20 800	-67,0	-20 800	-20 800
Avustukset	-542 649	-267 000	-267 000		-267 000	-267 000
Vuokrat	-61 240	-125 180	-41 768	-66,6	-41 768	-41 768
Muut toimintakulut	-14 939	-50 050	-9 050	-81,9	-9 050	-9 050
Toimintakate	-917 092	-962 206	-878 008	-8,8	-878 008	-878 008
Poistot ja arvonalentumiset	-15 721	-6 842	-7 050	3,0	-7 050	-7 050
Tilikauden tulos	-932 813	-969 048	-885 058	-8,7	-885 058	-885 058
Vyörytyserät	-15 489	-16 161	-10 903	-32,5	-10 903	-10 903

Sanalliset tavoitteet ja perustelut:

Aikuissosiaalityö

- * Varmistetaan sosiaalityön resurssien riittävyys aikuissosiaalityön asiakkaiden tarpeita vastaavaksi. Toimeentulotuen siirto KELA:lle on säilyttänyt lähes ennallaan sosiaalityön tarpeen asiakkaiden toimeentulotukiasiakkuuksissa (palveluohjaus, neuvonta, täydentävä ja ennaltaehkäisevä toimeentulotuki).

Työllistämispalvelut

- * Työllistämisen edistämiseksi palkkatukeen varattavia määrärahoja nostetaan.
- * Kunnan passiivisesta pitkäaikaistyöttömyydestä johtuvia taloudellisia kustannuksia alennetaan. Lisätään aktivointiastetta 500-999 päivää passiivisesti työmarkkinatukea saavien osalta ja pidetään aktivointiaste muuten saavutetulla hyvällä tasolla.
- * Perustetaan määräaikainen yksilövalmentajan toimi Työllistämisyksikköön ajalla 1.1.-31.08.2018 lisäntyneeseen työllistämisen edistämisen tarpeeseen.
- * Tehdään aktiivista yhteistyötä kunnan yksiköiden kanssa seinättömän työpajatoiminnan kehittämisessä ja toimeenpanossa. Tavoitteena on saada monipuolisia työn tekemisen mahdollisuuksia kuntouttavaan työtoimintaan, työkokeiluun ja palkkatukityöhön.
- * Avataan työelämäkuntoutuspalveluiden ja sosiaalisen kuntoutuspalveluiden prosessit kirjalliseksi tuotokseksi ja palveluprosessin kehittäminen vastaamaan asiakkaiden tarpeita. Tavoitteena on saada Ranuan työllistymisen hoidon malli valmiiksi maakuntaan siirtymiseen vuoteen 2020 mennessä.
- * Huomioidaan hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen tavoitteet palveluiden sisällöissä (liikunta, terveellinen ruoka, terveystarkastukset).
- * Seurataan Työllistämisyksikön toiminnan vaikuttavuutta ja asiakastytyvyyttä.
- * Osallistutaan VOITTO –hankkeen mukaiseen kehittämistyöhön (työelämän ulkopuolella olevien työ- ja toimintakyvyn parantaminen).
- * Muutetaan yksilövalmentajan toimi yksilövalmentaja-sosiaalityöntekijän viraksi aikuissosiaalityön resurssien turvaamiseksi.

Maahanmuuttajasosiaalityö/kotouttaminen

- * Tukiasumisyksikön arvioitu asukasmäärä tulee olemaan 14 nuorta. Tuen keventämisen ja nuorten täysikäistymisen vuoksi työntekijämäärää vähennetään vuoden 2018 aikana tarvetta vastaavaksi.
- * Kotouttamistyötä jatketaan yhteistyössä kunnan ja kolmannen sektorin kanssa.
- * Arvioitu tukiasumisyksikön toiminta jatkuu vuoteen 2019.
- * Osallistutaan Polut –hankkeeseen (maahanmuuttajien kotouttaminen)

Yhteenveto perusturvatoimen keskeisimmistä toiminnallisista tavoitteista	Mittari	TP2016	TA2017	TAE2018	TS2019	TS2020
1) ENNALTAEHKÄISEVÄ TYÖOTE						
a) Siirretään lasten, nuorten ja perheiden palveluiden painopistettä ehkäiseviin palveluihin. Hyvinvointikertomuksen mukaan lastensuojelun avohuollon tukitoimien piirissä olevien 0-17 v. lasten määrä on kasvanut (tilastotieto v. 2013).	Lastensuojelun avohuollolisten tukitoimien piirissä 0 - 17-vuotiaita vuoden aikana, % vastaavanikäisestä väestöstä (THL)	7,5 (vuonna 2015)	<9	<8,5	<8	<8
	Sosiaalihuoltolain mukaisen perhetyön (ennaltaehkäisevä perhetyö) asiakkuudet, lkm (Pro Consona)	23	35	35	35	35
	Lastensuojelulain mukainen tehostettu perhetyö, lkm (Pro Consona)	30	<40	<40	<40	<40
	Perhetyöntekijöiden sään-	13	9	9	9	9

	nölliset päivät lastenneuvolassa					
b) Sitoutetaan Ranuan kunnan mielenterveys- ja päihdestrategian (v. 2015-2017) mukaisesti koko kunnan henkilöstö käyttämään varhaisen puuttumisen mukaista MINI-interventiomenetelmää. Hyvinvointikertomuksen mukaan ns. päihteidenkäytöstä johtuvat ilmiöt ovat lisääntyneet.	Tehdyt mini-interventiot, lkm	153	40	150	150	150
c) Terveiden ja hyvinvoinnin edistäminen erityisesti koulu-terveydenhuollossa. Hyvinvointikertomuksen mukaan ylipaino 8. ja 9. luokkalaisilla oppilailla on lisääntynyt sekä yhä useampi 8. ja 9. luokkalainen ei syö koululounasta (tilastotieto v. 2013).	Ylipaino, % 8. ja 9. luokan oppilaista (THL)	14,4 (vuonna 2013)	<10	<10	<10	<10
	Ei syö koululounasta päivittäin, % 8. ja 9. luokan oppilaista (THL)	36,9% (vuonna 2013)	<30	<25	<25	<25
2) KUNTOUTTAVIEN TYÖTAPOJEN KEHITTÄMINEN PERUSPALVELUISSA						
a) Edistetään pitkäaikaistyöttömien työllistymistä tukevia toimenpiteitä ja osallisuutta. Hyvinvointikertomuksen mukaan pitkäaikaistyöttömien määrä työttömistä on noussut (tilastotieto v. 2014).	Pitkäaikaistyöttömät, % työttömistä (THL)	31,2 (vuonna 2015)	<31,2	<32	<32	<32
	Kelan aktivointiaste, %					
	- 300 -499 pv (2014: 7,1)	35,7	27	35,7	35,7	35,7
	- 500-999 pv (2014: 20,8)	18,8	25	25	25	25
	- yli 1000 pv (2014: 25)	36,4	35	36,4	36,4	36,4
	- yhteensä (2014: 37,4)	41,2	40	41,2	41,2	41,2
b) Siirretään Ranuan kunnan vanhuspalvelusuunnitelman (v. 2015-2020) mukaisesti iäkkään väestön parissa työskentelevän henkilöstön työskentelyn painopistettä kuntouttavaan työtöteeseen.	Kunnon hoitaja – koulutuksen päivittäminen, %	-	70	70	70	70
c) Toteutetaan matalan kynnyksen palveluja (sosiaalinen kuntoutus)	<u>Päihdepalvelut:</u>					
	Päihteetön päivätoiminta, asiakaskontaktit/vuosi	475	470	400	400	400
	<u>Työllistämisyksikkö:</u>					
	Toimintaa arkeen, asiakaskontaktit/vuosi	-	270	270	270	270
3) TYÖNTEKIJÖIDEN OSALLISUUS JA TYÖHYVINVOINTI						
a) Tunnistetaan ja vahvistetaan henkilöstön osaamista oman ammatti- ja palvelualan	<u>Henkilöstön työpaikkata-</u> <u>paamiset:</u>					

sa asiakastyön kehittämisessä järjestämällä suunniteltuja työpaikatapaamisia (läsnä vähintään henkilöstö ja lähiesimies) ja henkilöstökoulutusta.	Lasten, nuorten ja perheiden palvelut	45	45	45	45	45
	Vammais- ja kehitysvamma palvelut	6	6	6	6	6
	Ikäihmisten palvelut	12	12	12	12	12
	Aikuissosiaalityö ja päihdehuollon palvelut	45	45	45	45	45
	Mielenterveyskuntoutujien palveluasuminen ja päivätoiminta/Päivikki	6	6	6	6	6
	Työllistämispalvelut	6	6	6	6	6
	Perusterveydenhuolto	6	6	6	6	6
	<u>Osastopalaverit:</u> suppea laaja	11 2	11 2	11 2	11 2	11 2

Perusturvatoimi yhteensä	TP 2016	TA 2017	TAES 2018	Muutos-% 2017-2018	TS 2019	TS 2020
Toimintatuotot	3 157 445	3 230 684	2 519 527	-22,0	2 019 527	2 019 527
Myyntituotot	878 028	1 148 434	610 155	-46,9	610 155	610 155
Maksutuotot	1 595 849	1 581 675	1 466 147	-7,3	966 147	966 147
Tuet ja avustukset	272 178	70 000	80 000	14,3	80 000	80 000
Vuokratuotot	362 372	397 875	351 336	-11,7	351 336	351 336
Muut toimintatuotot	49 018	32 700	11 889	-63,6	11 889	11 889
Toimintakulut	-19 550 626	-20 779 111	-20 090 526	-3,3	-20 047 526	-20 047 526
Henkilöstökulut	-8 474 142	-8 795 773	-8 031 758	-8,7	-6 931 758	-6 931 758
Palvelujen ostot	-8 145 936	-9 125 219	-8 943 475	-2,0	-10 043 475	-10 043 475
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-684 581	-759 130	-697 030	-8,2	-654 030	-654 030
Avustukset	-1 394 070	-1 129 819	-1 598 396	41,5	-1 598 396	-1 598 396
Vuokrat	-833 521	-913 970	-805 967	-11,8	-805 967	-805 967
Muut toimintakulut	-18 376	-55 200	-13 900	-74,8	-13 900	-13 900
Toimintakate	-16 393 181	-17 548 427	-17 570 999	0,1	-18 027 999	-18 027 999
Poistot ja arvonalentumiset	-421 461	-256 751	-251 440	-2,1	-251 440	-251 440
<i>Tilikauden tulos</i>	-16 814 642	-17 805 178	-17 822 439	0,1	-18 279 439	-18 279 439
Vyörytyserät	-221 101	-209 345	-193 207	-7,7	-193 207	-193 207

Toimielin: Osasto Tehtävä/tulosalue: Tilivelvollinen:	HYVINVOINTILAUTAKUNTA SIVISTYSTOIMI Sivistystoimen hallinto Sivistystoimenjohtaja
Toiminnan lyhyt kuvaus/palveluajatus:	Sivistystoimi tarjoaa kuntalaisille mahdollisuudet elinikäiseen oppimiseen sekä monipuoliseen vapaa-ajan harrastamiseen. Sivistyspalvelut tuetaan yhteistyössä eri tahojen kanssa.

Perustiedot:	TP2016	TA2017	TAE2018	TS2019	TS2020
Henkilöstö					
Sivistystoimenjohtaja	0,55	0,55	0,55	0,55	0,55
Toimistovirkailija			1,08	1,08	1,08

Talous	TP 2016	TA 2017	TAES 2018	Muutos-% 2017-2018	TS 2019	TS 2020
Toimintatuotot						
Myyntituotot						
Maksutuotot						
Tuet ja avustukset						
Vuokratuotot						
Muut toimintatuotot						
Toimintakulut	-106 968	-131 938	-109 987	-16,6	-109 987	-109 987
Henkilöstökulut	-43 615	-58 984	-93 455	58,4	-93 455	-93 455
Palvelujen ostot	-56 447	-61 482	-7 833	-87,3	-7 833	-7 833
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-1 371	-2 700	-2 184	-19,1	-2 184	-2 184
Avustukset						
Vuokrat	-5 335	-7 772	-5 515	-29,0	-5 515	-5 515
Muut toimintakulut	-200	-1 000	-1 000		-1 000	-1 000
Toimintakate	-106 968	-131 938	-109 987	-16,6	-109 987	-109 987
Poistot ja arvonalentumiset	-1 630	-1 953	-1 834	-6,1	-1 834	-1 834
Tilikauden tulos	-108 598	-133 891	-111 821	-16,5	-111 821	-111 821
Vyörytyserät	-1 606	-1 421	-1 058	-25,5	-1 058	-1 058

Sanalliset tavoitteet ja perustelut:
<ul style="list-style-type: none"> * Sivistystoimi edistää suvaitsevaisuutta, osallisuutta ja yhteisöllisyyttä. * Työkiertoa ja henkilöstön siirtämistä tehtävästä toiseen toteutetaan hyvinvoinnin ja tehokkuuden lisäämiseksi. Työssä jaksamista edistäviä toimia jatketaan. * Henkilökuntaa motivoidaan oman ammattitaidon ylläpitämiseen (mm. lisä- ja täydennyskoulutukset.) * Tehokasta johtamista tuetaan ja henkilöstöä kannustetaan kehittämistyöhön. * Palvelujen tuottamista arvioidaan monipuolisesti ja luotettavasti. * Sivistystoimen asiantuntemuksen, osaamisen ja palveluiden tasot määritellään yksikkökohtaisissa laatu-käsikirjoissa, jotka otetaan käyttöön valtakunnallisten kriteereiden valmistuttua. Laatuarvioinnin ja hyvinvointikertomuksen pohjalta kehitetään toimintaa ohjaavia palveluprosesseja ja huomioidaan strategiois-sa/toimenpideohjelmissa. * Sivistystoimen palveluverkkoselvityksen ja toimitilojen kuntokartoituksen valmistumisen jälkeen linjataan tulevaisuuden toiminta- ja tilakysymykset. * Sivistystoimenjohtajan tehtäväjärjestelyt selvitetään ja päätetään talousarviovuoden aikana. * Sivistystoimen yksiköt toteuttavat nuorisotakuulain edellyttämiä tehtäviä. * Osallistutaan hankkeisiin ja haetaan rahoitusta toiminnan kehittämiseen itsenäisesti tai yhdessä muiden toimijoiden kanssa. Hankkeilla vahvistetaan yksiköiden kehittämistyötä ja kouluttautumista.

Tehtävä/tulosalue: Tilivelvollinen:	Varhaiskasvatus Vastaava lastentarhanopettaja
Toiminnan lyhyt kuvaus/palveluajatus:	Päiväkodin, perhepäivähoidon, ryhmäperhepäivähoidon, esiopetuksen, varhaiskasvatuksen erityisopetuksen ja avoimen varhaiskasvatuksen yksiköt tuottavat monipuolisia ja laadukkaita, kuntalaisten tarpeisiin vastaavia palveluita. Palvelut tuotetaan varhaiskasvatus-, esiopetus-, lastensuojelu- ja sosiaalihuoltolakien mukaisesti.

Tavoitteen kohteen määrittely	Mittari	TP2016	TA2017	TAE2018	TS2019	TS2020
Päivähoito: Lasten sijoitukset järjestetään mahdollisimman tarkoituksenmukaisesti	Päiväkoti €/hpv Perhep.hoito €/hpv Ryhmäperhep.hoito €/hpv Esiopetus €/oppilas	54,32 58,06 64,12 6109	50,47 37,90 62,33 6414	53,36 45,77 66,02 5870	53,36 45,77 66,02 5870	53,36 45,77 66,02 5870
Päivähoito ja esiopetus järjestetään asiakaskeskeisesti ja joustavasti	Paikan odotusaika pv Hoitomuoto toteutuu vanhempien ensisijaisen toiveen mukaan % Päiväkodin käyttöaste %	<14 95 80	<14 95 85	<14 95 85	<14 95 85	<14 95 85
Asiakastyytyväisyys	Päivähoitojärjestelmä kokonaisuutena tyydyttävä/erinomainen	-	-	hyvä	-	hyvä

Toiminnan kysyntä ja laajuustiedot	TP2016	TA2017	TAE2018	TS2019	TS2020
Varhaiskasvatus					
0-6 –vuotiaiden lkm	300	300	213	187	180
Päivähoitopaikkaa tarvitsevien lkm	110	120	110	105	95
-päiväkoti	24	25	25	25	25
-perhepäivähoito	28	25	35	25	25
-ryhmäperhepäivähoito	45	40	50	50	40
-avoin varhaiskasvatus	25	13	18		
Esiopetuksessa/päivähoito olevien lkm	57	52/20	31.5.2018 asti 51/20	42/15	36/10

Perustiedot:	TP2016	TA2017	TAE2018	TS2019	TS2020
Henkilöstö					
Lasten ja nuorten huolto					
Varhaiskasvatus					
Varhaiskasvatusjohtaja	1				
Vastaava lastentarhanopett.		1	1	1	1
Varhaiskasvatuksen erityisopettaja	1	1	1	1	1
Lastentarhanopettaja	4	4	3	3	3
Lastenhoitaja	4	4	4	4	4
Päivähoidon ohjaaja	1				
Perhepäivähoitaja	16	16	15	14	12
Vastaava hoitaja	3	3	3	3	3
Varhaiskasvatuksen avustaja -vakainainen	3	2	2	2	2

-määräaikainen Toimistos sihteeri	1	2	2
--------------------------------------	---	---	---

Talous	TP 2016	TA 2017	TAES 2018	Muutos-% 2017-2018	TS 2019	TS 2020
Toimintatuotot	201 715	203 000	188 383	-7,2	188 383	188 383
Myyntituotot	18 465	17 280	33 383	93,2	33 383	33 383
Maksutuotot	165 358	185 720	155 000	-16,5	155 000	155 000
Tuet ja avustukset	1 053					
Vuokratuotot						
Muut toimintatuotot	16 839					
Toimintakulut	-1 582 590	-1 513 053	-1 489 943	-1,5	-1 459 943	-1 459 943
Henkilöstökulut	-1 213 276	-1 146 272	-1 130 281	-1,4	-1 100 281	-1 100 281
Palvelujen ostot	-203 699	-206 261	-195 070	-5,4	-195 070	-195 070
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-22 351	-24 100	-22 150	-8,1	-22 150	-22 150
Avustukset						
Vuokrat	-141 199	-136 420	-142 442	4,4	-142 442	-142 442
Muut toimintakulut	-2 065					
Toimintakate	-1 380 875	-1 310 053	-1 301 560	-0,6	-1 271 560	-1 271 560
Poistot ja arvonalentumiset	-31 266	-26 900	-16 559	-38,4	-16 559	-16 559
Tilikauden tulos	-1 412 141	-1 336 953	-1 318 119	-1,4	-1 288 119	-1 288 119
Vyörytyserät	-17 898	-15 244	-14 329	-6,0	-14 329	-14 329

Sanalliset tavoitteet ja perustelut:

- * Varhaiskasvatusta järjestetään varhaiskasvatustilain edellyttämällä tavalla kaikille tarvitseville ja tilapäishoitoa järjestetään vapaille varhaiskasvatuspaikoille päiväkodissa ja perhepäivähoidossa.
- * Varhaiskasvatuksessa varaudutaan muutamaasi ostopalvelusopimukseen naapurikuntien kanssa. Varhaiskasvatuspalveluja myydään naapurikunnille resurssien mukaan.
- * Perheitä tukevaa avointa varhaiskasvatustoimintaa tarjotaan resurssien mukaisesti toukokuun 2018 loppuun saakka.
- * Perhepäivähoidon sesonkiluontoisuuteen varaudutaan sijaismäärärahoihin.
- * Varhaiskasvatuksessa olevien lasten ja esioppilaiden määrän alenemiseen vastataan kohdentamalla henkilöstöresursseja tarkoituksenmukaisesti ja mm. jättämällä täyttämättä toimia niiden vapautuessa. 2017 avoimeksi jäänyt päiväkodin avustajan toimi lakkautetaan.
- * Henkilöstön eläköityessä toimia tarkastellaan sisäisesti. Vuonna 2017 eläköityneen perhepäivähoitajan tilalle ei palkata vakituista perhepäivähoitajaa.
- * Varhaiskasvatus ja esiopetus järjestetään tarkoituksenmukaisesti ja taloudellisesti. Toimintoja pyritään keskittämään mm. lomien aikana ja työvoiman joustavaa käyttöä eri yksiköissä ja yksiköiden välillä tehostetaan.
- * Esiopetuksesta on laskettu kustannukset oppilasta kohti, ei tuntihintaa kuten aikaisemmin.
- * Varhaiskasvatuksen erityisopettaja opettaa, ohjaa ja konsultoi päivähoito- ja esiopetusryhmien lisäksi tarvittaessa myös kotihoidossa olevia, alle kouluikäisiä lapsia.

Tehtävä/tulosalue: Tilivelvollinen:	Perusopetus Sivistystoimenjohtaja sekä koulujen rehtorit/ koulunjohtajat yksiköidensä osalta
Toiminnan lyhyt kuvaus/ palveluajatus:	Osaavan ja ammattitaitoisen henkilökunnan toteuttama yhtenäinen, oppilaita osallistava opinpolku tarjoaa ranualaisille lapsille ja nuorille laadukkaat oppimismahdollisuudet sekä jatko-opintokelpoisuuden.

Tavoitteen kohteen määrittely	Mittari	TP2016	TA2017	TAE2018	TS2019	TS2020
Laadukkaan perusopetuksen järjestäminen	Oppilasta sijoittuu jatko-opintoihin, %	100	99	100	>100	>100
	Oppilaita sijoittuu oman kunnan lukioon, %	35	40	>36	>36	>36
Henkilöstön ammattitaito	Pätevien opettajien osuus	96	96	>98	>98	>98
Opetus järjestetään taloudellisesti	Euroa/oppilas	10 255	10 481	10 899	10 899	10 899
- Impiö	€/oppilas	13 786	16 964	13 998	13 998	13 998
- Kirkonkylä	€/oppilas	8 737	8 670	9 736	9 736	9 736
- Kuha	€/oppilas	11 248	11 751	9 126	9 126	9 126
- Yläaste	€/oppilas	11 177	10 420	11 485	11 485	11 485

Toiminnan kysyntä ja laajuustiedot	TP2016	TA2017	TAE2018	TS2019	TS2020
<u>Oppilaita yhteensä 20.9.</u>	569	573	581	572	547
Esioppilaat	57	57	58	53	42
1-6 vuosiluokat	326	327	341	341	331
7-9 vuosiluokat	186	189	182	178	174

Perustiedot:	TP2016	TA2017	TAE2018	TS2019	TS2020
<u>Henkilöstö 20.9.</u>					
Rehtori	2	2	2	2	2
Luokanopettaja	21	22	22	21	19
Erytysluokanopettaja	2	2	2	2	2
Erytisopettaja	4	4	4	4	4
Lehtori	16	15	15	14	14
Päätoiminen tuntiopettaja	2	2	2	3	3
Valmistava opetus	3	3			
Aikuisten perusopetus			1	1	
Koulukuraattori	0,95	0,95	0,95	0,95	0,95
Koulunkäynnin ohjaajat					
- vakinaiset	18	18	18	17	17
- määräaikaiset	2				
Toimistosihteerit			0,8	0,8	0,8
<u>Toimitilat</u>					
Impiön koulu	754	754	754	754	754
Kirkonkylän koulu	3200	3200	3200	3200	3200
Kuhan koulu	1075	1075	1075	1075	1075
Yläaste	3100	3100	1500	1500	1500
Yläasteen työpaja	850	850	850	850	850

Talous	TP 2016	TA 2017	TAES 2018	Muutos-% 2017-2018	TS 2019	TS 2020
Toimintatuotot	266 311	128 908	156 300	21,2	156 300	156 300
Myyntituotot	89 647	55 308	54 500	-1,5	54 500	54 500
Maksutuotot	6 530	8 000	6 000	-25,0	6 000	6 000
Tuet ja avustukset	150 123	64 000	94 400	47,5	94 400	94 400
Vuokratuotot	1 617	1 600	1 400	100,0	1 400	1 400

Muut toimintatuotot	18 394					
Toimintakulut	-5 697 705	-5 738 403	-5 856 431	2,1	-5 757 431	-5 757 431
Henkilöstökulut	-3 598 677	-3 503 801	-3 399 853	-3,0	-3 300 853	-3 300 853
Palvelujen ostot	-1 233 483	-1 174 432	-1 153 628	-1,8	-1 153 628	-1 153 628
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-190 325	-180 880	-210 110	16,2	-210 110	-210 110
Avustukset						
Vuokrat	-672 954	-879 290	-1 092 840	24,3	-1 092 840	-1 092 840
Muut toimintakulut	-2 266					
Toimintakate	-5 431 394	-5 609 495	-5 700 131	1,6	-5 601 131	-5 601 131
Poistot ja arvonalentumiset	-208 640	-247 825	-223 512	-9,8	-223 512	-223 512
Tilikauden tulos	-5 640 034	-5 857 320	-5 923 643	1,1	-5 824 643	-5 824 643
Vyörytyserät	-64 437	-55 783	-56 320	1,0	-56 320	-56 320

Sanalliset tavoitteet ja perustelut:

- * Lisätään toimia oppilaiden osallisuuden, viihtyvyyden ja turvallisuuden edistämiseksi (oppilaskunta- ja tukioppilastoiminta sekä Liikkuva Koulu).
- * Opetusjärjestelyitä (henkilöstön osaaminen, oppituntijärjestelyt ja varusteet) kehitetään niin, että oppilaiden liikkuminen lisääntyy (Liikkuva Koulu), osallisuus (oppilaskunnat, tukioppilaat yms.) vahvistuu ja yhteistyö kotien kanssa lisääntyy.
- * Vuonna 2018 kehitetään oppimisympäristöjä ja työtapoja, tv-taitoja, monipuolista arviointia sekä toteutetaan monialaisia oppimiskokonaisuuksia.
- * Lisätään sähköisen oppimateriaalin ja opetusvälineiden käyttöä.
- * Uusi opetussuunnitelma otetaan käyttöön 1.8.2018 kahdeksannella luokalla ja valmistaudutaan sen käyttöönottoon vuosiluokalla 9 lukuvuonna 2019 - 2020.
- * Opetuksen kehittämisessä hyödynnetään hankerahoitusta ja projekteja sekä omalla toiminnalla (saman-aikais-/rinnakkaisopetus, monipuolisten opiskelumenetelmien osaamisen lisääminen) sekä laaja-alaisella moniammatillisella yhteistyöllä muiden toimijoiden –erityisesti kotien- kanssa.
- * Koulujen kerhotoiminnalla edistetään oppilaiden hyvinvointia ja ehkäistään syrjäytymistä.
- * Aikuisten perusopetusta jatketaan ja uusi opetussuunnitelma otetaan käyttöön 1.1.2018.
- * Impiön koulu jatkaa kahden opettajan kouluna 31.7.2019 saakka, jonka jälkeen Impiön koulun oppilaat siirretään Kuhan koululle.

Tehtävä/tulosalue: Tilivelvollinen:	Lukio- ja ammatillinen koulutus Lukion rehtori
Toiminnan lyhyt kuvaus/palveluajatus:	Monipuolinen ja korkeatasoinen toisen asteen koulutus opiskelijan kotipaikkakunnalla antaa laaja-alaisen yleissivistävän pohjakoulutuksen nuorten jatko-opintoihin ja luo alustavia valmiuksia työelämää varten.

Tavoitteen kohteen määrittely	Mittari	TP2016	TA2017	TAE2018	TS2019	TS2020
Laadukas opetus	Keskeyttäneiden osuus, % Ylioppilaskirjoitukset -arvosanojen keskiarvo	4,2	1,4	<1,5	<1,5	<1,5
Henkilöstön ammattitaito	Pätevien opettajien osuus, %	100	100	100	100	100
Opetus järjestetään taloudellisesti	- lukion kustannukset	11 015	11 492	11 987	11 987	11 987

Toiminnan kysyntä ja laajuustiedot	TP2016	TA2017	TAE2018	TS2019	TS2020
<u>Oppilaat 20.9.</u>					
Lukio	64	65	65	>70	>70
Etälukio/Aineopiskelijat		1	2	1	1
Kaksois/kolmoistutkinto				1	1
Opetustunnit:					
Lukio	6500	6000	6080	6000	6000
Etälukio (10 kurssia)					

Perustiedot:	TP2016	TA2017	TAE2018	TS2019	TS2020
<u>Henkilöstö</u>					
Rehtori	0,45	0,45	1	1	1
Lehtori	6,5	6,5	7	7	7
Koulukuraattori	0,05	0,05	0,05	0,05	0,05
Toimistosihtööri			0,35	0,35	0,35
<u>Toimitilat</u>					
Lukio	500	500	500	500	500

Talous	TP 2016	TA 2017	TAES 2018	Muutos-% 2017-2018	TS 2019	TS 2020
Toimintatuotot	49 000	32 000	26 500	-17,2	26 500	26 500
Myyntituotot	32					
Maksutuotot	6 074	5 500	5 500		5 500	5 500
Tuet ja avustukset	42 864	26 500	21 000	-20,8	21 000	21 000
Vuokratuotot						
Muut toimintatuotot	30					
Toimintakulut	-787 811	-830 504	-829 617	-0,1	-829 617	-829 617
Henkilöstökulut	-527 141	-502 934	-524 007	4,2	-524 007	-524 007
Palvelujen ostot	-125 725	-128 499	-114 052	-11,2	-114 052	-114 052
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-31 744	-33 500	-27 500	-17,9	-27 500	-27 500
Avustukset						
Vuokrat	-103 197	-165 571	-164 058	-0,9	-164 058	-164 058
Muut toimintakulut	-4					
Toimintakate	-738 811	-798 504	-803 117	0,6	-803 117	-803 117
Poistot ja arvonalentumiset	-159 446	-2 680	-810	-69,8	-810	-810
Tilikauden tulos	-898 257	-801 184	-803 927	0,3	-803 927	-803 927
Vyörytyserät	-8 909	-7 894	-7 978	1,1	-7 978	-7 978

Sanalliset tavoitteet ja perustelut:
<ul style="list-style-type: none"> * Lukio jatkaa monipuolista opetustarjontaa päivälukiona. Lukiolla on valmius järjestää lukio-opinnot ammatillisen kaksoistutkinnon opiskelijoille, aineopiskelijoille sekä ohjata aikuisten etälukio-opintoja. * 1. ja 2. vuosikurssin opiskelijat noudattavat 1.8.2017 käyttöön otettua opetussuunnitelmaa ja 3. vuosikurssin opiskelijat jatkavat opintonsa loppuun vanhan opetussuunnitelman mukaan. * Valinnaiskursseja tarjotaan mahdollisimman paljon (paikallinen sopimus), ja kurssitarjontaa laajennetaan etäopinnoilla. * Sähköiset ylioppilaskirjoitukset laajenevat Ranualla vuoden 2018 aikana kuudella kirjoitettavalla aineella siten, että kaikki kokeet tehdään tietokoneella keväällä 2019. * Jatketaan toimia opiskelijoiden osallisuuden, yhteisöllisyyden ja kouluviihtyvyyden lisäämiseksi. * Lainattavia oppikirjoja, digitaalisia oppikirjoja ja opiskelumateriaalia hankitaan opiskelijoille niin, että materiaali on täysin uuden opetussuunnitelman mukaista.

Tehtävä/tulosalue: Tilivelvollinen:	Kansalaisopisto Kansalaisopiston rehtori
Toiminnan lyhyt kuvaus/palveluajatus:	Kansalaisopisto tarjoaa ranualaisille elinikäisen oppimisfoorumin har- rastus- ja opiskelutarjonnallaan. Opisto on vahva kulttuurinen toimija, joka edistää toiminta-alueensa asukkaiden terveyttä ja hyvinvointia.

Tavoitteen kohteen määrittely	Mittari	TP2016	TA2017	TAE2018	TS2019	TS2020
Kansalaisopiston koulu- tus/elämäikäinen oppiminen	Opetusryhmien määrä kaikkiaan	180	190	180	180	180
	sivukyllillä	20	15	20	20	20
	Opetustuntien määrä	4 397	4 600	4 600	4 600	4 600
	Opiskelijoiden määrä	897	870	870	870	870
	- naisia	570	570	550	550	550
	- miehiä	316	300	320	320	320
Opetuksen tuloksellisuus	Valtionapuun oikeuttavat tunnit	3 564	3 564	3 300	3 300	3 300
	Pidettyjen valtionosuus tuntien lukumäärä	4 385	4 600	4 600	4 600	4 600
	Opetustunnin hinta euroa					
	- brutto	75	74	71	71	71
- netto	54	65	62	62	62	
Musiikkiopisto, ostetut paikat	Opiskelijamäärä/vuosi	14	11	9	9	8

Toiminnan kysyntä ja laajuustiedot	TP2016	TA2017	TAE2018	TS2019	TS2020
Kansalaisopiston opiskelijoita 7-70 vuotiaista kuntalaisista					
- oppivelvollisuusik.	25 %	20 %	20 %	20 %	20 %
- työkäiset	27 %	30 %	30 %	30 %	30 %
- työttömät	2 %	7 %	7 %	7 %	7 %
- eläkeläiset (yli 65 v.)	31 %	34 %	34 %	34 %	34 %
- muut (kotiaiti/-isä, alle kouluikäinen yms.)	15 %	9 %	9 %	9 %	9 %

Perustiedot:	TP2016	TA2017	TAE2018	TS2019	TS2020
<u>Henkilöstö</u>					
Kansalaisopiston rehtori	0,1	0,1	0,25	0,25	0,25
Musiikinopettaja	1	1	1	1	1
Pt. tuntiopettaja	1	1	1	1	1
St. tuntiopettaja	53	40	40	40	40
Toimistos sihteeri			0,7	0,7	0,7
<u>Toimitilat</u>					
Toivolan koulu	546	546	546	546	546
Kunnanvirasto/hallintotilat	17	17	17	17	17

Talous	TP 2016	TA 2017	TAES 2018	Muutos-% 2017-2018	TS 2019	TS 2020
Toimintatuotot	54 195	47 550	42 690	-10,2	42 690	42 690
Myyntituotot	575					
Maksutuotot	40 877	34 800	37 540	7,9	37 540	37 540
Tuet ja avustukset	2 679	5 000	5 000		5 000	5 000
Vuokratuotot	10 064	7 750	150	-98,1	150	150
Muut toimintatuotot						
Toimintakulut	-328 116	-355 060	-339 503	-4,4	-339 503	-339 503
Henkilöstökulut	-166 967	-188 620	-205 370	8,9	-205 370	-205 370
Palvelujen ostot	-121 922	-130 650	-89 008	-31,9	-89 008	-89 008
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-2 064	-4 650	-4 550	-2,2	-4 550	-4 550
Avustukset						
Vuokrat	-35 793	-30 640	-40 075	30,8	-40 075	-40 075
Muut toimintakulut	-1 370	-500	-500		-500	-500
Toimintakate	-273 921	-307 510	-296 813	-3,5	-296 813	-296 813
Poistot ja arvonalentumiset	-40 866	-7 816	-6 944	-11,2	-6 944	-6 944
Tilikauden tulos	-314 787	-315 326	-303 757	-3,7	-303 757	-303 757
Vyörytyserät	-3 710	-3 683	-3 265	-11,3	-3 265	-3 265

Sanalliset tavoitteet ja perustelut:

- * Kuntalaisten kuulemistilaisuus 'Kohti elinvoimaista hyvinvointi kuntaa' 15.2.2018
- * Monipuolinen musiikin ja muiden taidekasvatuksen alojen opintojen harrastetarjonta jatkuu, uudistetun ja päivitetyn Taiteen perusopetuksen opetussuunnitelman vakiinnuttaminen .
- * Hyvinvointikertomus työkaluna terveyden edistämisen kurssisuunnitelmissa.
- * Kädentaitojen ja yhdessä tekemisen tärkeys sekä terveyttä ja hyvinvointia edistävien opintojen järjestäminen korostuu opetustarjonnassa. Erityisesti ikääntyviä ja työttömiä kuntalaisia aktivoidaan terveiden ja mieltä virkistävien harrastusten pariin. Huomioidaan myös kotouttamisen kurssitarjonta.
- * Kuunnellaan kuntalaisten toiveita kurssitarjontaan ja tutkitaan yhteistyömahdollisuudet alueen muiden toimijoiden kanssa.
- * Kansalaisopisto järjestää monipuolista täydennyskoulutusta lähi- ja etäopetuksena.
- * Kansalaisopisto jatkaa yhteistyötä eri toimijatahojen sekä muiden vapaan sivistystyön laitosten (mm. kansalaisopistot) kanssa ja toimii hanke/projektitoiminnassa tarpeen vaatiessa.
- * Yhteistyö Koillismaan kansalaisopistojen kanssa kansalaisopistojen opettajien ja kurssilaisten koulutus- ja harrastetarjonnassa.
- * Lapin Musiikkiopistolta sitoudutaan ostamaan yhdeksän kuntapaikkaa ja antamaan paikallisen tilan opetuskäyttöön veloituksetta.

Tehtävä/tulosalue: Tilivelvollinen:	Kirjasto Kirjastotoimenjohtaja
Toiminnan lyhyt kuvaus/palveluajatus:	Kirjastotoimi edistää kuntalaisten yhtäläisiä mahdollisuuksia sivistykseen, kirjallisuuden ja taiteen harrastukseen, jatkuvaan tietojen, taitojen ja kansalaisvalmiuksien kehittämiseen, kansainvälistymiseen ja elinikäiseen oppimiseen. Toiminnallaan kirjasto tukee ihmisten hyvinvointia ja yhteisöllisyyttä. Tietoyhteiskunnan osana kirjasto tarjoaa mahdollisuudet erilaisten verkkopalvelujen käyttämiseen ja sisältöjen tuntemukseen yhteistyössä sidosryhmien kanssa.

Tavoitteen kohteen määrittely	Mittari	TP2016	TA2017	TAE2018	TS2019	TS2020
Kirjaston kokoelmien laadun ja määrän säilyttäminen	Hankinnat (asukasluku/1000)	817	>500	>500	>500	>500
	Lainaus/kokoelmat	1,48	1,5	>1,5	>1,5	>1,5
Laadukkaat ja asiakas-keskeiset kirjasto- ja tietopalvelut	Kokonaislainaus/asukasluku	23,65	>23	>20	>20	>20
	Kirjastokäynnit/asukasluku	9,36	>9	>9	>9	>9
Verkkopalvelujen tarjoaminen asiakkaiden käyttöön	Käyttäjäkoulutuksiin osallistuneet, as.luku/1000	280	>200	>200	>200	>200
	Tapahtumien osallistujat as.luku/1000	271	>200	>200	>200	>200
Palvelujen tuottaminen mahdollisimman taloudellisesti	Internet koneita asiakkaille	8	8	7	7	7
Palvelujen tuottaminen mahdollisimman taloudellisesti	Lainan hinta (toimintakulut/lainaus)	3,83	3,50	3,50	3,50	3,50
	Käynnin hinta (toimintakulut/kirjastokäynnit)	9,36	8,50	8,50	8,50	8,50

Toiminnan kysyntä ja laajuustiedot	TP2016	TA2017	TAE2018	TS2019	TS2020
Lainojen määrä	95 058	>100 000	>90 000	>90 000	>90 000
Fyysiset kirjastokäynnit	37 625	>40 000	>35 000	>35 000	>35 000
Verkkokäynnit	10 584	>12 000	>10 000	>10 000	>10 000

Perustiedot:	TP2016	TA2017	TAE2018	TS2019	TS2020
Henkilöstö					
Kirjastotoimenjohtaja	1	1	1	1	1
Kirjastonhoitaja	1	1	1	1	1
Kirjastovirkailija	1	1	1	1	1
Kirjastoautonkulj.-virkailija	1	1	1	1	1
Kirjastoapulainen/kirjastoautonkuljettaja	1				
Kirjastovirkailija-kuljettaja		1			
Toimitilat					
Kirjasto	700	700	700	700	700

Talous	TP 2016	TA 2017	TAES 2018	Muutos-% 2017-2018	TS 2019	TS 2020
Toimintatuotot	34 326	40 200	34 300	-14,7	34 300	34 300
Myyntituotot	30 063	34 800	30 500	-12,4	30 500	30 500
Maksutuotot	4 045	5 400	3 800	-29,6	3 800	3 800
Tuet ja avustukset	218					
Vuokratuotot						
Muut toimintatuotot						
Toimintakulut	-364 082	-374 200	-345 654	-7,6	-345 654	-345 654
Henkilöstökulut	-202 857	-202 945	-167 828	-17,3	-167 828	-167 828
Palvelujen ostot	-33 842	-33 471	-33 755	0,8	-33 755	-33 755
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-75 286	-85 569	-81 423	-4,8	-81 423	-81 423
Avustukset						
Vuokrat	-51 548	-51 655	-62 088	20,2	-62 088	-62 088
Muut toimintakulut	-549	-560	-560	100,0	-560	-560
Toimintakate	-329 756	-334 000	-311 354	-6,8	-311 354	-311 354
Poistot ja arvonalentumiset	-5 253	-4 740	-5 160	8,9	-5 160	-5 160
Tilikauden tulos	-335 009	-338 740	-316 514	-6,6	-316 514	-316 514
Vyörytyserät	-4 117	-3 770	-3 324	-11,8	-3 324	-3 324

Sanalliset tavoitteet ja perustelut:

- * Kirjasto turvaa kuntalaisille tasapuoliset mahdollisuudet käyttää kulttuuri- ja tietopalveluja tarjoamalla aineistoa, laitteita ja asiantuntemusta asiakkaiden käytettäväksi sekä kirjastossa että kirjastoautossa.
- * Kirjastolla on yhteinen aineisto- ja asiakasrekisteri Lapin kirjastojen kanssa.
- * Kirjastolla on yhteiset käytösäännöt Lapin Kirjastojen kanssa.
- * Kirjastojärjestelmää kehitetään Koha Suomi Oy:n osakkaana.
- * Kirjasto osallistuu Lapin kirjaston hankkeisiin ja tekee yhteistyötä Lapin kirjastojen kanssa aineiston hankinnassa sekä kuljetuksissa.
- * Kirjaston omatoimiasiointi on mahdollista kaikille kirjastokortin omistaville kuntalaisille. Arkipäivisin oma-toimiaika jatkuu klo 20 asti ja lauantaisin koko päivä (klo 8-15) on omatoimiaikaa, jolloin kirjastossa ei ole henkilökohtaista palvelua.
- * Tehdään yhteistyötä muiden hallintokuntien ja eri yhteistyötahojen kanssa. Palveluja kehitetään huomioiden myös kirjastoauton mahdollisuudet.
- * Kirjastoauton palveluja myydään Simon kunnalle.
- * Kirjastotoimenjohtajan palveluja myydään Posion kunnalle.
- * Tehdään seutukirjastoselvitys yhdessä Posion kunnan kanssa. Seutukirjastoasiasta päätetään selvityksen valmistumisen jälkeen. Selvitystyöhön haetaan avustusta Lapin aluehallintovirastolta.
- * Kirjasto järjestää lapsille ja nuorille tiedonhallintotaitojen opastusta ja kirjavinkkauksia tilauksesta.
- * Kehitetään lukemisesteisten sekä seniorikuntalaisten palveluja mm. välittämällä Celia-kirjaston aineistoja.
- * Japanitalon kirjaston kokoelmat ovat yhteisessä tietokannassa.
- * Kirjasto osallistuu erilaisiin tapahtumiin ja järjestää kirjastossa opastuksia ja käyttäjäkoulutuksia.
- * Kirjaston näyttelysalia tarjotaan erilaisten näyttelyiden pitopaikaksi.
- * Kirjaston hankkeilla pyritään edistämään kirjaston palveluajatusta kuntalaisten parhaaksi ja mahdollisuuksien mukaan eri yhteistyötahojen kanssa jopa kuntarajojen yli.
- * Kirjasto toteuttaa hankkeen ”Kuulijalle iloa – sosiaalisen lukemisen vanha muoto käyttöön”. Hankkeeseen palkataan työntekijä 3 kk ajaksi hankerahoituksella. Hankkeessa tehdään yhteistyötä kunnan palvelutalolen ja kunnan ikäihmisten kanssa.

Tehtävä/tulosalue: Tilivelvollinen:	Vapaa-aikatoimi Vapaa-aikatoimenjohtaja
Toiminnan lyhyt kuvaus/palveluajatus:	Tehtäväalue käsittää kulttuuri-, liikunta- ja nuorisopalvelut sekä hyvinvointikoordinaation. Tavoitteena on edistää kuntalaisten hyvinvointia ja yhteisöllisyyttä luomalla edellytyksiä ja tarjoamalla kansalaistoiminnan työkaluja eri palvelusektoreille ja kansainvälisyydessä. Toimintaa ohjaa ehkäisevän työn ideologia lähtökohtana terveelliset elämäntavat ja varhaisen puuttumisen malli.

Tavoitteen kohteen määrittely	Mittari	TP2016	TA2017	TAE2018	TS2019	TS2020
Kulttuuripalvelut ja edellytysten edistäminen ja luominen	Nettokustannukset euro/kuntalainen		16,54	14,32	14,32	14,32
Kulttuurin avustukset	Avustusmääräraha/€	2 600	3 000	3 000	3 000	3 000
	- yksityiset	8	6	6	6	6
	- yhteisöt, järjestöt	1	5	3	3	3
Liikuntapalvelujen edellytysten luominen	Nettokustannukset euro/kuntalainen		29,36	26,23	26,23	26,23
Avustukset	Avustettavien liikuntajärjestöjen jäsenmäärät	7/712	5/650	7/700	7/700	7/700
Rajalta Rajalle -hiihto	Osallistujat/Nettotulos	275/	380/ 2 500	-	-	
Nuorisotoimen laadullinen ja tässä päivässä tapahtuva palvelu.	Nettokustannukset		41,74	38,68	38,68	38,68
Avustukset	Avustettavien nuorisjärjestöjen jäsenmäärä	224	220	230	230	230
Vaikuttavuus -nuorisotyön ja toiminnan piirissä olevat nuoret (yksilö- ja ryhmätoiminnan kautta saavutetut; leirit ym.)	Työntekijä tuntee nuoret ja on kasvatuksellisessa vuorovaikutuksessa heihin	199	260	240	240	240
Etsivä nuorisotyö	Kohdatut nuoret, yksilötyö	31	45	41	41	41
Nuorten työpajatoiminta	Nuorten määrä/eri nuorta alle 29 v	28	31	35	35	35
Nuorten käyntikerrat, - nuorisotila - tapahtumat, leirit, retket	Nuorten määrä	4 749 766	8 200 320	6 000 1 230	6 000 1 230	6 000 1 230
www.lanuti.fi/ranua	Nuorisotiedotuksen kävijät	8 661	9 100	8 500	8 500	8 500

	TP2016	TA2017	TAE2018	TS2019	TS2020
Toiminnan kysyntä ja laajuustiedot					
Kulttuuritilaisuudet ja tapahtumat kunta/vuosi					
- konsertit	6/211	4	4	4	5
- teatteri	1/40	4	2	2	2
- tapahtumat	17/711	4	12	12	12
- Taikalamppu tap.	42/4 403	40	40	40	40
- Ranua 100 v tapaht.		12			
Museo avoinna/kävijät	6 vko/149	6 vko/500	6 vko/200	6 vko/200	6 vko/200
Liikuntatapahtumat/osallistujat	8/799	8/700	7/700	7/700	7/700
- retket/osallistujat	3/116	4/140	4/160	4/160	4/160
- puulaaki/osall.	4/255	4/200	2/140	2/140	2/140
- kunnanmestaruus/osallistujat	4/34	2/50	2/50	2/50	2/50
- Liikkuva iltapäivä – kerhomäärät/menot	10/204	10/190	10/200	10/200	10/200
- Koulujen kisat	4/388	4/420	4/400	4/400	4/400
Kuntovihkot					
- talvi	17 923	18 000	17 900	17 900	17 900
- kesä	18 351	18 000	18 500	18 500	18 500
Nuorisojärjestöt/jäsenet	3/224	3	3/230	3/230	3/230
Kansainväliset toiminnot	9	6	7	7	7
- kv-vaihdot	3/22	2	2	2	2
- vapaaehtoiset	3	3	4	4	4
- EU:n nuorisoviikko	1/99	1	1	1	1
Nuorisotoiminta					
- nuorisotilat osallistujat avoimet ovet (-257 vrk)	4 749	6 100	6 000	6 000	6 000
- bänditilat (bändit)	1	1	1	1	1
- osallistujat/leirit	3/71	3/90	3/90	3/90	3/90
- valistus	8/641	8	8	8	8
- päihitteettömät tapahtumat	5/155	8	6	6	6
- osallisuustapahtumat	4	6	5	5	5

Perustiedot:	TP2016	TA2017	TAE2018	TS2019	TS2020
Henkilöstö					
Vapaa-aikatoimenjohtaja	1	1	0,75	0,75	0,75
Vapaa-aikatoimienohjaaja	1	1	1	1	1
Etsivä nuorisotyöntekijä		1	1	1	1
Nuorten työpaja ESR -hanke	2	2	2	2	
Nuorten työpaja ohjaaja		½	½	½	1
Toimitilat					
Jäähalli	2 584	2 584	2 584	2 584	2 584
Kuntosali	241,5	241,5			
Bänditilat	49	49	49	49	49
Nuorisotilat	217	217	217	217	217
Toimisto	20	20	20	20	20
Museo kpl	1	1	1	1	1
Ranua TV m2	18	18	18	18	18

Talous	TP 2016	TA 2017	TAES 2018	Muutos-% 2017-2018	TS 2019	TS 2020
Toimintatuotot	299 796	482 756	214 626	-55,5	214 626	214 626
Myyntituotot	222 936	308 500	500	-99,8	500	500
Maksutuotot		500	500		500	500
Tuet ja avustukset	35 818	141 556	179 926	27,1	179 926	179 926
Vuokratuotot	37 404	25 900	25 900		25 900	25 900
Muut toimintatuotot	3 638	6 300	7 800	23,8	7 800	7 800
Toimintakulut	-611 921	-824 456	-533 356	-35,3	-533 356	-533 356
Henkilöstökulut	-142 286	-247 872	-248 584	0,3	-248 584	-248 584
Palvelujen ostot	-254 685	-365 762	-97 261	-73,4	-97 261	-97 261
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-30 888	-52 520	-35 670	-32,1	-35 670	-35 670
Avustukset	-25 950	-24 200	-24 200		-24 200	-24 200
Vuokrat	-131 694	-126 112	-122 751	-2,7	-122 751	-122 751
Muut toimintakulut	-26 418	-7 990	-4 890	-39,0	-4 890	-4 890
Toimintakate	-312 125	-341 700	-318 730	-6,7	-318 730	-318 730
Poistot ja arvonalentumiset	-111 316	-82 082	-81 766	-0,4	-81 766	-81 766
<i>Tilikauden tulos</i>	-423 441	-423 782	-400 496	-5,5	-400 496	-400 496
Vyörytyserät	-6 920	-8 306	-5 129	-38,2	-5 129	-5 129

Sanalliset tavoitteet ja perustelut:

- * Kulttuuritarjonnassa vaihtelevuus ja elämyksellisyys
- * Taiteiden Yö kokoaa ja tuo esille eri taidelajeja, niiden harrastajia ja kokijoita (syyskuun 3. lauantai, 15.9.).
- * Taikalampussa alle 18 v toiminnassa tärkeinä laatu, laaja-alaisuus ja saavutettavuus. Osallistutaan monipuolisesti Lapin lastenkulttuuriverkoston yhteistyöhön.
- * Pappila- ja pitäjämuseossa pitäjämuseon uusitun perusnäyttelyn esillä pito ja museopäivien sisällöllinen kehittäminen. Kesäaikainen aukiolo ostopalveluna 4H –yhdistykseltä.
- * Hyvinvointikertomuksen kautta haetaan liikuntatapahtumien painopisteitä sekä toteutetaan eri ikäkausille liikuntaraateja. Terveysliikunnan kuntalaisten aktivointipäiviä kehitetään monialaisesti. (Kunnon Mummo-la, SuomiMies). Ulkoiluystävä –toimintaa ja kaikkien ikäryhmien toimintakykyä vahvistavaa terveystoimintaa/-tapahtumia toteutetaan määrärahojen puitteissa. Ravitsemusneuvonta otetaan osaksi liikunta- ja hyvinvointineuvontaa ja huomioidaan kouluruokailun trendit.
- * Kuntovihkojen käyttöä jatketaan ennaltaehkäisevän terveystyön muotona.
- * Liikkuva iltapäivän laatua ja ohjaajien motivaatiota kehittyä ohjaajina parannetaan. Retkitoiminta on tärkeä osa sosiaalisen vahvistamisen työtä.
- * Rajalta Rajalle –hiihdon koordinaatio Pudasjärvellä, jatkossa Ranuan osuuden tehtävät ja toimikunta.
- * Nuorille tarjotaan sosiaalisen vahvistamisen välineitä kuulemalla nuoria, edistämällä nuorten omaa toimintaa/osallisuutta, tukemalla järjestöjä ja toimimalla yhteistyöverkostoissa yhteisöllisyyttä vahvistaen.
- * Etsivän nuorisotyön toiminnan nivominen osaksi kunnallista nuorisotyötä ja nuorten työpajaa, jatkorahoitusta haetaan AVI/OKM. Etsivä nuorisotyö nähdään osana kunnallista perusnuorisotyötä.
- * Nuorten työpajatoiminnassa on käynnissä ESR –hanke Stara ajalla 9/2016 – 9/2019. Hankkeella on kaksi työntekijää, ESR –rahoitus on 80 % kustannuksista. Toiminnassa yhteistyön ja mallien hyödyntäminen myös työpaja Justeerissa.
- * Panostetaan LaNuti nuorisotiedotuksen esillä oloon sekä sosiaalisen median käyttöä.
- * 100% lisäaineeton, toimintaideologiaa toteutetaan kaikissa nuorisotyön muodoissa ja vapaa-aikatoimen sektorilla kokonaisvaltaisesti.
- * Kansainvälisyys nähdään monikulttuurisuuden kasvatuksen työkaluna ja osana perusnuorisotyötä eri hankkeiden ja tapahtumien kautta; kansainvälisiä harjoittelijoita haetaan.
- * Kustannuspaikka 001836 Neuvo/kansainvälisyys nettobudjetoinnissa.
- * Monkkarin toimintaa kehitetään turvallisena ja kaikille avoimena toimintaympäristönä sekä työn kohdentamista eri käyttäjäryhmiin tehdään tarvittaessa ikärakenteen muuttuessa.
- * Kotouttamistyötä jatketaan nuorten maahanmuuttajien kanssa.
- * Nuorten hyvinvointia ja terveyttä edistetään mm. moniammatillisen yhteistyön, Silta –työryhmän keinoin ja hyvinvointikertomusta työvälineenä käyttäen.

Yhteenveto sivistystoimen keskeisimmistä toiminnallisista tavoitteista	Mittari	TP2016	TA2017	TAE2018	TS2019	TS2020
Sivistystoimen palveluiden laadun kehittäminen	Yksiköiden laatuksikirj. kpl -kyselyitä	3	3 1	3 1	>1	>1
Työssä jaksamista ja työhyvinvointia edistävät toimenpiteet	-yksilötyöohjaukset -ryhmätyöohjaukset -kuntoutukset -vertaismentorointi osallistujat/ryhmät <u>Henkilöstön koulutukset/ osallistujat</u> -kunnan järjestämät -muut koulutukset	6 5/2 4/6 12/8 13/23 124/117	3 6 42 23 110	3 1 14 41 125	3 1 14 41 125	3 1 14 41 125
Osaava ja ammattitaitoinen henkilöstö	Henkilöstön pätevyys % -henkilöstön täydennyskoulutuksiin osallistumiset	96	96	98	>98	>98
Varhaiskasvatus järjestetään asiakaskeskeisesti ja joustavasti ja lasten sijoitukset tehdään mahdollisimman tarkoituksenmukaisesti	Paikan odotusaika, pv Hoitomoto toteutuu vanhempien ensisijaisen toiveen mukaisesti, %	<14 95	<14 95	<14 95	<14 95	<14 95
Perusopetuksen päättäneiden jatko-opintokelpoisuus	Ranualaisten oppilaiden sijoittuminen toisen asteen oppilaitoksiin %	100	100	100	100	100
Nuorten yksinäisyyden poistaminen ja sosiaalinen vahvistaminen: osallistuminen	Järjestetty toiminta on monipuolista, laadukasta ja huomioi eri tahot; nuorten määrä	5 515	7 200	7 300	7 300	7 300
Kansainvälisyys	Nuorten kv -toiminnot vapaa-aikatoimessa	11	6	7	7	7

Sivistystoimi yhteensä	TP 2016	TA 2017	TAES 2018	Muutos-% 2017-2018	TS 2019	TS 2020
Toimintatuotot	905 343	934 414	662 799	-29,1	662 799	662 799
Myyntituotot	361 718	415 888	118 883	-71,4	118 883	118 883
Maksutuotot	222 884	239 920	208 340	-13,2	208 340	208 340
Tuet ja avustukset	232 755	237 056	300 326	26,7	300 326	300 326
Vuokratuotot	49 085	35 250	27 450	-22,1	27 450	27 450
Muut toimintatuotot	38 901	6 300	7 800	23,8	7 800	7 800
Toimintakulut	-9 479 193	-9 767 614	-9 504 491	-2,7	-9 375 491	-9 375 491
Henkilöstökulut	-5 894 819	-5 851 428	-5 769 378	-1,4	-5 640 378	-5 640 378
Palvelujen ostot	-2 029 803	-2 100 557	-1 690 607	-19,5	-1 690 607	-1 690 607
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-354 029	-383 919	-383 587	-0,1	-383 587	-383 587
Avustukset	-25 950	-24 200	-24 200		-24 200	-24 200
Vuokrat	-1 141 720	-1 397 460	-1 629 769	16,6	-1 629 769	-1 629 769
Muut toimintakulut	-32 872	-10 050	-6 950	-30,8	-6 950	-6 950
Toimintakate	-8 573 850	-8 833 200	-8 841 692	0,1	-8 712 692	-8 712 692
Poistot ja arvonalentumiset	-558 417	-373 996	-336 585	-10,0	-336 585	-336 585
Tilikauden tulos	-9 132 267	-9 207 196	-9 178 277	-0,3	-9 049 277	-9 049 277
Vyörytyserät	-43 160	-96 101	-91 403	-4,9	-91 403	-91 403

Hyvinvointiltk yhteensä	TP 2016	TA 2017	TAES 2018	Muutos-% 2017-2018	TS 2019	TS 2020
Toimintatuotot	4 062 788	4 165 098	3 182 326	-23,6	2 682 326	2 674 385
Myyntituotot	1 239 746	1 564 322	729 038	-53,4	729 038	729 038
Maksutuotot	1 818 733	1 821 595	1 674 487	-8,1	1 174 487	781 682
Tuet ja avustukset	504 933	307 056	380 326	23,9	380 326	327 223
Vuokratuotot	411 457	433 125	378 786	-12,5	378 786	508 666
Muut toimintatuotot	87 919	39 000	19 689	-49,5	19 689	327 776
Toimintakulut	-29 029 819	-30 546 725	-29 595 017	-3,1	-29 423 017	-29 423 017
Henkilöstökulut	-14 368 961	-14 647 201	-13 801 136	-5,8	-12 572 136	-12 572 136
Palvelujen ostot	-10 175 739	-11 225 776	-10 634 082	-5,3	-11 734 082	-11 734 082
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-1 038 610	-1 143 049	-1 080 617	-5,5	-1 037 617	-1 037 617
Avustukset	-1 420 020	-1 154 019	-1 622 596	40,6	-1 622 596	-1 622 596
Vuokrat	-1 975 241	-2 311 430	-2 435 736	5,4	-2 435 736	-2 435 736
Muut toimintakulut	-51 248	-65 250	-20 850	-68,0	-20 850	-20 850
Toimintakate	-24 967 031	-26 381 627	-26 412 691	0,1	-26 740 691	-26 748 632
Poistot ja arvonalentumiset	-979 878	-630 747	-588 025	-6,8	-588 025	-588 025
Tilikauden tulos	-25 946 909	-27 012 374	-27 000 716		-27 328 716	-27 336 657
Vyörytyserät	-264 261	-305 446	-284 610	-6,8	-284 610	-284 610

Toimielin: Tehtävä/tulosalue: Tilivelvollinen:	TEKNINEN LAUTAKUNTA Tekninen toimi Teknisen osaston osastopäällikkö
Toiminnan lyhyt kuvaus/palveluajatus:	Tavoitteena on hoitaa tehtävät tehokkaasti, taloudellisesti, asiakas-keskeisesti ja joustavasti. Toimintaan kuuluvat teknisen toimen hallinto, liikenneväylät, puistot ja muut yleiset alueet, jätehuolto, maanmittaus, joukkoliikenne sekä haja-asutusalueiden vesihuolto.

Tavoitteen kohteen määrittely	Mittari	TP2016	TA2017	TAE2018	TS2019	TS2020
Liikenneväylät: Katuja ja kevyen liikenteen väylien kunnossapito	€/km	4 210	4 924	4 890	4 890	4 890

Toiminnan kysyntä ja laajuustiedot	TP2016	TA2017	TAE2018	TS2019	TS2020
Liikenneväylät: Kadut ja kevyen liikenteen väylät (km) Avustettavat yks.tiet (km)	26,4 108	28,3 98	28,3 98	28,3 98	28,3 98
Puistot ja yleiset alueet: Rakennettuja puistoalueita (ha) Leikki- ja uimapaikat (kpl) Uimapaikat, sivukylät Venelaskupaikat Senioripuisto	2,5 9 6 5	2,5 9 6 6 1	2,5 10 6 6 1	2,5 10 6 6 1	2,5 10 6 6 1
Liikuntapaikat ja -alueet: Urheilukenttä (kpl) Tenniskenttä (kpl) Latupohjia kk-alue (km) Latupohjia, sivukylät (km) Jääalueet (kpl) Katettu jääkiekkokaukalo (kpl) Kuntosali (kpl) Lähiliikuntapaikka (kpl) Luontopolku Skatepark Frisbeegolf-rata	1 2 30 100 3 1 1 9 2 1 1	1 2 30 100 2 1 1 9 2 1 1	1 2 30 100 2 1 1 10 2 1 1	1 2 30 100 2 1 1 10 2 1 1	1 2 30 100 2 1 1 10 3 1 1
Maanmittaus: Kirkonkylän asemakaava-alue Ranta-asemakaava-alue Rantaosayleiskaava-alue Kaivosalueen osayleiskaava Kaivosalueen asemakaava-al.	2 14 9 1 1	2 14 9 1 1	2 14 9 1 1	2 14 9 1 1	2 14 9 1 1

Perustiedot:	TP2016	TA2017	TAE2018	TS2019	TS2020
Henkilöstö					
Tekninen johtaja	0,7	0,7			
Kenttämestari	1	1	1	1	1
Hallintosihteeri			1	1	1

Koneenkuljettaja Insinööri/ostopalvelut Ra- nuan Infra Oy:ltä	1 1/3	1 1/3	1 1/3	1 1/3	1 1/3
---	----------	----------	----------	----------	----------

Talous	TP 2016	TA 2017	TAES 2018	Muutos-% 2017-2018	TS 2019	TS 2020
Toimintatuotot	28 368	58 200	37 700	-35,2	37 700	37 700
Myyntituotot	26 690	52 700	32 100	-39,1	32 100	32 100
Maksutuotot						
Tuet ja avustukset	516	4 000	4 000		4 000	4 000
Vuokratuotot	562	500	600	20,0	600	600
Muut toimintatuotot	600	1 000	1 000		1 000	1 000
Toimintakulut	-631 513	-698 548	-694 420	-0,6	-694 420	-694 420
Henkilöstökulut	-191 961	-204 100	-199 488	-2,3	-199 488	-199 488
Palvelujen ostot	-309 295	-343 041	-345 185	0,6	-345 185	-345 185
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-55 392	-74 720	-73 200	-2,0	-73 200	-73 200
Avustukset	-47 235	-45 000	-45 000		-45 000	-45 000
Vuokrat	-26 114	-30 187	-29 547	-2,1	-29 547	-29 547
Muut toimintakulut	-1 516	-1 500	-2 000	33,3	-2 000	-2 000
Toimintakate	-603 145	-640 348	-656 720	2,6	-656 720	-656 720
Poistot ja arvonalentumiset	-614 437	-362 887	-299 127	-17,6	-299 127	-299 127
Tilikauden tulos	-1 217 582	-1 003 235	-955 847	-4,7	-955 847	-955 847
Vyörytyserät	-7 142	-7 038	-6 678	-5,1	-6 678	-6 678

Sanalliset tavoitteet ja perustelut:

Hallinto:

- * Simontaipaleen lomatonttialueen tonttien markkinointi ja myynti
- * Energiategohkuushankkeen kustannussäästöjen seuranta
- * Toteutetaan työyksikön kehittämissuunnitelman linjaukset työilmapiiriin ja hyvinvoinnin kehittämisestä.

Liikenneväylät:

- * Yksityisteiden avustaminen 380 eurolla/km (pysyvän asutuksen pääsytie, tien pituus väh. 300 m).
- * Yksityisteiden peruskorjauksen avustaminen 8 800 euron määrärahalta/vuosi. Avustusta myönnetään vahvistetun määrärahan mukaan kuitenkin siten, että kunnan avustus on 10 – 50 % hyväksytyistä kustannuksista ja julkisen rahoituksen osuus on yhteensä enintään 80 %.
- * Hoidetaan Ristijärvi-Penämötien ja Simontaipaleentien talviauraukset.
- * Yksi paliskunta ja Metsähallitus osallistuvat Ristijärvi-Penämötien aurauskustannuksiin.
- * Osallistutaan Lapin kuntien liikenneturvallisuuden yhteiseen toimijatyöhön.
- * Rantatien soraosuuden saneeraus sekä kevyenliikenteenväylän saneeraus välillä Keskustie-Multilahdentie (n. 200 m).

Haja-asutusalueiden vesihuolto:

- * Kunta avustaa harkinnanvaraisesti yksityistalouksia ja yhteisöjä talousveden laitteiden ja putkien rakentamisessa (ei tueta liittymismaksuja). Avustuksista päättää kunnanhallitus tapauskohtaisesti.

Puistot ja muut yleiset alueet:

- * Matkailua ja safaritoimintaa palvelevien rakenteiden parantaminen ja korkealaatuinen ylläpito (kelkkareitit, ulkoilualueet yms.)
- * Taajama-alueen puisto- ja viheralueiden hoito ja raivaukset.
- * Eläinpuiston lähialueen reittien suunnittelu ja kehittäminen.
- * Korkiakummun alueen opasteet ja luontopolun suunnittelu.
- * Veneenlaskupaikan kunnostus Pohjaslahdessa.
- * Petäjävaaran lähiliikuntapaikka

- * Ikosenpuiston matonpesupaikka
- * Elohopealamppujen uusiminen (latuvalot) suunnitelmakaudella.
- * Varastoalueiden kehittäminen suunnitelmakaudella.

Joukkoliikenne:

- * Asiointiliikenne kuudella taksilinjalla ajetaan kouluaikoina kerran viikossa ja muulloin kaksi kertaa viikossa. Matkustajamäärän tulee olla vähintään kaksi henkilöä/ajokerta.

Jätehuolto:

- * Jätehuollon viranomaistehtävät ovat siirtyneet isäntäkuntamallilla Rovaniemen kaupungin hoidettavaksi. Rovaniemen kaupungin teknisen lautakunnan jätehuoltojaostoon on nimetty edustaja Ranuan kunnasta. Jätehuollon järjestämisestä vastaa Napapiirin Residuum Oy.

Tehtävä/tulosalue:	Toimitila- ja vuokrauspalvelu
Tilivelvollinen:	Rakennusmestari/Teknisen osaston osastopäällikkö
Toiminnan lyhyt kuvaus/ palveluajatus:	Kunnan kiinteistöjen hoito ja kunnossapito Maa- ja metsätilat

Tavoitteen kohteen määrittely	Mittari	TP2016	TA2017	TAE2018	TS2019	TS2020
Kiinteistöjä hoidetaan taloudellisesti	bruttokustannukset euroa/m ³	16,77	14,85	14,34	14,34	14,34

Toiminnan kysyntä ja laajuustiedot	TP2016	TA2017	TAE2018	TS2019	TS2020
Kiinteistöjen ja tilojen käyttö (kuutiot)					
Sivistystoimi	39 327	39 327	39 327	39 327	39 327
Perusturva	27 890	27 890	27 890	27 890	27 890
Vuokrakiinteistöt	15 719	15 719	12 839	12 839	12 839
Tekninen toimi	2 980	2 980	2 980	2 980	2 980
Teollisuushallit ym.	-	-	-	-	-
Virastot ym.	5 670	5 670	5 670	5 670	5 670
Liikunta/nuoriso	25 761	25 761	25 761	25 761	25 761
Tyhjät kiinteistöt	18 400	18 400	18 400	18 400	18 400
Määrä (kpl)	34	34	33	33	33

Perustiedot:	TP2016	TA2017	TAE2018	TS2019	TS2020
Henkilöstö					
Rakennusmestari	1	1	1	1	1
Siivoustyön ohjaaja	2/5	2/5	1/5	1/5	1/5
Sähkömestari	1	1	-	-	-
Kiinteistönhoitaja	4	4	4	4	4
Laitosmies	-	-	-	-	-
Siivooja	11	11	10	10	10
Rakennusmies, vak.	2½	2½	2	2	2
Vuokratyöntekijä	1	1	1	1	1
Vanhempi ammattimies	2	2	2	2	2
Autonkuljettaja	1	1	1	1	1
Käytössä olevat tilat:					
Kiinteistöt m ²	34 789	34 789	33 879	33 879	33 879
m ³	135 947	135 947	132 867	132 867	132 867

Talous	TP 2016	TA 2017	TAES 2018	Muutos-% 2017-2018	TS 2019	TS 2020
Toimintatuotot	2 447 105	2 297 237	2 093 328	-8,9	2 093 328	2 093 328
Myyntituotot	383 163	403 570	405 925	0,6	405 925	405 925
Maksutuotot	458					
Tuet ja avustukset	55 049	86 620				
Vuokratuotot	2 001 383	1 802 047	1 683 403	-6,6	1 683 403	1 683 403
Muut toimintatuotot	7 052	5 000	4 000	-20,0	4 000	4 000
Toimintakulut	-2 472 129	-2 218 434	-2 110 667	-4,9	-2 110 667	-2 110 667
Henkilöstökulut	-931 212	-813 158	-693 499	-14,7	-693 499	-693 499
Palvelujen ostot	-548 643	-424 970	-432 242	1,7	-432 242	-432 242
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-776 330	-690 750	-686 800	-0,6	-686 800	-686 800
Avustukset						
Vuokrat	-124 200	-110 102	-121 800	10,6	-121 800	-121 800
Muut toimintakulut	-91 744	-179 454	-176 326	-1,7	-176 326	-176 326
Toimintakate	-25 024	78 803	-17 339	-122,0	-17 339	-17 339
Poistot ja arvonalentumiset	-1 862 358	-210 594	-121 840	-42,1	-121 840	-121 840
Tilikauden tulos	-1 887 382	-131 791	-139 179	5,6	-139 179	-139 179
Vyörytyserät	-27 958	-22 350	-20 298	-9,2	-20 298	-20 298

Sanalliset tavoitteet ja perustelut:

Maa- ja metsätilat:

- * Harvennus- ja hoitohakkuut kunnan omistamilla maatiloilla tehdään metsänhoidon kannalta oikea-aikaisesti.
- * Hakkuut tehdään mahdollisimman hyvin ympäristöarvot huomioiden.
- * Selvitetään taimikonhoitotarpeet kunnan omistamilla kiinteistöillä.

Toimitila- ja vuokrauspalvelu:

- * Kunnan kiinteistöjen tehokas ylläpito.
- * Energiatohokkuushankkeen kustannussäästöjen seuranta.
- * Rakennusten peruskorjaukset investointisuunnitelman mukaan.
- * Kiinteistöhoitopalvelujen myyminen Rantakodille.
- * Selvitetään tyhjen kiinteistöjen jatkokäyttömahdollisuudet siten, että asemakaavan päivityksen yhteydessä ratkaistaan vanhojen koulukiinteistöjen alueen tuleva käyttötarkoitus.

Tehtävä/tulosalue: Tilivelvollinen:	Pelastustoimi/kuntien yhteistoiminta Teknisen osaston osastopäällikkö
Toiminnan lyhyt kuvaus/palveluajatus:	Alueellisen pelastustoimen järjestämisvastuu on Lapin liitolla. Pelastuslaitoksen toimipisteet on hajautettu Lapin kuntiin. Kunnat vastaavat pelastustoimen kustannuksista tilinpäätösten keskiarvojen (50 %) ja kuntien asukasluvun (50 %) perusteella.

Talous	TP 2016	TA 2017	TAES 2018	Muutos-% 2017-2018	TS 2019	TS 2020
Toimintatuotot						
Myyntituotot						
Maksutuotot						
Tuet ja avustukset						
Vuokratuotot						
Muut toimintatuotot						

Toimintakulut	-381 546	-365 000	-380 000	4,1	-380 000	-380 000
Henkilöstökulut						
Palvelujen ostot	-381 495	-365 000	-380 000	4,1	-380 000	-380 000
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-51					
Avustukset						
Vuokrat						
Muut toimintakulut						
Toimintakate	-381 546	-365 000	-380 000	4,1	-380 000	-380 000
Poistot ja arvonalentumiset						
Tilikauden tulos	-381 546	-365 000	-380 000	4,1	-380 000	-380 000
Vyörytyserät	-4 315	-3 677	-3 654	-0,6	-3 654	-3 654

Tehtävä/tulosalue:	Rakennusvalvonta
Tilivelvollinen:	Rakennustarkastaja
Toiminnan lyhyt kuvaus/ palveluajatus:	Maankäyttö- ja rakennuslain ja sen nojalla annettujen määräysten ja ohjeiden valvonta sekä rakentamisen neuvonta. Tavoitteena hyvä rakennettu ympäristö sekä rakentamisen laadun säilyttäminen

Toiminnan kysyntä ja laajuustiedot	TP2016	TA2017	TAE2018	TS2019	TS2020
- Rakennus- ja toimenpideluvat					
- Ilmoitukset	81	120	120	120	120
- Lausunnot	41	50	50	50	50
- Poikkeamisluvat	20	20	20	20	20
- Katselmukset	11	10	10	10	10
	250	250	250	250	250

Perustiedot:	TP2016	TA2017	TAE2018	TS2019	TS2020
Henkilöstö					
Rakennustarkastaja	1	1	1	1	1

Talous	TP 2016	TA 2017	TAES 2018	Muutos-% 2017-2018	TS 2019	TS 2020
Toimintatuotot	45 055	39 000	41 000	5,1	41 000	41 000
Myyntituotot	20					
Maksutuotot	45 035	39 000	41 000	5,1	41 000	41 000
Tuet ja avustukset						
Vuokratuotot						
Muut toimintatuotot						
Toimintakulut	-66 578	-79 160	-80 350	1,5	-80 350	-80 350
Henkilöstökulut	-48 469	-57 110	-56 440	-1,2	-56 440	-56 440
Palvelujen ostot	-17 490	-19 050	-19 360	1,6	-19 360	-19 360
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-561	-2 400	-1 950	-18,8	-1 950	-1 950
Avustukset						
Vuokrat	-58	-600	-600		-600	-600
Muut toimintakulut			-2 000	100,0	-2 000	-2 000

Toimintakate	-21 523	-40 160	-39 350	-2,0	-39 350	-39 350
Poistot ja arvonalentumiset						
<i>Tilikauden tulos</i>	-21 523	-40 160	-39 350	-2,0	-39 350	-39 350
Vyörytyserät	-753	-798	-773	-3,1	-773	-773

Sanalliset tavoitteet ja perustelut:

- * Rakennetun ympäristön tehostettu valvonta talvikaudella.
- * Valmistellaan sähköistä asiointia ja mahdollista toteutusta vuosina 2018/2019.
- * Suunnitelmakaudella varaudutaan Suhangon kaivoshankkeen mahdolliseen käynnistymiseen ja mahdollisiin lisäresurssitarpeisiin rakennusvalvonnassa ja asiantuntijatehtävissä.

Tehtävä/tulosalue:	Ympäristönsuojelu
Tilivelvollinen:	Teknisen osaston osastopäällikkö
Toiminnan lyhyt kuvaus/palveluajatus:	Ympäristönsuojelupalvelut ostetaan Rovaniemen kaupungilta. Tulosityksikkö sisältää myös omat hankkeet

Talous	TP 2016	TA 2017	TAES 2018	Muutos-% 2017-2018	TS 2019	TS 2020
Toimintatuotot						
Myyntituotot						
Maksutuotot						
Tuet ja avustukset						
Vuokratuotot						
Muut toimintatuotot						
Toimintakulut	-32 276	-31 270	-32 410	3,6	-32 410	-32 410
Henkilöstökulut	-2 135	-1 670	-2 080	24,6	-2 080	-2 080
Palvelujen ostot	-29 972	-29 300	-30 030	2,5	-30 030	-30 030
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-169	-300	-300		-300	-300
Avustukset						
Vuokrat						
Muut toimintakulut						
Toimintakate	-32 276	-31 270	-32 410	3,6	-32 410	-32 410
Poistot ja arvonalentumiset						
<i>Tilikauden tulos</i>	-32 276	-31 270	-32 410	3,6	-32 410	-32 410
Vyörytyserät	-365	-315	-312	-1,0	-312	-312

Sanalliset tavoitteet ja perustelut:

- * Ympäristönsuojelun yhteistyösopimusta jatketaan Rovaniemen kaupungin kanssa ja palvelutaso säilytetään hyvällä tasolla.

Yhteenveto keskeisimmistä toiminnallisista tavoitteista	Mittari	TP2016	TA2017	TAE2018	TS2019	TS2020
Kiinteistöjen hoito on taloudellista ja tehokasta	euroa/m ³	16,77	14,85	14,34	14,34	14,34
Simontaipaleen lomatonttien myynti	myydyt tontit/v	1	5	5	5	5
Viranomaistoimenpiteet ovat laadultaan vaikuttavia ja tehokkaita ja ne suoritetaan nopeasti	käsittelyaika/toimenpide/vko	2	2	2	2	2
Rakennus- ja toimenpidelupien käsittely	Lupien käsittelyaika/vko	4	4	4	4	4
Kaavateiden toimivuuden ja turvallisuuden parantaminen - päällystetään vuosittain - kunnossapito on hyvää ja laadukasta	Asiakaspalaute/valituksia max/vuosi	0	0	0	0	0

Tekninen Itk yhteensä	TP 2016	TA 2017	TAES 2018	Muutos-% 2017-2018	TS 2019	TS 2020
Toimintatuotot	2 520 528	2 394 437	2 172 028	-9,3	2 172 028	2 172 028
Myyntituotot	409 873	456 270	438 025	-4,0	438 025	438 025
Maksutuotot	45 493	39 000	41 000	5,1	41 000	41 000
Tuet ja avustukset	55 565	90 620	4 000		4 000	4 000
Vuokratuotot	2 001 945	1 802 547	1 684 003	-6,6	1 684 003	1 684 003
Muut toimintatuotot	7 652	6 000	5 000	-16,7	5 000	5 000
Toimintakulut	-3 584 042	-3 392 412	-3 297 847	-2,8	-3 297 847	-3 297 847
Henkilöstökulut	-1 173 777	-1 076 038	-951 507	-11,6	-951 507	-951 507
Palvelujen ostot	-1 286 895	-1 181 361	-1 206 817	2,2	-1 206 817	-1 206 817
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-832 503	-768 170	-762 250	-0,8	-762 250	-762 250
Avustukset	-47 235	-45 000	-45 000		-45 000	-45 000
Vuokrat	-150 372	-140 889	-151 947	7,8	-151 947	-151 947
Muut toimintakulut	-93 260	-180 954	-180 326	-0,3	-180 326	-180 326
Toimintakate	-1 063 514	-997 975	-1 125 819	12,8	-1 125 819	-1 125 819
Poistot ja arvonalentumiset	-2 476 795	-573 481	-420 967	-26,6	-420 967	-420 967
Tilikauden tulos	-3 540 309	-1 571 456	-1 546 786	-1,6	-1 546 786	-1 546 786
Vyörytyserät	-40 533	-34 178	-31 715	-7,2	-31 715	-31 715

Käyttötalousosa/koko kunta yhteensä:

Kunta yhteensä	TP 2016	TA 2017	TAES 2018	Muutos-% 2017-2018	TS 2019	TS 2020
Toimintatuotot	8 689 526	8 683 904	7 031 756	-19,0	6 531 756	6 531 756
Myyntituotot	3 748 423	4 144 661	2 836 265	-31,6	2 836 265	2 836 265
Maksutuotot	1 864 389	1 860 895	1 715 687	-7,8	1 215 687	1 215 687
Tuet ja avustukset	567 741	397 676	392 326	-1,3	392 326	392 326
Vuokratuotot	2 413 402	2 235 672	2 062 789	-7,7	2 062 789	2 062 789
Muut toimintatuotot	95 571	45 000	24 689	-45,1	24 689	24 689
Toimintakulut	-35 927 456	-37 231 663	-35 704 408	-4,1	-35 532 408	-35 532 408
Henkilöstökulut	-17 170 060	-17 356 078	-15 872 753	-8,5	-14 643 753	-14 643 753
Palvelujen ostot	-12 365 910	-13 266 822	-12 733 910	-4,0	-13 833 910	-13 833 910
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-2 291 733	-2 373 359	-2 308 767	-2,7	-2 265 767	-2 265 767
Avustukset	-1 591 430	-1 301 519	-1 755 096	34,8	-1 755 096	-1 755 096
Vuokrat	-2 257 028	-2 585 141	-2 720 306	5,2	-2 720 306	-2 720 306
Muut toimintakulut	-251 295	-348 744	-313 576	-10,1	-313 576	-313 576
Toimintakate	-27 237 930	-28 547 759	-28 672 652	0,4	-29 000 652	-29 000 652
Poistot ja arvonalentumiset	-3 617 202	-1 329 334	-1 134 471	-14,7	-1 134 471	-1 134 471
<i>Tilikauden tulos</i>	-30 855 132	-29 877 093	-29 807 123	-0,2	-30 135 123	-30 135 123

Toimintakate

Toimintakate osoittaa paljonko käyttötalouden kuluista jää katettavaksi verotuloilla ja valtionosuuksilla sekä rahoitustuotoilla, joista on vähennetty rahoituskulut.

Toimintakate on talousarviovuonna -28.672.652 euroa (toimintatuotot – toimintakulut) ja toimintakate kasvaa vuoden 2017 talousarvioon nähden 0,4 % ts. 124.893 euroa. Toimintatuottojen osuus toimintakuluista on 13,1 %.

Verotulot

Verotuloja arvioidaan talousarviovuonna 2018 kertyvän yhteensä n. 9.500.000 euroa. Talousarviovuonna tuloveroprosentti säilytetään ennallaan. Kiinteistöveroprosentit korotetaan lähemmäksi valtakunnan keskiarvoja seuraavasti: vakinaisen asumisen kiinteistövero 0,45 %, yleinen kiinteistövero 1,00 % ja muiden asuinrakennusten kiinteistövero 1,10 %.

Valtionosuudet

Valtionosuuksia arvioidaan talousarviovuonna kertyvän yhteensä 20.200.000 euroa, jossa on vähennystä vuoteen 2017 verrattuna 1,5 %.

Laki kunnan peruspalvelujen valtionosuudesta annetun lain muuttamisesta ns. valtionosuus uudistuslaki (676/2014) on tullut voimaan 1.1.2015. Järjestelmää on yksinkertaistettu, määräytymisperusteita uusittu, vähennetty ja laskennallisuutta lisätty.

Järjestelmään sovelletaan ikäryhmytyksen lisäksi seuraavia kriteereitä: sairastavuus, työttömyysaste, kaksikielisyys, vieraskielisyys, asukastiheys, saaristoisuus ja koulutustausta.

Tämän lisäksi kunnalle myönnetään valtionosuutta lisäosien perusteella. Lisäosissa ei ole omarahoitusosuutta. Lisäosia ovat syrjäisyys, työpaikkaomavaraisuus ja saamelaisuus. Nykyinen yleinen asukaskohtainen valtionosuus poistuu kuten myös erityisen harvan asutuksen, saaristokunnan ja saamelaisten kotiseutualueen kuntien lisäosat. Peruspalvelujen valtionosuuden osana otetaan huomioon myös verotuloihin perustuva valtionosuuksien tasaus.

Ennakollisen laskelman mukaan valtionosuusprosentti on 25,34 % (25,23 % v. 2017) ja kunnan omarahoitusosuus 3 540 €/asukas (3.627 €/asukas) vuonna 2018.

Merkittävimmät muutokset kuntien vuoden 2018 valtionosuusrahoituksessa johtuvat kilpailukyky sopimuksesta (119 milj. euroa, -21 €/asukas) ja kustannusten jaon tarkistuksesta (-177 milj. euroa, vaikutus kuntakohtainen laskennallisten kustannusten suhteessa). Laskelmissa on otettu huomioon myös varhaiskasvatuksen asiakasmaksujen alentamisen osittainen kompensointi valtionosuusjärjestelmän kautta (+25 milj. euroa, valtionosuusprosentissa +0,09 prosenttiyksikköä).

Kuntien tehtäviin ja velvoitteisiin tulee muutoksia myös vuonna 2018. Ne vaikuttavat valtionosuuteen perushintojen, laskennallisten kustannusten ja valtionosuusprosentin kautta. Ennakkolaskelmassa on otettu huomioon mm. seuraavat muutokset:

- omais- ja perhehoidon kehittäminen (+5 milj. €)
- vanhusten kotihoito ja veteraanien kotiin vietävät palvelut (+1,0 milj. euroa)
- oppilas- ja opiskelijahuoltolain muutos (+5,6 milj. €)
- säästö omais- ja perhehoidon kehittämisestä (-8,8 milj. €)
- vanhuspalveluiden henkilöstömitoitusten tarkistaminen (-4,1 milj. €)

- päivystyksen ja esh:n uudistus (-31 milj. €)
- yli 3-vuotiaiden lasten ja kasvattajien määrän suhteen muutos (-0,5 milj. €)

Järjestelmäuudistuksen aiheuttamaa valtionosuusmenetystä huomattavasti enemmän Ranuan kunta menettää valtionosuuksia hallitusohjelmassa päätettyjen valtionosuusleikkausten vuoksi. Järjestelmämuutoksen aiheuttama menetys vuonna 2018 on noin 200.000 euroa ja muiden muutosten sekä tehtävien ja velvoitteiden menetys noin 300.000 euroa. Maahanmuuttajien valmistavaa opetusta ei tällä hetkellä ole, joten ko. toiminnan valtionosuus poistuu.

Valtionosuusjärjestelmän uudistus ja valtioneuvoston päättämät valtionosuusleikkaukset merkitsevät Ranuan kunnalle viiden vuoden siirtymäkautena yhteensä noin 2,2 milj. euron valtionosuusmenetystä, mikä vastaa noin 5,5 % -yksikön tuloverokorotusta, mikäli leikkaus katettaisiin tuloverolla.

Vuosikate

Vuosikate on kunnan kokonaistulorahoitusta kuvaava välitulos. Vuosikate ilmoittaa riittääkö kunnan tulorahoitus kattamaan pitkävaikutteisista tuotannon tekijöistä aiheutuneet kulut eli käyttöomaisuuden poistot.

Vuosikatetta odotetaan talousarviovuonna kertyvän 1.077.348 €, ts. 269 €/asukas. Vuosikatteen osuus poistoista on 95 %.

Poistojen määrän arvioidaan olevan 1.134.471 euroa ja talousarviovuonna tilikauden alijäämäksi arvioidaan 57.123 euroa.

Vuosikatetta kertyy suunnitelmakaudella yhteensä 976.000 euroa, mikä ei kata korvausinvestointeja. Talousennusteen mukaan vuosikate on vuodesta 2020 alkaen negatiivinen.

Seuraavana on esitetty tuloslaskelma sisältäen sisäiset erät (sivu 72) sekä ulkoinen tuloslaskelma, jossa sisäiset erät eivät ole mukana (sivu 73).

TULOSLASKELMA ULKOKOINEN/SISÄINEN	TP 2016	TA 2017	TAES 2018	Muutos %
TOIMINTATUOTOT				
Myyntituotot	3 741 966	4 144 661	2 836 265	-31,6
Maksutuotot	1 864 388	1 860 895	1 715 687	-7,8
Tuet ja avustukset	574 198	397 676	392 326	-1,3
Vuokratuotot	2 413 403	2 235 672	2 062 789	-7,7
Muut toimintatuotot	95 571	45 000	24 689	-45,1
TOIMINTATUOTOT	8 689 526	8 683 904	7 031 756	-19,0
TOIMINTAKULUT				
Henkilöstökulut				
Palkat ja palkkiot	-13 307 113	-13 330 972	-12 319 096	-7,6
Muut henkilösivukulut	-4 064 003	-4 121 028	-3 643 657	-11,6
Henkilöstökorvaukset	201 056	95 922	90 000	-6,2
Henkilöstökulut	-17 170 060	-17 356 078	-15 872 753	-8,5
Palvelujen ostot				
Asiakaspalvelujen ostot	-5 534 804	-6 440 510	-6 434 300	-0,1
Muiden palvelujen ostot	-6 831 106	-6 826 312	-6 299 610	-7,7
Palvelujen ostot	-12 365 910	-13 266 822	-12 733 910	-4,0
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-2 291 733	-2 373 359	-2 308 767	-2,7
Avustukset	-1 591 429	-1 301 519	-1 755 096	34,8
Muut toimintakulut	-2 508 324	-2 933 885	-3 033 882	3,4
TOIMINTAKULUT	-35 927 456	-37 231 663	-35 704 408	-4,1
TOIMINTAKATE	-27 237 930	-28 547 759	-28 672 652	0,4
Verotulot	9 627 586	9 500 000	9 500 000	
Valtionosuudet	21 528 784	20 500 000	20 200 000	-1,5
Rahoitustuotot ja kulut				
Korkotuotot	70 762	40 000	50 000	25,0
Muut rahoitustuotot	160 701	10 000	150 000	1400,0
Korkokulut	-93 188	-90 000	-95 000	5,6
Muut rahoituskulut	-38 857	-74 000	-55 000	-25,7
VUOSIKATE	4 017 858	1 338 241	1 077 348	-19,5
Poistot ja arvonalentumiset				
Suunnitelman mukaiset poistot/arvonl.	-3 617 204	-1 329 334	-1 134 471	-14,7
Satunnaiset erät				
Satunnaiset tuotot				
Satunnaiset kulut				
TILIKAUDEN TULOS	400 654	8 907	-57 123	-741,3
Poistoeron lisäys (-) tai vähennys (+)	338 013			
Varausten lisäys (-) tai vähennys (+)	-600 000			
TILIKAUDEN YLI/ALIJÄÄMÄ	138 667	8 907	-57 123	-741,3

TULOSLASKELMA ULKOINEN	TP 2016	TA 2017	TAES 2018	Muutos %
TOIMINTATUOTOT				
Myyntituotot	1 624 033	2 001 112	1 050 284	-47,5
Maksutuotot	1 864 388	1 860 895	1 715 687	-7,8
Tuet ja avustukset	574 198	397 676	392 326	-1,3
Vuokratuotot	791 522	723 985	561 781	-22,4
Muut toimintatuotot	95 571	45 000	24 689	-45,1
TOIMINTATUOTOT	4 949 712	5 028 668	3 744 767	-25,5
TOIMINTAKULUT				
Henkilöstökulut				
Palkat ja palkkiot	-13 307 113	-13 330 972	-12 319 096	-7,6
Muut henkilösivukulut	-4 064 003	-4 121 028	-3 643 657	-11,6
Henkilöstökorvaukset	201 056	95 922	90 000	-6,2
Henkilöstökulut	-17 170 060	-17 356 078	-15 872 753	-8,5
Palvelujen ostot				
Asiakaspalvelujen ostot	-5 534 804	-6 440 510	-6 434 300	-0,1
Muiden palvelujen ostot	-4 713 240	-4 682 763	-4 513 629	-3,6
Palvelujen ostot	-10 248 044	-11 123 273	-10 947 929	-1,6
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-2 291 666	-2 373 359	-2 308 767	-2,7
Avustukset	-1 591 429	-1 301 519	-1 755 096	34,8
Muut toimintakulut	-886 444	-1 422 198	-1 532 874	7,8
TOIMINTAKULUT	-32 187 642	-33 576 427	-32 417 419	-3,5
TOIMINTAKATE	-27 237 930	-28 547 759	-28 672 652	0,4
Verotulot	9 627 586	9 500 000	9 500 000	
Valtionosuudet	21 528 784	20 500 000	20 200 000	-1,5
Rahoitustuotot ja kulut				
Korkotuotot	70 762	40 000	50 000	25,0
Muut rahoitustuotot	160 701	10 000	150 000	1400,0
Korkokulut	-93 188	-90 000	-95 000	5,6
Muut rahoituskulut	-38 857	-74 000	-55 000	-25,7
VUOSIKATE	4 017 858	1 338 241	1 077 348	-19,5
Poistot ja arvonalentumiset				
Suunnitelman mukaiset poistot(arvonal.)	-3 617 204	-1 329 334	-1 134 471	-14,7
Satunnaiset erät				
Satunnaiset tuotot				
Satunnaiset kulut				
TILIKAUDEN TULOS	400 654	8 907	-57 123	-741,3
Poistoeron lisäys (-) tai vähennys (+)	338 013			
Varausten lisäys (-) tai vähennys (+)	-600 000			
TILIKAUDEN YLI/ALIJÄÄMÄ	138 667	8 907	-57 123	-741,3

4

INVESTOINTIOSA

KOHDE (1000 €, kustannusarvio brutto ja talous-suunnitelmavuodet netto)	Kustannus-arvio	Talousarvio 2018			Taloussuunnitelma	
		Menot	Tulot	Netto	2019	2020
Pitkävaikutteiset menot						
ATK -verkon laitteet	-20	-20		-20		
Kanta-arkisto	-50	-50		-50		
Vanhan terveystieteiden keskuksen purku	-400				-400	
Talous- ja henkilöstöhallintopalveluiden käyttöönotto	-120	-120		-120		
Ranuan Vuokra-asunnot Oy/avustus asuinrakennuksen purkamiseen ja kuituyhteyksien asuntoihin rakentamiseen.	-140	-140		-140		
Pitkävaikutteiset menot yhteensä	-730	-330		-330	-400	
Maa- ja vesialueet						
Maa-alueiden osto	-75	-25		-25	-25	-25
Maa- ja vesialueet yhteensä	-75	-25		-25	-25	-25
Rakennukset						
Rakennusten peruskorjaukset ¹⁾	-460	-240		-240	-110	-110
Hyvinvointikeskuksen rakennuttajakustannukset	-250	-220		-220	-30	
Koulukeskus/tekn.työ/taidetilat/väestönsuoja	-1100				-100	-1000
Rakennukset yhteensä	-1810	-460		-460	-240	-1110
Kiinteät rakenteet ja laitteet						
Kaavateiden rakentaminen, asfaltoinnit ja kevyen liikenteen väylät	-150	-50		-50	-50	-50
Matonpesupaikka	-20	-20		-20		
Kolomaan teollisuusalueen kehittäminen; Kermikäntien/ Kesukakujan rakentaminen	-230	-230		-230		
Päivikintien rakentaminen	-150				-150	
Siuruajoen reittisilta	-100					-100
Petäjävaaran lähiliikuntapaikka ²⁾	-50	-30		-30	-20	
Korkiakummun luontopolku	-50					-30
Matkailureittien kehittäminen	-20	-10		-10	-10	
Kiinteät rakenteet ja laitteet yhteensä	-770	-340		-340	-230	-180
Osakkeet ja osuudet	-20				-10	-10
Käyttöomaisuusarvopaperit yhteensä	-20				-10	-10
Koneet ja kalusto						
Hyvinvointikeskuksen kalustohankinnat	-290	-260		-260	-30	
Koneet ja kalusto yhteensä	-290	-260		-260	-30	
YHTEENSÄ	-3695	-1415		-1415	-925	-1325

1) Useat kohteet, tekninen lautakunta vahvistaa käyttösuunnitelman yhteydessä (mm. jäähallin maalaus, suunnittelu eri kohteet)

2) Hankkeen käynnistäminen edellyttää 30 - 50 %:n avustusta

5

RAHOITUSOSA

		TP 2016	TA 2017	TAES 2018	TS 2019	TS 2020
Tulorahoitus						
Vuosikate	+/-	4 017 858	1 338 241	1 077 348	199 348	-300 652
Satunnaiset erät	+/-					
Tulorahoituksen korjauserät	+/-	73 418				
Investoinnit						
Investointimenot	-	-2 315 767	-1 500 000	-1 415 000	-925 000	-1 325 000
Rahoitusosuudet investointimenoihin	+	118 673				
Pys.vas.hyödykkeiden luovutustulot	+	11 623				
Toiminnan rahavirta	+/-	1 905 804	-161 759	-337 652	-725 652	-1 625 652
Rahoituksen rahavirta						
Antolainauksen muutokset						
Antolainasaamisten lisäykset	-	-19 386				
Antolainasaamisten vähennykset	+	20 588	25 000	25 000	25 000	25 000
Lainakannan muutokset						
Pitkäaikaisten lainojen lisäys	+					
Pitkäaikaisten lainojen vähennys	-	-482 272	-659 860	-490 454	-490 454	-490 454
Lyhytaikaisten lainojen muutos	+/-					
Oman pääoman muutokset	+/-					
Vaikutus maksuvalmiuteen		1 424 735	-796 619	-803 106	-1 191 106	-2 091 106
Lainakanta 31.12.		4 650 640	3 990 780	3 500 326	3 009 872	2 519 418
Investointien tulorahoitus, %		183,84	89,22	76,14	21,55	-22,69
Kassavarat 31.12.		8 224 367	7 427 748	6 764 642	5 573 536	3 482 430

6

HENKILÖSTÖSUUNNITELMA

Talousarviovuonna ja suunnitelmakaudella optimaalinen henkilöstöresurssi on edelleen keskeisin osa-alue kunnan toimintojen rakenteellisessa suunnittelussa. Kunnan talousarviossa ja taloussuunnitelmassa henkilöstömenojen osuus kaikista toimintakuluista (ulkoinen) on merkittävä (49 %).

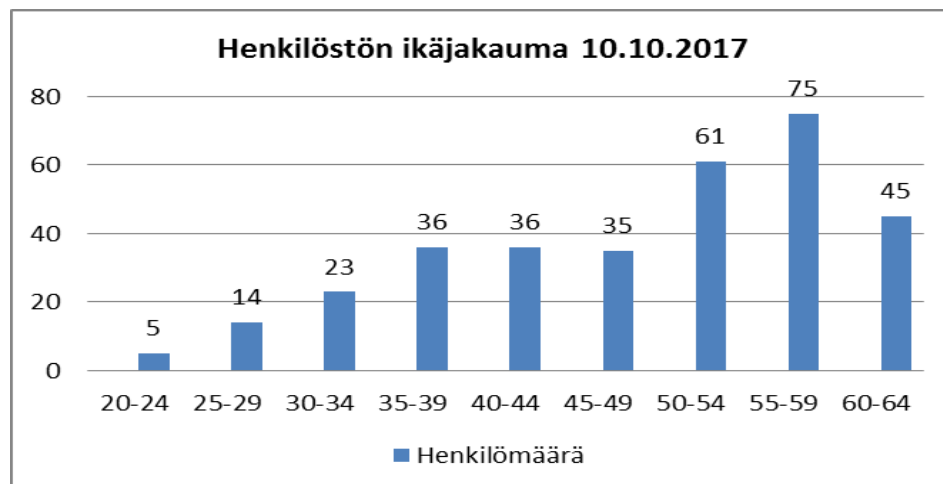
Vuoden 2018 aikana otetaan käyttöön tehostetun palveluasumisen palveluseteli ja Marjaniemen osalta selvitetään liikkeenluovutuksen toteutusta ulkopuoliselle palvelutuottajalle. Talous- ja henkilöstöhallintopalveluiden osalta toteutetaan ulkoistus vuoden 2018 alkupuolella. Myös ruoka- ja pesulapalvelutuotannon osalta ulkoistusvaihtoehtoa liikkeenluovutusratkaisumallilla selvitetään. Liikkeenluovutusratkaisujen toteuttamisen edellytyksenä on, että henkilöstön työpaikat ja lähipalvelut tulevat mahdollisimman hyvin turvattua.

Maahanmuuttajien tukiasumisyksikön henkilöstömäärää on supistettu viidellä työntekijällä ja teknisen toimen henkilöstö on vähentynyt kolmella työntekijällä. Talous- ja hallintopalveluista siirtyy vuoden 2019 alussa kolme työntekijää Monetra Oy:n palvelukseen. Toimistosihteerit on siirretty hallinto-osaston alta ao. hallintokuntien henkilöstöön. Taulukossa 1 on eriteltynä hallintokunnittain henkilöstösuunnitelma vuoteen 2020 saakka.

	TA2017	TA2018	TS2019	TS2020
<u>Vakinaiset ja määräaikaiset</u>				
Kunnanhallitus	35,0	24,0	24,0	24,0
Perusturvalautakunta	154,0	151,0	122,0	122,0
Sivistyslautakunta	118,0	121,0	116,0	112,0
Tekninen lautakunta	27,0	25,0	24,0	24,0
<u>Palkkatuella palkatut</u>				
Keskimäärin kuukaudessa	10,0	10,0	10,0	10,0
Yhteensä	344,0	331,0	296,0	292,0

Taulukko 1. Henkilöstösuunnitelma vuosille 2018 – 2020.

Henkilöstön keski-ikä on korkea (48,8 v 10.10.2017) ja eläkepoistuma on huipussaan v. 2019. Sote –palveluiden järjestäminen siirtyy mahdollisesti vuoden 2020 alusta maakunnalle, jolloin kunnan henkilöstöstä noin 60 % siirtyy maakunnan palvelukseen. Kuviossa 1 on esitetty henkilöstön ikäjakauma 10.10.2017.

Kuvio 1. Henkilöstö ikärakenne, lähde henkilöstöhallinto-ohjelma 10.10.2017.

Eläkepoistuma joustavoittaa palvelutuotannon ja resurssien uudelleen arviointia ja suunnittelua talouden sopeuttamiseksi lähivuosina. Luonnollisen poistuman lisäksi palvelutuotantoon joudutaan tekemään rakenteellisia muutoksia toimintojen tehostamiseksi. Rakennemuutos ja palvelutarpeiden ja -vaatimusten muutokset tuovat haasteita työntekijöiden osaamisen ja esimiestyön kehittämiseen. Taulukossa 2 on esitetty eläkepoistumaennuste vuosille 2018 – 2020.

Vuosi	Eläkepoistuma	Eläkepoistuma, %
2018	16	3,4
2019	18	4,3
2020	14	3,3

Taulukko 2. Eläkepoistuma, lähde Keva 10.10.2017.

Erityisenä painopistealueena suunnitelmakaudella ovat muutos- ja tiedolla johtamisen kehittäminen sekä henkilöstön osaamisen varmistaminen. Lisäksi panostetaan henkilöstön tuottavuusajattelun ja priorisoinnin kehittämiseen. Osaamisen kehittämisessä keskitytään hiljaisen tiedon siirtämiseen ja suunnitelmalliseen henkilöstökoulutukseen toiminnan tarpeista käsin. Koulutussuunnitelmat laaditaan vuosittain osastoittain ja aihealueittain. Tavoitteita, osaamista ja työsuoritusta edistävää koulutusta tarjotaan tasapuolisesti ja lainsäädännön vaatimusten edellyttämässä laajuudessa. Pitkäjänteisen henkilöstö- ja koulutussuunnittelun avulla voidaan ylläpitää kustannustehokas ja tuloksellinen henkilöstörakenne sekä sopeuttaa palvelutuotanto väheneviin henkilöstöresursseihin.

Työhyvinvoinnista huolehtimalla parannetaan työelämän laatua sekä lisäämällä työntantajan ja koko henkilöstön välistä yhteistyötä. Henkilöstön kokeman työtyytyväisyyden, terveyden ja hyvän työkyvyn avulla työn laatua ja tehokkuutta parannetaan ja samalla asiakastyytyväisyys sekä työn ja organisaation tuottavuus lisääntyvät. Koko henkilöstöä koskeva työhyvinvointikysely toteutetaan suunnitelmakaudella vuosittain.

Henkilöstön työssä jaksamista tuetaan erilaisilla työterveyshuollon ja työsuojelun toimintamalleilla. Toimintatapojen ja työympäristön kehittämisen sekä henkilöstön uudelleensijoittelun avulla pyritään työuria jatkamaan. Varhaisen tuen malli on aktiivisessa käytössä ja kriteereitä täsmennetään. Henkilöstön työkyvyn ylläpitämistä on tuettu kulttuuri- ja liikuntapalveluiden tyky-Onlinella.

Kunnan palkkapolitiikassa noudatetaan voimassa olevia virka- ja työehtosopimuksia. Palkkausta määriteltäessä noudatetaan tasapuolista ja oikeudenmukaista linjaa ottaen huomioon käytettävissä olevat järjestelyvaraerät ja kunnan resurssit. Suunnitelmakaudella painopistealueena tehtäväkuvien päivittäminen tehtävien uudelleenjärjestelyjen vuoksi.

Kehityskeskustelut (esimies-alaiskeskustelut) käydään vuosittain kaikissa tulosityksiköissä. Kehityskeskustelujen painopisteinä ovat osaamisen kehittäminen, työnkuvan selkiyttäminen sekä molemminpuolisen palautteen antaminen. Kehityskeskusteluiden käymisestä raportoidaan kunnanhallitukselle vuosittain viimeistään joulukuun loppuun mennessä.

Henkilöstöhallinnossa nojaututaan valtuuston vahvistamaan hallintosäätöön, henkilöstöohjelmaan ja henkilöstöpoliittiseen ohjelmaan. Lisäksi noudatetaan kunnanhallituksen vahvistamaa tasa-arvosuunnitelmaa, virkavapauden ja työloman myöntämisperiaatteita sekä muita erikseen annettuja ohjeita ja periaatepäätöksiä.

7 OMISTAJAPOLIITTISET LINJAUKSET SEKÄ KUNTAKONSERNIIN KUULUVILLE TYTÄRYHTEISÖILLE ASETETTAVAT TAVOITTEET

Omistajapoliittiset linjaukset:

Ranuan kunnan ja kuntakonsernin tavoitteena on turvata pitkäjänteinen toiminta ja varmistaa pääoman käyttöön sekä omaisuuden hankintaan ja hoitoon liittyvän päätöksenteon systemaattisuus, ennakoitavuus sekä pääomien käytön tehokkuus.

Omistajapolitiikka on kunnan keskeinen johtamisen väline ja sillä linjataan mm. missä yhteyksissä kunta on mukana omistajana ja sijoittajana ja mitä kunta omistajuudeltaan tavoittelee.

Valtuuston vahvistamalla konserniohjeella luodaan puitteet kunnan tavoitteiden mukaiselle omistajaohjaukselle. Tavoitteena on yhdenmukaistaa ohjauksen menettelytapoja ja tehostaa konsernin johtamisen edellytyksiä siten, että kuntakonsernia ja kunnan muuta toimintaa voidaan johtaa kokonaisuutena yhtenäisin periaattein ja kuntakonsernin kokonaisuus huomioon ottaen.

Kunnan *strateginen omistus* säilytetään talousarviovuonna ja suunnitelmakaudella Ranuan Seudun Matkailu Oy:ssä, Ranuan Infra Oy:ssä ja Ranuan Vuokra-asunnot Oy:ssä.

Maapolitiikalla tuetaan kunnan elinvoimaa, yrittäjyyttä ja asumista. Kunta jatkaa aktiivista vapaaehtoisuuteen pohjautuvaa maapolitiikkaa siten, että kunnalla on hallinnassaan asumiseen, elinkeinoelämän tarpeisiin sekä vapaa-ajan toimintaan liittyvää kaavoitettua ja kaavoittamatonta maaomaisuutta. Metsäomaisuuden osalta metsänhoidollisista toimenpiteistä huolehditaan laadittavan metsäsuunnitelman sekä hyvien metsänhoitoperiaatteiden mukaisesti.

Kunta omistaa pääsääntöisesti vain kunnan perustehtävän kannalta tarkoituksenmukaisia *kiinteistöjä*. Rakennusten ja tilojen käyttö pyritään huolellisen ennakkosuunnittelun avulla pitämään tehokkaana.

Kunta seuraa aktiivisesti *kuntayhtymien* toimintaa ja antaa tarvittaessa kuntaa edustaville luottamushenkilöille toimiohjeita.

Kuntakonsernin takaukset, sisäinen lainananto ja konsernitili:

Pääperiaatteen mukaan kunta ei myönnä lainaa, takausta tai muuta vakuutta kilpailutilanteessa markkinoilla toimiville tytäryhteisöille. Lainan, takauksen tai muun vakuuden antamisessa noudatetaan kuntalain 15 luvun säädöksiä.

Kuntakonserniin kuuluvat tytäryhteisöt käyttävät konsernitiliä.

Kunnanjohtajalla on oikeus sopia ja päättää hallintojohtajan esityksestä konsernitiliin kuuluvien tytäryhteisöjen sisäisten luottolimiittien määrästä sekä talletus-, luotto- ja ylityskoroista siten, että luottolimiittien määrä ei saa ylittää 1.500.000 euroa.

Tytäryhteisöille asetettavat toiminnalliset ja taloudelliset tavoitteet:

Ranuan Vuokra-asunnot Oy:

Suunnitelmakaudella yhtiön toiminnan tulee olla kannattavaa. Lisäksi vuokratason tulee olla paikallisesti kilpailukykyinen.

Talousarviovuonna tavoitteena on purkaa yhtiön omistama Aapisrivin rivitalo mm. sisäilmastotekijöistä johtuen. Aapisrivissä on kuusi vuokrahuoneistoa ja saunaosasto.

Valokuidun sisäverkkojen rakentamisvaihtoehtoja selvitetään talousarviovuonna ja tavoitteena on aloittaa rakennustyöt.

Suunnitelmakaudella kiinnitetään huomiota asuntokannan kunnosta huolehtimiseen, rivitalojen piha-alueiden kunnostustarpeisiin mm. pihojen uudelleen muotoilu (kasvukerrokset pois), sadevesikaivojen asennukset, puiden kaatoa, lisäparkkipaikat ym.

Ranuan Infra Oy

Ranuan Lämpö Oy ja Ranuan Vesihuolto Oy sulautuvat osaksi Ranuan Kuituverkot Oy:tä alustavan suunnitelman mukaan 1.1.2018 alkaen, jolloin myös yhtiön nimi muuttuu Ranuan Infra Oy:ksi. Yhtiö varautuu yhtenäistämään sulautuvien yhtiöiden toiminnot siten, että yhtiöllä on jokaista liiketoimintaa varten eriytetyt kirjanpidot, yhdet yhteiset kotisivut, puhelinnumerot, laskutuskäytännöt ja muut vastaavat toiminnot.

Suunnitelmakaudella yhtiön kaikkien liiketoimintojen tulee olla kannattavia. Hinnoittelua toteutetaan markkinaehtoisesti.

Yhtiön toiminnoissa pyritään korkeaan laatuun ja yhtiössä tehdään kattavaa laadunseurantaa ja raportointia. Toiminnot pyritään hoitamaan ympäristöystävällisesti, tehokkaasti ja toimitusvarmasti sekä mahdolliset häiriötilanteet dokumentoidaan, selvitetään ja korjataan viivytyksestä.

Kuituverkkoliiketoiminnan osalta on tavoitteena markkinoida aktiiviliittymien käyttöön-ottoa kuituvarauksen lunastaneisiin kohteisiin. Markkinointia kohdennetaan edelleen myös uusien aktiiviliittymien myymiseen.

Talousarviovuoden aikana tiivistetään yhteistyötä lähialueiden kuntayhtiöiden kanssa ja selvitetään kuituverkon hyödyntämismahdollisuuksia koko kuntakonsernissa.

Vesihuoltoliiketoiminnan osalta keskitytään huolto- ja kunnossapitotoimiin mm. jätevesiverkostoissa ja pumppaamoissa tehdään viemäreiden kuntotarkastuksia, uusitaan vuotavia viemärikaivoja ja viettoviemäriinjoja sekä saneerataan jätevedenpumppaamoita. Talousvesiverkostoiden ja vedenottamoiden osalta uusitaan runko- sekä taloventtiileitä. Varavoimakoneen hankintaa Pihlajaharjun vedenottamolle selvitetään.

Pohjois-Suomen Suunnittelupalvelu Oy laatii suunnitelman Multilahden vedenottamon saneeraamisesta.

Lämpöliiketoiminnassa pyritään Teeritien ja Kolomaan lämpölaitosten tehokkaaseen yhteiskäyttöön kotimaisilla raaka-aineilla siten, että lämmöntuotannossa minimoidaan öljyn kulutus.

Toimintavuoden aikana selvitetään ja yhtenäistetään toiminta-alueen perusmaksut. Toimintavuonna rakennetaan aita Kolomaan lämpölaitoksen ympärille.

Ranuan Seudun Matkailu Oy:

Suunnitelmakaudella yhtiön liiketoiminnan tulee olla kannattavaa. Talousarviovuoden tavoitteena on päästä eläinpuistossa 110.000 maksaneeseen asiakkaaseen.

Talousarviovuonna päivitetään Ranuan Seudun Matkailulle kehityksen ja kasvun tahotila ja strategia sekä laajennetaan yhtiön brändi kattamaan kasvava palvelutarjonta.

Lähivuosien tavoitteena Ranuan Eläinpuistolla on säilyttää asemansa Lapin suurimpana perhematkailukohteena. Yhtiön tavoitteena on olla muutaman vuoden kuluttua myös Lapin kiinnostavin perhelomakohde.

Eläinpuistoa kehitetään edelleen kunnan matkailun ympärivuotisena veturina ja eläinpuiston ympäristöä monipuolisena palvelukeskuksena.

Tavoitteena on tehostaa markkinointia - oikea mainos oikeille asiakkaille - periaatteella. Tarkoituksena on analysoida viime vuosien kävijäjakaumaa sekä suunnitella uusia alueellisia markkinointitoimenpiteitä saatujen tulosten perusteella.

Tavoitteena on lisätä Ranuan eläinpuiston ja sen oheispalvelujen tunnettavuutta sosiaalisen median avulla ja levittäytyä myös venäjän sosiaalisen median järjestelmiin (Facebook ja VKontakte). Tavoitteena on myös kasvattaa ja kehittää eläinpuiston asiakasrekisteriä ja siihen liittyvää suoramarkkinointia.

Toiminnoissa otetaan huomioon uudistuva lainsäädäntö (valmismatkalaki, tietosuojalaki yms.).

8

TALOUSARVION JA TALOUSSUUNNITELMAN LIITTEET

Talousarvioon ja taloussuunnitelmaan liitetään seuraavat asiakirjat:

Tasearvio talousarviovuodelle 2018

Oppilasennusteet (20.9.2017)

Yhteenveto tytäryhteisöjen talousarvioista vuodelle 2018.

TASEARVIO	01.01.2018	31.12.2018
VASTAAVAA		
A PYSYVÄT VASTAAVAT		
I Aineettomat hyödykkeet	283 358	283 358
II Aineelliset hyödykkeet	20 805 997	20 946 526
III Sijoitukset	7 642 214	7 642 214
B TOIMEKSIANTOJEN VARAT	16 656	16 656
C VAIHTUVAT VASTAAVAT		
I Vaihto-omaisuus	419	419
II Saamiset	1 973 925	1 973 925
III Rahoitusarvopaperit	5 057 947	5 057 947
IV Rahat ja pankkisaamiset	2 369 801	1 706 695
VASTAAVAA YHTEENSÄ	38 150 317	37 627 740
VASTATTAVAA		
A OMA PÄÄOMA		
I Peruspääoma	14 298 857	14 298 857
II Liittymismaksurahasto		
III Arvonkorotusrahasto		
IV Muut omat rahastot		
V Edellisten tilikausien ylijäämä	11 388 877	11 397 784
VI Tilikauden ylijäämä	8 907	-57 123
B POISTOERO JA VAPAAEHTOISET VARAUKSET	6 289 961	6 289 961
C PAKOLLISET VARAUKSET		
D TOIMEKSIANTOJEN PÄÄOMAT	25 740	25 740
E VIERAS PÄÄOMA		
I Pitkäaikainen	3 990 780	3 500 326
II Lyhytaikainen	2 147 195	2 172 195
VASTATTAVAA YHTEENSÄ	38 150 317	37 627 740

Tasearvion tunnusluvut:

Omavaraisuusaste, %	84,9
Suhteellinen velkaantuneisuus, %	17,0
Kertynyt ylijäämä, 1000 €	11 341
Kertynyt ylijäämä, €/asukas	815
Lainakanta 31.12., 1000 €	3 500
Lainakanta 31.12., €/asukas	875

KOULUJEN OPPILASMÄÄRÄN KEHITYS JA ENNUSTEET 20.9.2016

IMPIÖ

Lukuvuosi	E	I	II	III	IV	V	VI	E-VI
2012-2013	8	5	2	5	10	7	5	42
2013-2014	5	8	6	3	5	11	7	45
2014-2015	1	5	9	6	3	5	11	40
2015-2016	4	1	5	9	6	3	5	33
2016-2017	0	2	1	3	9	4	2	21
2017-2018	4	3	3	1	5	9	5	30
2018-2019	3	4	3	3	1	5	9	28
2019-2020	0	3	4	3	3	1	5	19
2020-2021	0	0	3	4	3	3	1	14
2021-2022	1	0	0	3	4	3	3	14
2022-2023	0	1	0	0	3	4	3	11

KUHA

Lukuvuosi	E	I	II	III	IV	V	VI	E-VI
2012-2013	23	1	2	4	2	2	6	40
2013-2014	9	5	6	4	8	5	7	44
2014-2015	14	9	4	6	4	8	5	50
2015-2016	14	3	9	4	6	4	12	52
2016-2017	15	6	5	11	6	8	4	55
2017-2018	17	9	6	5	12	6	8	63
2018-2019	11	5	9	6	5	12	6	54
2019-2020	5	11	5	9	6	5	12	53
2020-2021	10	5	11	5	9	6	5	51
2021-2022	3	10	5	11	5	9	6	49
2022-2023	5	3	10	5	11	5	9	48

KIRKONKYLÄ

Lukuvuosi	E	I	II	III	IV	V	VI	E-VI
2012-2013	28	43	48	47	47	52	3	268
2013-2014	40	46	44	49	50	46	2	277
2014-2015	30	35	46	43	46	50	1	251
2015-2016	46	39	36	47	43	47	0	258
2016-2017	43	57	40	34	48	46	1	269
2017-2018	37	46	56	41	32	48	2	262
2018-2019	39	49	46	56	41	32	1	264
2019-2020	37	39	49	46	56	41	1	269
2020-2021	26	37	39	49	46	56	0	253
2021-2022	29	26	37	39	49	46	0	226
2022-2023	21	29	26	37	39	49	0	201

OPPILASMÄÄRÄN YHTEENVETO

Lukuvuosi	E	I	II	III	IV	V	VI	E-VI
2012-2013	59	49	52	56	59	61	14	350
2013-2014	54	59	56	56	63	62	16	366
2014-2015	45	49	59	55	53	63	17	341
2015-2016	64	43	50	60	55	54	17	343
2016-2017	58	65	46	48	63	58	7	345
2017-2018	58	58	65	47	49	63	15	355
2018-2019	53	58	58	65	47	49	16	346
2019-2020	42	53	58	58	65	47	18	341
2020-2021	36	42	53	58	58	65	6	318
2021-2022	33	36	42	53	58	58	9	289
2022-2023	26	33	36	42	53	58	12	260

YLÄKOULU

Lukuvuosi	6	7	8	9	Yht.
2010-2011	53	78	74	62	267
2011-2012	48	72	77	75	272
2012-2013	37	63	72	79	251
2013-2014	50	49	62	73	234
2014-2015	44	63	49	62	218
2015-2016	45	56	64	51	216
2016-2017	45	67	59	64	235
2017-2018	44	54	67	61	226
2018-2019	48	57	54	67	226
2019-2020	32	63	57	54	206
2020-2021	41	49	63	57	210
2021-2022	56	47	49	63	215
2022-2023	46	65	47	49	207
2023-2024	49	58	65	47	219
2024-2025	39	58	58	65	220
2025-2026	37	53	58	58	206
2026-2027	26	42	53	58	179
2027-2028	29	36	42	53	160
2028-2029	21	33	36	42	132

E-9 YHTEENSÄ

Lukuvuosi	E-6 lk.	7-9 lk.	YHT.
2010-2011	423	214	637
2011-2012	412	224	636
2012-2013	412	214	626
2013-2014	417	184	601
2014-2015	385	174	559
2015-2016	388	171	559
2016-2017	390	190	580
2017-2018	399	182	581
2018-2019	394	178	572
2019-2020	373	174	547
2020-2021	359	169	528
2021-2022	345	159	504
2022-2023	306	161	467

LUKIO

Lukuvuosi	1.	2.	3.	4.	Yht.
2010-2011	23	23	21		67
2011-2012	21	20	24		65
2012-2013	30	19	19		68
2013-2014	34	25	18	2	79
2014-2015	23	28	25	1	77
2015-2016	20	24	26		70
2016-2017	22	20	24		66
2017-2018	23	20	24		67

AIKUISTEN PERUSOPETUS

Lukuvuosi

2017-2018	15
------------------	-----------

YHTIEN VETO KONSERNIYHTEISÖJEN TALOUSARVIOISTA VUODELLE 2018

	RANUAN LÄMPÖ OY	RANUAN SEUDUN MATKAILU OY	RANUAN VESIHUOLTO OY	RANUAN VUOKRA- ASUNNOT OY	RANUAN KUITUVERKOT OY
TOIMINTATUOTOT/TULOT					
Myyntituotot	891 000	3 490 000	515 000		312 000
Maksutuotot			15 000	10 500	
Tuet ja avustukset				95 000	
Vuokratuotot	267 100			1 026 000	
Muut tuotot		20 000	15 000	1 500	
TOIMINTATUOTOT/TULOT	1 158 100	3 510 000	545 000	1 133 000	312 000
TOIMINTAKULUT/MENOT					
Henkilöstökulut					
Palkat	-76 000	-1 160 000	-165 000	-5 500	-15 700
Henkilöstösivukulut		-320 000			
Henkilöstökorvaukset					
Henkilöstökulut	-76 000	-1 480 000	-165 000	-5 500	-15 700
Palvelujen ostot					
Asiakaspalvelun ostot					
Muiden palvelujen ostot	-159 700	-190 000	-200 000	-130 750	-124 600
Palvelujen ostot	-159 700	-190 000	-200 000	-130 750	-124 600
Aineet,tarvikkeet ja tavarat					
Ostot tilikauden aikana	-477 500	-690 000		-323 800	-12 000
Aineet,tarvikkeet ja tavarat	-477 500	-690 000		-323 800	-12 000
Avustukset					
Muut kulut	-74 800	-810 000	-40 000	-464 350	-24 900
TOIMINTAKULUT/MENOT	-788 000	-3 170 000	-405 000	-924 400	-177 200
TOIMINTAKATE	370 100	340 000	140 000	208 600	134 800
Rahoitustuotot ja kulut					
Korkotuotot					
Muut korkotuotot			800	1 700	
Korkokulut	-10 000		-8 000	-65 000	-70 000
Muut korkokulut				-600	
VUOSIKATE	360 100	340 000	132 800	144 700	64 800
Poistot käyttöomaisuudesta	-237 547	-310 000	-100 000	-107 130	-64 800
Satunnaiset tulot					
Satunnaiset menot					
TILIKAUDEN TULOS	122 553	30 000	32 800	37 570	
TILIKAUDEN YLI/ALIJÄÄMÄ	122 553	30 000	32 800	37 570	